



ŠENTJERNEJSKO

glasilo

GLASILO OBČINE ŠENTJERNEJ – Letnik XXV – Številka 171 – Maj 2023



06 : OBČINA OBVEŠČA

*1. maj
na Javorovici*

09 : OBRAZI OBČINE

*Simona Čudovan najraje
ustvarja v domačem okolju*

16 : ZGODILO SE JE

*Starejši dečki v odbojki
priigrali drugo mesto v državi*

IZPOSTAVLJAMO

OBČINA OBVEŠČA

- 02 Vabilo na slavnostno akademijo ob dnevu državnosti

ZGODILO SE JE

- 13 Jubileji patra Janeza Hollensteina

ZGODILO SE JE

- 14 Šentjernej ima brivnico

IZ DELA DRUŠTEV

- 22 Pikaderji DU Šentjernej prvi na pokrajinskem tekmovanju

IZ DELA DRUŠTEV

- 24 PGD Stara vas – Loka ima novo vozilo

IZ ŠOLSKIH KLOPI

- 29 Šentlora uvrščena na regijsko srečanje folklornih skupin

IZ ŠOLSKIH KLOPI

- 33 Osnovnošolci drugi na državnem krosu

NASVET ZA VAS

- 42 Zdravje v občini

NASVET ZA VAS

- 44 Kako se zaščitimo pred klopi?

ŠPORT

- 46 Otvoritev kasaške sezone v Šentjerneju



»Rajamo v zelenem maju,
pojejo nam ptice v gaju.« (F. R.)

Draga bralka, bralec Šentjernejskega glasila,

prav lepo pozdravljena v majski številki Šentjernejskega glasila. Letošnji maj si je za svoj mesec prisvojila Zofka, ki je vsem dobro znana po tem, da na svoj dan (15. maj) z neba pošlje padavine. Lahko rečemo, da skoraj ni bilo dneva, ko nismo potrebovali dežnika. A dežja imamo zaenkrat dovolj in za vsakim dežjem vedno posije sonce in tudi tokrat ni bilo prav nič drugače.

Prijetne temperature so poskrbele, da se je narava v celoti prebudila. Na vsakem koraku je moč opaziti pisane travniške bilke, slišati ptičje napeve in regljanje žab ... Prijetni sončni žarki pa poskrbijo tudi za naše dobro počutje in pomladno energijo. Dodobra izkoristite prihajajoče dni. Sploh ni treba daleč, kajti v domači okolici imamo veliko zelenih in mirnih kotičkov, samo poiskati jih moramo.

Prijetno prebiranje vam želim.

Sabina Jordan Kovačič, odgovorna urednica

Občina Šentjernej

vljudno vabi

na slavnostno akademijo v počastitev DNEVA DRŽAVNOSTI,

ki bo v petek, 23. junija 2023, ob 20. uri
na prireditvenem prostoru ob
Kulturnem centru Primoža Trubarja
v Šentjerneju.

Slavnostni govornik bo bivši
predsednik republike **Borut Pahor**.



Jože Simončič,
župan Občine Šentjernej

V primeru dežja se bo dogodek izvedel v
Kulturnem centru Primoža Trubarja v Šentjerneju.



Šentjernejsko glasilo, glasilo občine Šentjernej, letnik XXV, številka 171, maj 2023. Odgovorna urednica: Sabina Jordan Kovačič, pomočnica odgovorne urednice: Tanja Brate, članice uredniškega odbora: Mojca Kastelic, Marija Martinčič Bauman in Mojca Lampe Kajtna, izdajatelj: Občina Šentjernej, oblikovna zasnova in prelom: Uroš Duha, HUD studio, tisk: Tiskarna Jordan Krško, naklada: 2350 izvodov, fotografija na naslovnici: cerkev sv. Miklavža na Gorjancih, foto: Katarina Lan. Šentjernejsko glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno številko 138. ISSN 1581-6001. Prispevke lahko pošljete na elektronski naslov: sentjernejsko.glasilo@sentjernej.si ter na naslov Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej, s pripisom "Za Šentjernejsko glasilo". Uredništvo si pridržuje pravico do presoj o primernosti člankov glede na novinarski kodeks in po dogovoru z avtorjem članka.

NASLEDNJA ŠTEVILKA IZIDE 3. JULIJA 2023.

Vaše prispevke nam pošljite najpozneje do 16. junija 2023.

ZBIRANJE PODPISOV ZA SPREMEMBO ZAKONODAJE S CILJEM REŠEVANJA PROBLEMATIKE OTROK IZ TEŽAVNIH SOCIALNIH OKOLIJ

Župani enajstih občin jugovzhodne Slovenije in Posavja, med katerimi je tudi župan Občine Šentjernej Jože Simončič, so se z namenom ureditve razmer otrok in mladine, ki odrasčajo v težavnih socialnih okoljih, združili v cilju spremembe štirih zakonov in začeli z zbiranjem 5000 podpisov za predložitev predloga sprememb v državni zbor. Posegli bi na področja socialne politike, trga dela, voznških dovoljenj in izobraževanja ter s spremembo zakonodaje reševali nekatere aktualne izzive neperspektivnega vključevanja v družbo posameznikov, in še posebej otrok iz socialno problematičnih okolij.

Pri **Zakonu o socialno varstvenih prejemkih** bi spremembe v primeru neobiskovanja osnovne šole pomenile nedenarno izplačilo socialne pomoči, enako bi veljalo v primeru zapadlih dolgov do javnih subjektov oziroma države ali občine. V **Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih** se spremembe prav tako nanašajo na izplačilo otroškega dodatka »v naravi«, v primeru neobiskovanja osnovne šole in njegovo zni-

žanje za tretjino po zaključeni osnovni šoli, v primeru ne vključitve otroka v nadaljnje šolanje. **Zakon o urejanju trga dela** bi dopolnili s poenostavljenim izbrisom iz evidence brezposelnih po kršitvah obveznosti, podaljšanjem maksimalne vključenosti posameznika v javna dela iz dveh na štiri leta in napotitvijo brezposelne osebe na delo, v **Zakonu o voznških** pa predlagajo uvedbo pogoja za opravljanje voznškega izpita z devetletnim obiskovanjem osnovne šole in zaključenim sedmim razredom osnovnošolskega programa.

Podpise bodo zbiral do vključno 14. julija 2023, svojo podporo spremenjeni zakonodaji pa lahko državljani izkažejo z izpolnitvijo in overitvijo štirih obrazcev na najbližji upravni enoti ali krajevnem uradu, nakar obrazce oddajo na tamkajšnji stojnici ali jih pošljejo po navadni pošti na naslov: Pobuda otroci, p.p. 401, 8101 Novo mesto. Obrazce lahko z uporabo digitalnega podpisa podporniki oddajo tudi preko portala e-Uprava.

Več na: www.sentjernejsi.si ■

KDO SPREJEMA ODLOČITVE V OBČINSKEM SVETU?

V tokratni številki vam predstavljamo svetnico TANJO KERIN iz Liste za celostni razvoj.

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: osebni arhiv TANJE KERIN

Za svetnico je to prvi mandat v klopih Občinskega sveta Občine Šentjernej. Kandidaturo je sprejela na pobudo nekaterih članov in simpatizerjev Liste za celotni razvoj. »Glede na to, da sem na listi zasedala 6. mesto, nisem pričakovala, da bom sedela v klopi občinskega sveta. Ker pa verjamem, da se vse zgodi z razlogom, sem izvolitev sprejela z zavedanjem in željo, da bom s svojimi izkušnjami, znanjem, zavzetostjo in poštenim delom doprinesla k dobrobiti širše skupnosti.« Bližnji Kerinovo poznajo kot človeka dejanj in verjame, da kjer je volja, je tudi pot. Ima veliko izkušenj z delom z ljudmi ter organizacijo in izvedbo delovnih procesov. Dela v smeri učinkovitega iskanja rešitev in vodi jo moto, da kar dela, dela dobro.

Svetnica prihaja iz gospodarstva, zato ji je v praksi področje javne uprave povsem novo. Prav zato je bilo še kako dobrodošlo izobraževanje, ki ga je občina z nastopom mandata

organizirala za občinske svetnike, kjer so se seznanili z delovanjem občinskega sveta, statutom in pravilniki. Svetnica je z dosedanjim delom občinskega sveta zadovoljna. Kot pravi sama, »za menoj sta dve seji, na katerih smo se seznanili z nekaj pomembnimi in tudi perečimi temami, med drugim z načrtovano gradnjo doma za starejše občane in gradnjo mostu v Mršči vasi. Za slednjega smo tudi konstruktivno sprejeli sklep, da se gradnja prične, in sicer takoj, ko bodo opravljene vse formalnosti in dopolnitev potrebne dokumentacije.«

Čuti se in tega je Kerinova še kako vesela, da je med občinskimi svetniki pozitivna naravnost, kljub dejstvu, da prihajajo iz različnih strokovnih področij in različnega privatnega okolja, znajo v ključnih trenutkih stopiti skupaj, podati mnenje, argumentirati svoja stališča in sprejeti odločitve, ki bodo občanom in občankam omogočile boljše in kvalitetnejše življenje. Upa in tudi sama se bo trudila, da bodo v tem duhu nadaljevali tudi v bodoče. Tanja Kerin z možem in dvema hčerkama živi v Vrbovcih. Po izobrazbi je magistra logistike



in je zaposlena v Krki, d. d., na delovnem mestu vodje oddelka. Kot družina so kar športno aktivni, radi hodijo, kolesarijo in se družijo s sorodniki in s prijatelji. V času, ki si ga vzame čisto zase, pa rada prebere kakšno dobro knjigo. ■

REKONSTRUKCIJA CESTE V DOLENJI STARI VASI

Gradbena dela v Dolenji Stari vasi so končana. Zgrajen je hodnik za pešce, javna razsvetljava, odvodnjavanje, fekalna kanalizacija, na cesti je položen dvoslojni asfalt, urejana je prometna signalizacija. Na delih naselja, kjer so bile odstranjene ograje, bodo do konca maja nameščene nove ograje. Z rušitvijo objekta ob pločniku oziroma cesti, ki je v lasti Ane Godina, bodo izpolnjene vse pogodbenne obveznosti in s tem bo ta del investicije zaključen. ■



REKONSTRUKCIJA CESTE BREZJE–LEDEČA VAS

Pričela se je izvedba del na cesti Brezje–Ledeča vas. Vgrajena je meteorna kanalizacija, zamenjana je večina spodnjega ustroja ceste. Asfaltiranje bo potekalo konec maja ali v začetku junija 2023. ■



UREDITEV INFRASTRUKTURE V DOLENJEM MAHAROVCU

Gradbena dela v Dolenjem Maharovcu so končana, dokončno so zgrajeni vsi komunalni vodi, končana so tudi vsa asfalterna dela ter prometna signalizacija. Predvidena je še postavitve ograj na mestih, kjer so bile odstranjene, ter izvedba meteornega jarka za odvodnjavanje ceste, ki bo izveden ob ugodnejših vremenskih razmerah. ■



Zdravstveno letovanje otrok na Debelem rtiču 2023

Piše / foto: OZ RKS Novo mesto

Zdravstvenega letovanja se lahko udeležijo tisti otroci in šolarji, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise o večkratni hospitalizaciji (dva in več zapisov v času od preteklega razpisa – od 12. 3. 2022 do 3. 3. 2023) ali so bili pogosteje bolni (dva in več zapisov v medicinski dokumentaciji v času od preteklega razpisa – od 12. 3. 2022 do 3. 3. 2023). Prijave so možne s potrjenim predlogom zdravnika in predhodnim pregledom otroka.

TERMINI LETOVANJA NA DEBELEM RTIČU:

11. 7.–18. 7. 2023 in 18. 7.–26. 7. 2023

Cena letovanja: 21 eur.

Prijave zbiramo osebno na OZ RKS Novo mesto ali preko portala, ki bo objavljen. Ob prijavi boste dobili tudi položnico, ki jo boste plačali in naknadno poslali še potrdilo o plačilu.

Vse informacije dobite na: letovanje.rknm@gmail.com, telefonska številka: 030 710 222.

Pomembna informacija na spletni strani Zdravstvenega doma Novo mesto: za zdravstveni pregled pred letovanjem nas prosim kontaktirajte preko spletne pošte solski.dispanzer@zd-nm.si z vključenimi podatki: ime in priimek, datum rojstva, dosegljivo mobilno številko, izbrani zdravnik in kraj letovanja (Društvo prijateljev mladine Mojca Dolenjske Toplice oz. OZRKS Novo mesto Debeli Rtič). Za zdravstveni pregled pred letovanjem, prosim kontaktirajte preko spletne pošte solski.dispanzer@zd-nm.si

z vključenimi podatki: ime in priimek, datum rojstva, dosegljivo mobilno številko, izbrani zdravnik in kraj letovanja (Društvo prijateljev mladine Mojca Dolenjske Toplice ali Debeli rtič). ■



IZ POSLANSKIH KLOPI

ANJA BAH ŽIBERT

Piše: ANJA BAH ŽIBERT

Foto: osebni arhiv ANJE BAH ŽIBERT

Pomlad je tisti letni čas, ki bi nas moral navdajati z optimizmom. Žal pa dogajanje v državnem zboru ne daje prav velike razlogov za optimizem.

V naši poslanski skupini si ne glede na to, da delujemo v opoziciji, z aktivnim delovanjem vseskozi prizadevamo za izboljšanje stanja in življenja vseh prebivalcev in prebivalcev Republike Slovenije.

Tako smo v zadnjem mesecu s sklicem seje Državnega zbora RS za takojšnje reševanje položaja slovenskega kmeta želeli pomagati pri nujno potrebnem reševanju slovenskega kmetijstva. Kmeta in njegovo delo se prevečkrat obravnava kot nekaj samoumevnega, čeprav je prav kmetijstvo panoga, ki je daleč najpomembnejša za preživetje ljudi. Žalosti me, da koalicijske stranke niso podprle naših predlogov ukrepov, med katerimi smo predlagali:

- da se nemudoma prilagodi okoljske zahteve za kmetovanje na območju Nature 2000,
- da se ne uvaja novih davčnih bremen za kmete,
- da se vsa neposredna plačila in ostala sredstva v kmetijstvu uskladijo z inflacijo,
- da se takoj sprejme zakonodaja za zaščito najboljših kmetijskih zemljišč,

- da se zagotovi pravična cena za pridelke kmetov, ter
- da se prične učinkovito upravljati z zvermi in divjadjo na način, da se zaščiti prebivalstvo in omogoči varno kmetovanje.

Pred nami je tudi sprejem rebalansa proračuna, ki kaže na visok primanjkljaj države, kar je slab popotnica za naprej. Kljub temu, da se bodo prihodki od načrtovanih zmanjšali za nekaj več kot 233 milijonov evrov, se bo denar namenjal za delovanje novih ministrstev, čeprav so vlada in koalicijske stranke pred referendumom obljubljale, da se to ne bo zgodilo. Namesto nujnih ukrepov ob visoki inflaciji, podražitvi hrane in energentov, ki so prizadeli prebivalstvo, bo še več denarja namenjenega nevladnim organizacijam.

S kolegi smo med drugim, vložili tudi predlog sprememb Zakona o štipendiranju, ki bi izboljšal položaj študentov. Žal je bil zakon s strani koalicijskih strank zavržen. Veseli pa dejstvo, da je naša aktivnost na tem področju spodbudila koalicijo, da pripravi svoj zakon, ki bo vsaj delno izboljšal trenutno štipendijsko zakonodajo.

V času od zadnjega prispevka v glasilo sem na vlado naslovila številna poslanska vprašanja in pobude, s katerimi želim prispevati k izboljšanju stanja na posameznih področjih življenja, naslavljal sem konkretno problematiko oziroma opozarjala na njeno prepočasno reševanje.



Med drugim glede pritiskov na vodstvo RTV Slovenija, glede preprečevanja nasilja med vrstniki in zlorabe otrok v politične in ideološke namene, nadalje v zvezi s terenskim delom centrov za socialno delo, glede ukrepov, ki bi oteževali rabo avtomobilov, predvsem tistim, ki jih potrebujemo za prevoze na delo idr.

Veseli me, da sem bila med vami, se udeležila maše ter blagoslova obnovljenega gasilskega doma in vozila PGD Orehovica, za kar vam čestitam. Ob tej priložnosti smo izobesili slovensko zastavo, ki sem jo pred časom darovala v ta namen. Kot sem povedala v nagovoru, naj bo simbol povezovanja in enotnosti ter dokaz, da zmoremo stopiti – skupaj!

Spoštovani občanke in občani občine Šentjernej; dovolite, da vam ob prihajajočem dnevu državnosti zaželim ponosno praznovanje. Slovenija je ena sama, imejmo jo radi! Dovolite, da vas ponovno povabim tudi v svojo poslansko pisarno. ■

dr. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ

Piše: dr. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ

Foto: osebni arhiv dr. VIDE ČADONIČ ŠPELIČ

»**P**olje, kdo bo tebe ljubil,« poje ponarodela pesem, ki jo Slovenci pojmujemo ob žalostnih dogodkih. Zavedamo se namreč, da brez obdelanega polja ni življenja, ker ni hrane, ni pokošenih travnikov in posejanih njiv, ni petja ptic, ni metuljev. Prav ti zadnji iz Nature 2000 so med drugim vzrok, da se življenjski prostor kmetij krči do te mere, da ne bodo preživele. To pa ni edina nadloga, ki tare slovenske kmete, ki v zadnjem obdobju na ulicah opozarjajo na krivice, ki se jim godijo.

Naj omenim tisto, ki se mi kot veterinarke zdi velika in za slovenskega kmeta celo žaljiva. Govorim o predlogu Zakona o zaščiti živali, ki ga je nujno potrebno popraviti, pa tudi predlogu določenih posilk ob pomoči društev za zaščito živali. Predlagajo namreč, da bi veterinarski inšpekciji pomagali njihovi člani, ki bi opravili

40-urni tečaj in bi hodili po kmečkih dvoriščih in hlevih ter kontrolirali stanje živali. Predlog, med drugim omogoča tudi slikanje zatečenega stanja in prijavljanje na veterinarsko inšpekcijo, kar pomeni, da bi imele nepooblaščen osebe dostop do kmetij in ovajale lastnike živali inšpektorjem. V predlogu zakona je tudi popolna prepoved priveza psov, četudi jim je omogočeno gibanje (tekanje) po celem dvorišču, kar preprečuje prost vstop na dvorišče in zaščito dvorišča. Zapisano je tudi obvezno čipiranje mačk, ne glede na to, kje živijo, torej kmečkih, družinskih, pa seveda tudi potepuških, za katere se ne ve, kdo jih bo lovil in kdo bo plačal njihovo čipiranje. Že iz opisanega je razvidno, da je zakon neizvedljiv in, da osebe, ki so ga pisale slabo poznajo življenje na kmetijah.

Da je negativno presenečenje za kmete še večje, je bil v državni zbor vložen tudi predlog Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici, po katerem člani organov zbornice na vseh ravneh zadnje štiri leta ne bodo smeli biti člani vodstev katerekoli politične stranke, zopet od lokalne ravni navzgor. To pomeni, da bo kmetom prepoveda-

no kakršnokoli politično udejstvovanje. Tu pa smo že pri razrednem boju in kršenju človekovih pravic. Sprašujem se, zakaj so kmetje postali nevarni in jih je potrebno tako omejevat? Morda tudi zato, ker mislijo s svojo glavo, in se nobene oblasti ne bojijo.

V DZ bo torej še pred poletjem zanimivo spremljati proces sprejemanja opisanih zakonov. Sama bom kot doslej s strokovnimi argumenti branila pravice kmetov in upala, da jim prisluhnejo tudi tisti, ki imajo v rokah škarje in platno. Vabim vas, da dogajanje spremljate, saj se dotika vseh naših življenj. ■



PRAZNOVANJE 1. MAJA NA JAVOROVICI

Piše: TANJA BRATE

Foto: TANJA JAKŠE GAZVODA



V organizaciji Občine Šentjernej je na mednarodni praznik dela eno od največjih prvomajskih srečanj v državi potekalo tudi v osrčju Gorjancev, na Javorovici. Tradicionalna prireditev in lepo vreme sta privabila številne pohodnike od blizu in daleč. Krajša in daljša različica pohoda, v organizaciji Planinskega društva Šentjernej in Lovske družine Šentjernej, sta tudi letos potekali z istega izhodišča, izpred gasilnega doma v Gorenjem Vrhpolju. Nekaj obiskovalcev je na vrh prikolesarilo, nekaj pa celo prijezdilo.

Letošnji slavnostni govornik je bil zgodovinar dr. Janko Prunk, njegov govor v celoti objavljamo:

Dragi Šentjernejčani, spoštovani gospod župan, Jože Simončič!

Hvala za vaše povabilo na praznik dela, ki slavi najpomembnejšo človekovo dejavnost, delo. O tem sem že pisal v svojem znanstvenem delu. Toda k vam sem prišel rad še zaradi enega razloga. Kot rojak Loke pri Zid. Mostu se vam čutim soroden po največjem Slovencu Primožu Trubarju, ki je nekaj časa živel v Loki in tudi pri vas, v Šentjerneju.

Pa se obrnimo k prazniku dela. Delo, predvsem fizično, ki ustvarja temelje življenja in blagostanje, je bilo večkrat v zgodovini zapostavljeno, zlasti s strani kapitala. Tako so se morali delavci, zlasti na začetku industrijske družbe, boriti za svoje pravice. Za to so ustvarjali svoje organizacije in pritegnili v svoje vrste tudi nekaj socialno občutljivih in pametnih izobražencev. Prve delavske organizacije poznamo že v začetku 19. stoletja v gospodarsko najbolj razviti državi Angliji, ki je svoje delavstvo povezovala v sindikate. V najbolj razviti državi na kontinentu, v Nemčiji, je filozof Karl Marx svoj nauk utemeljil v racionalizmu in materializmu in je revolucijo postavil v središče svojega nauka. Poleg tega



je Marx postavil še trditev, da je industrijski delavec tisti družbeni sloj, ki je nosilec družbene emancipacije, ki bo prinesla novo družbo tovarštva, to je socializem.

Ta nauk je zelo imponiral delavcem in so poskušali z upori – tudi večjega obsega, kot je bila npr. Pariška komunika, prevzeti oblast. Toda njihovo komunjo je v krvi zatrla francoska vojska. Delavski protest je bil nekaj let pozneje zatrt tudi v Združenih državah Amerike, ko je policija 1. maja 1886 streljala na delavsko povorko. Ta dogodek je dal pobudo, da se 1. maj praznuje kot praznik dela. Delavce je v njihovi veri in akciji podžigala njihova himna Internacionala. Všeč jim je bila zlasti kitica: »Ta svet krivčnosti razbijmo, do tal naj boj ga naš podre, nato pa novi svet zgradimo, bili smo nič, bodimo vse.«

Proti koncu 19. stoletja je večini delavstva postalo jasno, da bo zelo težko z revolucijo vzpostaviti delavski socializem, da iz nič ni mogoče vzpo-



staviti nekaj velikega, da bo potrebno počakati, da se delavski razred tudi intelektualno razvije, oziroma da se mu pridruži delovna inteligenca, zlasti tista s socialnim čutom. V socialističnem gibanju je začel prevladovati reformizem, predvsem v gospodarsko in socialno najbolj razvitih deželah, kjer so se kazale tendence o ureditvi delavskega vprašanja z reformami, ki naj bi jih vodila država. Med delavci pa je še vedno krožila prelepa optimistična pesem: »Bratje, le k soncu svobodi, bratje le k luči na plan, noč je bolestna za nami, pred nami svoboda je dan.« Ta pesem je poudarjala svobodo kot največjo dobro in prepevali so jo delavci po vsej Evropi.

Toda na robu Evrope, v carski Rusiji, ki je bila v svoji zakrčeni zastareli socialni strukturi nesposobna reform, se je pojavil Lenin s svojim boljševiškim naukom, da je moč kapitalizem zrušiti le z revolucijo. V takšnem revolucionarnem procesu, ki ga vodi le ena – revolucionarna stranka, mora biti uspeh revolucije »najvišji zakon«,



ne oziraje se na temeljne človeške pravice in žrtve. Takšna boljševiška ideologija je razcepila evropsko delavsko gibanje na reformne socialiste in revolucionarne komuniste.

Ta razcep delavskega gibanja je omogočil vzpon fašizma in nacizma in katastrofo druge svetovne vojne. Že pred vojno proti nacifašizmu so nekateri meščanski voditelji opozarjali na nujnost socialnih reform v prid delavstva, ki so jih potem po koncu vojne tudi uveljavljali in izgledalo je, da se evropska družba usmerja v socialno tržno smer, ki je podobna socialističnim smerem v Skandinaviji in tudi v najpomembnejših evropskih državah.

Toda na višku tega optimizma je prišel hladen tuš: v najmočnejših kapitalističnih državah so desničarske sile potegnile zavoro pri uvajanju

socialne zakonodaje, pač pa so sprostile pot uveljavljanju najbolj agresivnih strani kapitalizma. Morda ta trend najbolj ilustrira izjava angleške premierke Margaret Thatcher: »Kaj pa je to družba, saj nekaj takega ne obstaja, to je le utopična predstava samo v glavah levičarjev, vse je odvisno le od posameznikov in njihove gospodarske iniciative.« Pot v smeri delavskih pravic in dviga njihovega standarda je zaledenela. Takšen trend znanost imenuje neoliberalizem. Neoliberalizem, zlasti ameriški in angleški, pa je poskušal gospodarsko in politično obračunati tudi s Sovjetsko zvezo, ki je vzpodbujala socialistična in protiimperialistična gibanja po svetu.

Toda gospodarska moč Sovjetske zveze je bila šibka, saj je držala ravnotežje z ZDA le na vojaškem področju. Zaradi razvoja strahovite rušilne moči v obeh vodilnih supersilah, pa do spopada ni prišlo. Odločilna je bila tekma v gospodarstvu in znanosti. Takoj pa je postalo jasno, da sovjetski sistem in sistem njenih sate-

litov zaostaja in je tik pred kolapsom. To je bil rezultat premajhne osebne svobode, nikakršne demokracije in pomanjkanje osebne iniciative. Konec osemdesetih let je to spoznal predsednik Sovjetske zveze Mihail Gorbačov in poskušal s temeljitimi reformami gospodarstva in z dovolitvijo svobodne politične razprave (imenovani perestrojka in glasnost) preobrniti tok razvoja. Vzporedno s tem je olajšal in dopustil samoodločbo sovjetskih republik, v katerih so živeli večinoma Nerusi. Morda najpomembnejše Gorbačovovo dovoljenje za samostojen razvoj je bilo v prid držav Varšavskega pakta, predvsem Vzhodne Nemčije, konec leta 1989, ko so podrli Berlinski zid in se čez leto dni združili s svojimi sonarodnjaki v Zahodni Nemčiji in popolnoma sprejeli zahodni demokratični sistem. Boljševizem je bil pokopan. Od njega ni ostalo nič trajnega. In po njegovem koncu se analitiki sprašujejo, kako je sploh mogel preživeti tri četrta stoletja.

Poglejmo še, kako se je razvijal slovenski narod v 20. stoletju, večino časa v jugoslovanski državi. Slovenci so po prvi svetovni vojni zapustili Avstrijo, v kateri so živeli več stoletij in tam sprejeli zahodnoevropski civilizacijski sistem. Zapustili so jo, ker v njej niso mogli realizirati svojega temeljnega narodnega cilja, ki bi jim omogočal nemoten narodni razvoj, to je zedinjeno Slovenijo. Odšli so v jugoslovansko državo, v kateri je bil največji in odločujoči narod srbski, ki se je formiral v drugačnem civilizacijskem okolju. Takšni so bili tudi Bošnjaki, zvečine muslimani, pa tudi slovenski sosedi Hrvati so imeli drugačno politično kulturo od slovenske in tradicijo neke svoje napol državnosti v zgodovinski Ogrski. Tako da je bilo sožitje tudi z njimi težko. Slovenci so sklenili ohraniti vse elemente svojega narodnega življenja, od jezika, kulture, gospodarstva in načinov razmišljanja. Tako so se v novi državi počutili nelagodno, niso pa imeli nobene variante,



če jo zapustijo. Vedeli so, da so najbolj ogroženi od sosedov Italijanov in Nemcev. Vedeli so, da je Jugoslavija njihov minus malum. Poskušali so se adaptirati na jugoslovanski sistem, ki jim omogoča vsaj njihov temeljni narodni atribut - slovenski jezik.

Povedati je treba, da se je Kraljevina SHS poskušala socialno, gospodarsko in politično modernizirati. V temle referatu ob dnevu praznika dela je potrebno povedati, da je Kraljevina SHS v prvih letih svojega obstoja sprejela veliko moderne socialne zakonodaje, zlasti zakon o zavarovanju delavcev, povzet po Weimarski ustavi, ki je delavcem dajal nekatere pomembne socialne pravice: osemurni delavnik, samoupravno delavsko zbornico in zavod za zavarovanje delavcev. Pomembno institucijo o pokojninskem zavarovanju z državno garancijo pa je predvidel v naslednjih desetih letih.

V slovenskem političnem življenju sta gospodarili liberalna in konservativna stranka, ob manjših socialno demokrati in komunistični, in pa od leta 1932 še močni krščansko socialistični sindikat, ki je igral kar politično vlogo v delu



slovenskih katoličanov. Takšna politična struktura ni bila pripravljena na kakšno socialistično revolucijo.

Toda takšen razvoj je presekala okupacija nacističnih sil. Do tedaj vodilne slovenske politične sile, liberalna in katoliška SLS, se niso znašle. Odločile so se prilagoditi okupacijskemu sistemu in počakati na razplet vojne med dvema sovražnima vojaškima taboroma, nacifašističnim in demokratičnim. Nekatere sile v narodu, del inteligence, pa mladina in del delavstva so bile pripravljene na oborožen boj z nacifašisti. To razpoloženje je spoznala majhna slovenska komunistična partija kot del jugoslovanske kompartije in se ga je odločila izkoristiti za oborožen odpor, v katerem se lahko uveljavi kot vodilna sila v narodu. To je bilo pogumno hvalevredno dejanje, in ostalo bi hvalevredno za zgodovino, če ne bi komunisti poskušali ta boj izkoristiti za svoj posebni cilj, komunistično revolucijo. Ta cilj je partija oznanila že zelo zgodaj, že septembra 1941 v resoluciji 3. Vrhovnega plenuma OF, ko je oznanila, da postaja tudi Slovenski narodnoosvobodilni odbor in edina lahko vodi slovenski narodnoosvobodilni odpor in prepoveduje vsako drugo organiziranje izven okvirov OF. Take mu organiziranju je napovedala hude sankcije. Pri tem ni imela nikakršne konkurence, zato je lahko po zmagi nad nacifašizmom uvedla pravo ostro enostrankarsko diktaturo.

Takoj po osvoboditvi, že julija 1945, je Boris Kidrič, voditelj Osvobodilne fronte, poudaril, da morajo sedaj junakom borbe slediti junaki dela. Takih kvalificiranih junakov dela pa ni bilo veliko med komunisti. Tako so povojno gospodarstvo morali skupaj družno graditi tako zmagovalci kot poraženci medsebojnega bratskega spopada med vojno, in tako se je v življenju počasi dejansko uveljavljala narodna sprava.

V prvih dveh desetletjih so v Sloveniji zgradili močno osnovo za vsestranski nadaljnji gospodarski razvoj, ki je odražal tudi izboljšanje življenjskega standarda delovnih ljudi, to je predvsem delavcev, ki so bili tako in tako v srčiki komunističnega sistema ocenjevani kot nosilci socializma.

K temu je pripomogla tudi uvedba delavskega samoupravljanja, ki je bil novum v svetovnem socialističnem sistemu in je sproščal delovno ustvarjalnost in zavest, da nekako sodelujejo pri odločanju in upravljanju.

Ampak v osemdesetih letih so se začele kazati težave tega sistema, povezane tudi z nacionalnim vprašanjem v Jugoslaviji, kjer je šel razvoj po posameznih republikah zelo različno, po južnih počasi in neorgansko, po zahodnih pa hitreje z večjo produktivnostjo. Presežno vrednost v zahodnih republikah pa je zajemala federacija in ga trošila po svoje, kar je pripeljalo do dezin-

tegracije federacije in do državne osamosvojitve republik.

Samostojna slovenska država, oklicana 25. junija 1991, je vzbudila veliko ljudsko navdušenje in vero v boljši gospodarski razvoj, ki bo v prid delovnim ljudem in razvoju demokracije. Toda po nekaj letih je prišlo razočaranje. Pri odpravi socializma ni prišlo do prave socialno tržne ekonomike in družbe, ki bi se ozirala na večino delovnih ljudi. Povzpeli so se pohlepni, brezobzirni, skorumpirani ljudje vseh barv in tradicij prejšnjega socialističnega sistema, katerim se pridružujejo novi, mlajši, gospodarsko in socialno brezobzirni povzpetniki, vsem pa je skupen le osebni, kapitalski dobiček in z njim politična moč.

Tu je potrebno omeniti, da ste v Šentjernej gledali tega ena redkih izjem v splošnem slovenskem trendu. Ko je tudi pri vas prišlo s strani državnih odločevalcev do zapiranja državnih gospodarskih podjetij in do brezposelnosti, so se našli vaši ljudje, ki so imeli znanje in voljo zgubljena podjetja nadomestiti z novimi, zasebnimi podjetji, v katerih so ponudili zaposlitev svojim sokrajanom. Ta podjetja so se v naslednjih desetletjih lepo uveljavila in danes je Šentjernej kraj s cvetočim gospodarstvom, kar se odraža tudi v tem, da se Šentjernej tudi demografsko dobro razvija in privablja tudi ljudi iz bližnje in daljne okolice. To je najbrž največja zasluga vaše tradicionalne ljudske solidarnosti in dobrega upravljanja občine. Želel bi vam, da takšen trend še dolgo ohranite.

Kajti danes v svetu prevladuje trend brezobzirnega hlastanja po dobičku, ki pa si ga bašejo v žepe lastniki kapitala. Temu neoliberalizmu se v mnogih državah delovni ljudje zoperstavljajo z demonstracijami, stavkami in posebno danes, na 1. maj, z množičnimi in dostojanstvenimi zborovanji, kakršno je tudi naše. Zavedati se je treba, da pridobljene delavske pravice niso samoumevne, da jih mogočen kapital hoče vedno znova kršiti, zato se ga mora vedno znova opozarjati nanje. Zato bodite ponosni na to naše zborovanje, ki je le del velikega svetovnega boja delovnega ljudstva za njegove svete pravice.

Zbrane je nagovoril tudi župan Občine Šentjernej **Jože Simončič**, ki je vsem skupaj iskreno čestital ob delavskem prazniku.

Obiskovalce zbrane pod šotorom je zabaval **Pihalni orkester Občine Šentjernej** pod vodstvom **Sandija Franka**, ki je poskrbel tudi za jutranjo budnico. V kulturnem programu pa so sodelovali še pevci **Vokalne skupine Gorjanski spev**, z recitacijami so nastopili **Šentjernejski osnovnošolci**, kasneje pa je za zabavo skrbela skupina **Miran Rudan Indesign**. Za zanimive otroške delavnice je poskrbelo **Izobraževalno društvo Cvetnik na Špici**. ■

SIMONA ČUDOVAN – LJUBITELJICA NARAVE IN VSEGA LEPEGA

Akademska slikarka **SIMONA ČUDOVAN**, ki je diplomirala pri prof. Gustavu Gnamušu na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, je samozaposlena v kulturi – slikarka, ilustratorica, kiparka, kostumografinja in oblikovalka. Je ljubiteljica narave in vsega lepega, zaradi tega ustvarja in ostaja v domačem okolju v Čadražah pri Šentjerneju, kajti tu ji navdihov za ustvarjanje nikoli ne zmanjka.

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: osebni arhiv SIMONE ČUDOVAN



Kako bi se predstavili bralkam in bralcem Šentjernejskega glasila?

Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani sem študirala slikarstvo. Zdaj raziskujem in ustvarjam seveda na področju slikarstva pa tudi ilustracije, kiparstva, kostumografije in scenografije, naše kulturne in naravne dediščine. Z znanstveniki s področja raziskovanja pedagoške misli sodelujem pri razvoju vzgojnih in izobraževalnih modelov. Delam in razstavljam v naši deželi in Evropi. V Čadražah, kjer živim, se učim tudi o kmetijstvu.

Kdaj ste se prvič srečali s slikanjem? Nam lahko opišete vaše začetke in kakšni motivi so vas sprva zanimali? Kdo vas je navdušil za ustvarjanje?

Zemlja, narava je tista, ki me je nagovarjala k umetnosti, k ustvarjanju. Srečo imam namreč, da sem otroštvo preživela na kmetiji sredi travnikov in njiv, ob gozdu in potoku. Vse je bilo živo – veter, drevesa ob dišeči vodi, mama je z milino zarisala prve linije in kar čudežno ustva-

rila rožice. Oče je živali predstavil kot del družine, pokazal je kje v potoku lahko nabereš glino in nastajati so začele prve podobe ljubih bitij. Hvaležna sem, da je bilo možno v tistih rosnih letih čutiti poseben mir, biti v neakšnem stanju zamaknjenja. Zdaj vidim, da sta starša uspela dopustiti poseben prostor. Znotraj sem se lahko tiho poglobljala v svetove, ki sem jih imela rada.

V osnovni šoli pa je učiteljica Darja Kovačič radodarno odprla vrata v kraljestvo umetnosti. Otroci smo bili v njenem prostoru učeči se ljudje. Odločno je znala vzgajati samostojno mišljenje in raziskovanje mnogoterih obrazov umetnosti, iskanje likovnega jezika in izraza. »Moja tovarišica« je ključna oseba na poti k Akademiji za likovno umetnost.

V katerih tehnikah najraje ustvarjate? Kakšni motivi še posebej pritegnejo vašo pozornost in od kje črpate navdih?

Kar se izbire medija tiče, sem klasič – oljne barve so čista poezija.

Narava me še vedno navdihuje, ne morem se ji nehati čuditi. Zame je prva umetnica in znanstvenica, če pomislim na čudovita znanja, ki jih je človek razvil s spoznavanjem njenih zakonov – kmetijstvo, kemija, fizika, glasba ... Zanima me v vseh podobah, tudi v obliki ljudskega izročila, mitologije. Zanima me, kako jo je človeštvo razumelo in z njo tkalo dialog, se od nje učilo. Tako so modrosti prednikov še živ kompas, vitalnega pomena v dobi, ko ljudje živimo v skoraj popolni ignoranci zakonov tega planeta.

Navdih mi predstavlja tudi vprašanje, kako vrniti svetost v razumevanje ustvarjenega sveta. Trdim namreč, da ni prav v mišljenju in dejanjih ohraniti ideologij, ki govorijo o ničvrednosti utelešenega.

Ali sta za ustvarjanje pomembna kraj in čas? Kdaj in kje najraje ustvarjate?

Seveda. Med temeljnimi izbirami sta, da ni treba čakati na idealne razmere in redko se kar dogodijo.



Kraljeva svoboda



Jablana in njeno jutro



Pisma Zemlji PEČNOV



Kraljestvo mineralnega sveta

Predvsem pa imam za ustvarjanje, to mislim na vse, kar počnem – od slikanja do dela na njivi – rada prijazen red. Vedno poskrbim, da je prostor harmoničen in miren. Ustvarjanje je pravzaprav zahteven proces, temelječ na uvidu, razumevanju, gradnji, izbiri in preoblikovanju. Cel proces skušam vedno nositi po načelih reda, kakršnega slika narava. V njej ni kaosa, kakor ta starodavni pojem interpretira sodobnik. Izprijeni pogled na ocean potencialov pravzaprav priča le o človekovi nevoljnosti odgovorno premišljevali o izbiri prave možnosti. Tega si, na primer umetnik ali pa kmet ne more privoščiti. Še marsikdo drug tudi ne.

Kje vse ste že razstavili svoja dela? Katera razstava se vam je najbolj vtisnila v spomin in zakaj?

Razstavljala sem seveda doma in v evropski tujini. Najljubšo razstavo slik sva s Simono Šuc, akad. slik., postavili v enem najlepših razstavnih prostorov pri nas, čudoviti kapeli v Krškem (Galerija Krško). V tej galeriji utripa globoka sakralnost. Brez tega vidika življenja tudi umetnost ne more dihati ene svojih vlog –

oživljanja svetosti življenja, svetosti stvarjenja. Galerije bi morale biti takšne.

Ukvarjam se tudi s kiparstvom, skulpture so del stalnih postavitev pri nas, v Nemčiji, Češki, Avstriji in Franciji. V Hotonnesu pa se me je neizmerno dotaknila otvoritev. Veliko krasnih ljudi je prišlo iz raznih koncev sveta. Med njimi je bila mlada ženska iz Irana. V matični deželi ji je uspelo študirati pravo, v Franciji pa je študij nadaljevala v smeri pravic žensk. Slepa je. Želela je k skulpturi. Z mehкими dlanmi je božala kamen. Vsake linije, vsake vdolbine, celo svetlobe se je dotikala z milino in globino, ki ju ne premoremo. Ne znamo tako gledati, ljudje!

Kako kot slikarka zaznavate svet okoli sebe?

Včasih je težko gledati maličenje potencialov, kajne? Zato je v vlogi slikarke fino po svetu hoditi, posebej z vprašanjem, kod lahko najdem zlate niti lepote. Lepoto čutim kot izraz harmoničnosti sveta, bitja, dejanja. Lepote ne berem skozi paradigmo kanona, a njegove esence ne izključujem. Poznavanje tega načela je nujno, v jedru uči slišati izvorno matrico harmonije. To

razumem kot uglasenost z naravnimi zakoni prvobitnosti ali izvornosti – na ravni prostora, skupnosti, posameznika.

Imate morda najljubšega umetnika ali umetnico?

Težko je imenovati le nekaj mojstrov, a se iz njihovih zakladov da videti poti do drugih, tu neimenovanih. Dotaknejo se me Rembrandt van Rijn, Sandro Botticelli, Jan Vermeer van Delft, Michelangelo Buonarroti, Marc Chagall, Frida Kahlo in Anish Kapoor.

Kako je dandanes uspeli kot umetnik in navsezadnje živeti od svojega poklica? Ali je umetniški trg pri nas dobro razvit?

Ne vem, kako je uspeli, če uspeh definirata veliko denarja in slava. Večina umetnikov hodi po robovih ustroja družbe, zdi se mi, da smo še najbolj uporabni pri pospeševanju rasti kapitala trgovin. Zame je uspeh, da nisem zavrgla talentov, da vidim lepoto. Da želim znati več. Vem, da so likovna dela naši družbi postala izdelki. In, da niso nuja. So pa del prostora lju-



Mir



Čarobni svet ustvari



Vile HAGENBERG



Dih življenja

bezni. Tudi kulture. Priznati moram, da trga z umetninami ne razumem dobro. Ena vrata te velike strukture so tiste galerije, ki so templji meni nerazumljivih ideologij. Zaprla sem jih pred mnogo leti, ko so na veliki otvoritvi stregli moški v belih srajcah, z metuljčki. In v spodnjem perilu. Druga vrata so tiste vrste strokovnjaki, ki so od nekod dobili moč, da skozi vse sorte simbolov in prispodob interpretirajo umetnikovo interpretacijo neke realnosti. Ta del trga z umetnostjo je zanimiv posebej, ker sem imela na akademiji čast poslušati in učiti se od velikih mojstrov resnega razumevanja umetnosti. Tretja vrata predstavlja skrivnostni ključ, s katerim nekdo določa likovno = finančno vrednost. Sigurno je še kaj, trgovci zagotovo.

Živimo v času digitalne tehnologije in računalniških podob. Kako bi v tej dobi opisali aktualnost slikarstva?

Digitalna doba in njene neštete podobe pa so izziv za človeka v smislu ohranjanja odnosa z življenjem nasploh, skupnosti in lastne biti. Slikarstvo je v primerjavi z bleščavo digitalne-

»Vsako bitje je obdarjeno z več talenti. Razumem jih kot potenciale, nekakšen zemljevid o človekovi vlogi v življenju. Ta je razvrednotena, tako kot pojem talenta ...«

ga sveta na ravni neolitskih poslikav. A ravno s svojo prvobitnostjo uspeva ohranяти skoraj pozabljeno naravno bližino, naraven čas, v življenju ohranja vrednosti človekovih čutil, procesov čutenja in razumevanja.

Včasih si predstavljam, da se reke uprejo in jih, požrešni, ne moremo več zlorabljati za tvorbo elektrike. V trenutku izginejo vsi digitalni zapisi in podobe. Kaj nam ostane? Preprosto – vrnitev v prvobitnost.

Se talent po vašem mnenju rodi ali to postane?

Mislim, da je vsako bitje obdarjeno z več talenti. Razumem jih kot potenciale, nekakšen zemljevid o človekovi vlogi v življenju. Ta je razvrednotena, tako kot pojem talenta. Najbrž je dobro negovati pravilen razvoj obojega v praktičnem življenju.

Otrok tih pride na svet, a poln bogastev. Ni nepopisan list. Pomembno je znati ustvariti varen prostor, v katerem lahko pride v živ stik z dragocenostmi, ki jih je s seboj prinesel. Talent cveti, če ga negujemo z učenjem in delom. Lahko je velika podpora v življenju. ■

DELAVNICE NA CVETNIKU NA ŠPICI

Piše / foto: **Izobraževalno društvo
CVETNIK na Špici**

V Izobraževalnem društvu Cvetnik na Špici smo v sklopu praznovanja 1. maja izvedli različne delavnice za otroke na Cvetniku na Špici (bivše

smučišče Špica). Tokrat smo ponudili različne delavnice – ustvarjalne delavnice z naravnimi materiali, delavnico Cvetnik (spoznavanje suhega travišča in značilne rastline), delavnico Velikan ob ognju, delavnico meditacije ter športno-zabavne igre. Glavni namen delavnic je bil prikazati udeležencem, kako ustvarjalno

in aktivno preživljamo čas v neokrnjeni naravi in se hkrati tudi učimo. Pridružili so se nam tako mali kot veliki. Skupaj smo se zabavali ob aktivni izvedbi ali pa le ob druženju ter uživanju v naravi. Zahvaljujemo se vsem, ki ste si vzeli čas in nam dali priložnost, da nas spoznate. ■



PRVOMAJSKA BUDNICA PIHALNEGA ORKESTRA OBČINE ŠENTJERNEJ

Piše: **MARKO KALIN**

Foto: **TANJA JAKŠE GAZVODA**

Prvega maja smo vas, Šentjernejčane, kot vsako leto, zbudili s tradicionalno prvomajsko budnico. Začeli smo na Prvomajski cesti, zavili na Kotarjevo proti Staremu sejmišču, nato na Cesto oktobrskih žrtev in na Novomeško cesto. Obiskali smo vasi Groblje, Dolenjo Staro vas, Dolenje Mokro polje, Orehovico, Cerov Log, Gorenje Vrhpolje, Dolenje Vrhpolje in tudi Kartuzijo Pletterje. Zaključili smo s prireditvijo ob prazniku dela na Javorovici. Hvala vsem poslušalcem in prijateljem, ki za nas vsako leto pripravljate pogostitve ob cesti. ■



OD ALP DO GORJANCEV

Piše: **MARKO KALIN**

Foto: **arhiv POOŠ**

Člani POOŠ smo v mesecu aprilu v sodelovanju s pobrateno Mestno godbo Kamnik izvedli dva skupna koncerta z naslovom



Od Alp do Gorjancev. Prvi koncert je bil izveden v petek, 21. aprila, v Kulturnem centru Primoža Trubarja, naslednji dan pa smo koncert ponovili še v Kulturnem domu Kamnik. Prijateljstvo med godbama uradno poteka že od leta 2001, povod za prijateljstvo pa je bila usodna nesreča mladega člana kamniške godbe v Šentjerneju iz leta 1991. Vse od tedaj so vezi med godbama postajale tesnejše, omenjena koncerta pa sta eden resnejših skupnih projektov v zadnjih letih. Predstavili smo se s programom nekoliko zahtevnejših skladb in z nekaj skladbami slovenskih avtorjev. Program

je za nas zasnoval naš dirigent Sandi Franko. Kamničani so pod taktirko dirigentke Anite Kiral odigrali pester izbor skladb svetovnih in slovenskih avtorjev, med drugim so svoj del koncerta otvorili s Šentjernejsko koračnico. Na koncu je sledila še skupna "Tratata, zdaj igra naša muzika". Na obeh koncertih so nas ob zadnji skladbi spremljale tudi kamniške mažorete. Po koncertu je sledilo prijetno druženje s pogostitvijo, ki pa je bilo vselej malo bolj zadržano, saj nas je naslednji dan čakal še koncert v Kamniku. V soboto smo se tako z avtobusom malo po tretji uri odpravili proti Kamniku, kjer so nas člani kamniške godbe pričakali z igranjem koračnic. Čudovitemu presenečenju je sledila kratka pogostitev in nato generalka. Program obeh godb je bil tokrat malenkostno spremenjen. Koncertu je sledilo sproščeno druženje ob zvokih harmonike in kitare. Na koncu je ansambel dobil tudi bobnarja, vendar ker je vsega lepega enkrat konec, je naš avtobus s krepko zamudo moral odpeljati proti domu. Med nami so se spletla tudi nova prijateljstva, katera bomo še naprej krepili. ■



KONCERT KORALNE GLASBE OB JUBILEJIH PATRA JANEZA

Piše: **TANJA BRATE**

Foto: **TANJA JAKŠE GAZVODA**

V petek, 21. aprila 2023, je v stari gotski cerkvi Kartuzije Pleterje pater Janez Hollenstein dolgoletni prior kartuzije, praznoval kar tri jubileje: 90. rojstni dan, 70 let redovništva in 60 let od prihoda v pletersko kartuzijo. Ob jubilejih patra je Društvo Zgovorna tišina predstavilo monografijo »Čisto in bistro oko, zagledano v Boga«, ki ga je društvo zasnovalo na bogatih sadovih p. Janeza Hollensteina preko njegove pisane

besede in umetnega kovaštva, katere še vedno udejanja v kartuzijanskem poslanstvu. Slavje ob jubilejih se je nadaljevalo s koncertom koralne glasbe v izjemno akustičnem prezbiteriju stare gotске cerkve in izvedbi Koralnega zbora Akademije za glasbo v Ljubljani pod vodstvom profesorja Toneta Potočnika.

Zbrane v prezbiteriju so navdušile melodije gregorijanskega koral, ki predstavlja eno izmed glavnih razsežnosti meniškega dneva in noči kartuzijanskega reda.

Pater Janez se je rodil 18. marca 1933 v Alltogenburgu v švicarskem kantonu St. Gallen. Ta



koj po gimnazijski maturi v letu 1952 je vstopil v švicarski kartuzijanski samostan La Valsainte, kjer je bil do leta 1963. Tedaj ga je povabil pater Janez Drolc v Pleterje. Tu je pustil pomembno sled na raznih področjih, najprej kot

svetovalec, potem prior od leta 1985 do 1995 in še danes kot umetniški kovač.

Patru so ob njegovih jubilejih čestitali številni prijatelji in znanci iz Šentjerneja in sosednjih občin, med drugim šentjernejski župan Jože

Simončič, župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni, bivši evropski poslanec Lojze Peterle ter Jožica Verček, ki je patru v imenu Turistično kulturnega društva Trškogorsko srce izročila pleteno srce. ■

MePZ AJDA OREHOVICA ŠENTJERNEJ S KONCERTOM PRIČARAL LEPE POMLADNE DNI

Piše: DARIJA KOVAČIČ

Foto: ANITA PETRIČ

V soboto, 20. maja 2023, je MePZ Ajda Orehovica Šentjernej priredil v Kulturnem centru Primoža Trubarja svoj tradicionalni pomladni koncert. Posvečen je bil pomladi, ljubezni in domovini, pa tudi svetovnemu dnevu čebel, ki je bil ravno na ta dan. Gostje Šentjernejski oktet je v ta namen zapel pesem Čebelice in navdušil polno dvorano, kot tudi vokalistka Urška Strnad ter pianistka Petra Jerič, ki sta pričarali s slovenskimi zimzelenimi popevkami nepozaben pomladni večer. MePZ Ajda Orehovica Šentjernej se je predstavila s popolnoma novim izborom pesmi, zapeli pa so tudi pesmi, ki so jih prepevali pred dvajsetimi in več leti. Obiskovalci so prisluhnili tako ljudskim domačim, tujim pesmim ter slovenskim popevkam. Večer so zaključili s priredbo pesmi ansambla Modrijani – Ljubljena. Izjemno lepo in tenko-

čutno odpete pesmi, ki jih je povezovala rdeča nit večera, »pomlad, ljubezen, domovina« in v tem stilu naslov koncerta »Pomlad dolino objema« je vplivalo tudi na čemerno in mokro majsko vreme. Za številno lepe izrečene besede in veselje, je poskrbela voditeljica večera Anita Petrič. Številčnost obiskovalcev koncerta

je člane zbora izjemno razveselila, saj pravijo, da umetnostno izražanje postane umetnost šele takrat, ko ima poslušalce, gledalce. MePZ Ajda Orehovica Šentjernej se zahvaljuje čudoviti publik, vsem donatorjem in dekanu g. Antonu Trpinu ter številnim dobrim ljudem, ki jih podpirajo na njihovi ustvarjalni poti. ■



Šentjernej ima BRIVNICO!

Piše / foto: MARIJA MARTINČIČ BAUMAN;
povzeto po prispevku za
Glasilo OOOZ NM

Takšni naslovi so odmevali v novicah zadnjega obdobja. In res so 22. 4. 2023 sončni žarki prebudili jutro posebne dne. Na Novomeški cesti je v nekdanji Šmitovi hiši (»Pri upokojencih«) svoja vrata odprla čisto prava »men's escape room« – **brivnica**. Idejna vodja in lastnica prostora, Romana Antončič, nove pridobitve ne imenuje tako kar brez razloga. Tisti dan je ob njej stal mož, partner v poslu in soinvestitor, Slavko Antončič. Razumel je, da želi Romana svojim strankam dati tisto ... nekaj več, kot si zaslužijo. Vedel je, da ona ne spregleda nikogar, zato je poseben prostor namenila prav moškim. Z novim prostorom je podprla njihovo potrebo in željo po urejenosti. Tisti dan so ob njej stali tudi zaposleni in vse

stranke, ki smo se uspele upreti toplim sončnim žarkom, da nas niso zvalili v naravo. Vsaj ne v trenutku otvoritve novih prostorov. Sledili smo belo-vijoličnim balonom na dvorišče, kjer se je odvil kulturni program. Nazdravili smo na pogum, odločenost in predanost poslanstvu nove pridobitve za naš kraj, ki je bil po brivnici nekoč že prepoznan. Storitve urejanja moških seveda zagotavljajo tudi ostali lokalni saloni, a Romana je svojo idejo, brivnico, nadgradila v posebno oazo, ki se z vsemi elementi oblikovanja prostora, opreme in vsebine, harmonično povezuje v celoto – **Studio za nego telesa "R" in brivnico**.

Jasno določen odtенок vijolične barve (ker je tako Romani všeč, čeprav je sama ne nosi rada na sebi), se iz reklamnih tabel diskretno prenaša tudi v notranjost prostorov, ki vabijo s svojo sijočo belino, čistostjo in urejenostjo. Kdor je kdaj v preteklosti obiskal prejšnje prostore, kako estetski in oblikovalski občutek je pri



Romana in Slavko Antončič

urejanju prostora pokazala Romana. In kakšen odnos do arhitekture preteklosti skozi ohranitev obokanih stropov. Ravno pravšnja oblikovalska kombinacija modernega in starega z novim pridihom, enostavno vabi stranke vseh starosti k predajanju spretnim in strokovnim rokam njenih zaposlenih.

Studio za nego telesa »R« ni le navadni kozmetični ali masažni salon, pač pa seže tudi na

področje zdravja. Poleg storitev za nego telesa (klasična masaža, športna masaža, masaža stopal, aromaterapija, depilacija, shujševalni in anticelulitni programi, nega obraza, nega rok, manikura), v njem nudijo storitve v terapevtske namene (limfna drenaža po voderju, strojna limfna drenaža), v oddelku za nego stopal pa poleg klasične pedikure, izvajajo še medicinsko pedikuro ter storitve za odpravljanje težav s stopali.

Na dan uradne otvoritve novih prostorov, so, kot rečeno, svoj prostor pridobili tudi moški. Do sedaj so svoje gospe potrpežljivo čakali v sicer prijetnih, aromatiziranih in opremljenih prostorih, v katerih pa so se običajno zbirali ženski pomenki. Romana je ocenila, da tudi moški zaslužijo svoj prostor in storitve, prilagojene prav njim. Brivca je v resnici težko našla, a kdo ne bi hotel delati v tako dovršenem prostoru?

V hiši »lepote«, kot bi jo glede na sedanjo urejenost upravičeno lahko poimenovali, je bila Romana rojena. Od malih nog pozna vsak njen kotiček in prav vsakemu delu mogočne hiše, je

s svojo idejo in posegom vanj dala vrednost. Poseben odnos goji do te redke šentjernejske gradbene lepote. Enak odnos pripadnosti, požrtvovalnosti, naklonjenosti, zavzetosti in predanosti, ohranja tudi do svojih strank. Vodilo posla je njihovo dobro počutje. Zase pravi, da jo ob tem preplavi poseben občutek zadovoljstva. »Ko veš, da si nekomu naredil

dobro, da je njegova tegoba manjša, da je zadovoljen.« Pravi, da je »sreča človeka stkana iz malih srečic«, ki jih opazi na mimiki obraza zadovoljnih strank. Takrat ve, da se je pravilno odločila. Čeprav je na začetku mislila, da bo lažje. Ni bilo. A ji po vsem prestatem in doživetem danes ni žal. Romana – čestitke za pogum in srečno naprejš! ■



Brivca Lan pri delu



Osebe ob otvoritvi

VISOK JUBILEJ KAROLINE LUZAR

Piše / foto: MILENA DRNOVŠEK

Pred kratkim smo obiskali Karolino Luzar iz Brezij pri Šentjerneju ob njenem visokem jubileju, 92 let življenja. Gospa Karolina živi s sinovo družino na svojem domu, kjer zanjo lepo skrbijo. Kljub bolezni in visoki starosti je gospa Karolina še vedno vesela in zadovoljna, da je dočakala tako lepa leta. Razveseli se svojih



otrok, kadar jo obiščejo, še več življenja pa ji prinesejo vnuki in pravnuki, katerih je vedno zelo vesela. Prostovoljke KORK smo z njo malo

poklepeta in obudile stare spomine ter ji zajezele še naprej lepo preživete dni in čez leto spet nasvidenje. ■



60 LET TEKMOVALNEGA ŠPORTA NA OŠ ŠENTJERNEJ

Piše: ELVIS ANTONČIČ

Foto: TANJA JAKŠE GAZVODA

Vtorek, 18. aprila 2023, je bilo v avli Kulturnega centra Primoža Trubarja v Šentjerneju slovesno odprtje razstave z naslovom "60 let tekmovalnega športa na OŠ Šentjernej".

Vabilu se je odzvalo zelo veliko število nekda-

njih športnikov in ostalih ljubiteljev športa. Učitelji športa smo razstavo pripravili ob 60. obletnici ustanovitve Šolskega športnega društva Polet pod vodstvom Zdenke Krošl. Odprtje razstave so popestrili gostje in učenci OŠ Šentjernej s športno-kulturnim programom. Na razstavi, ki je postavljena v rdeči dvorani KC Primoža Trubarja, si lahko ogledate kronološki razvoj tekmovalnega športa na šoli, rezultate



tekmovanj, ki so zbrani v šolskih kronikah, in fotografije športnikov, ki so v teh letih zastopali šolo na državnih tekmovanjih. Predstavljeni so tudi rekviziti, ki so se skozi leta uporabljali pri pouku športa in pri izvedbi tekmovanj. Velik del gradiva prvih 50 let »ŠŠD Polet« je iz svojega arhiva prispeval **Janez Kuhelj**, zadnjih 10 let pa je strnil **Elvis Antončič**.

Razvoj športnih panog na OŠ Šentjernej je zavzemal široko paleto različnih športov, največji pečat pa je na šoli vsekakor pustila »kraljica športov«, iz katere prihajajo tudi štirje najuspešnejši športniki, ki so posebej predstavljeni na razstavi. Svojo opremo, rekvizite, spominke, pripomočke in medalje so nam na ogled ponudili **Klara Lukan**, **Maja Nose Antončič**, **Jože Vrtačič** in **Aleš Tomič**, ki so svoje uspehe nizali tudi na evropskih in svetovnih prvenstvih ter olimpijskih igrah. Kot zanimivost so predstavljeni tudi rezultati aktualnih atletskih rekorderjev posameznih disciplin.

Razstava je v rdeči dvorani na ogled do konca maja, kasneje pa bo postavljena v prostorih šole. Vljudno vabljeni, da si jo ogledate. ■



FINALE DRŽAVNEGA PRVENSTVA V ODBOJKI ZA STAREJŠE DEČKE

Pišeta: **ZOJA HODNIK & NEŽA SELAK, 8. c**

Foto: **OGNJEJ SAJE**

Na Osnovni šoli Šentjernej je 11. 5. 2023 potekalo finale državnega tekmovanja v odbojki za starejše dečke, na katerem so se člani šolske odbojkaške ekipe pomerili z ekipama iz OŠ Žužemberk in OŠ Braslovče.

Naša ekipa, ki jo sestavljajo **Gal Hudoklin**, **Nik Kotar**, **Emanuel Izak Bauman**, **Peter Bregar**, **Urban Kadivnik**, **Izak Kruh**, **Gašper Uhernik**, **Gašper Rangus**, **Lovro Kralj**, **Leon Gorišek**, **Nejc**

Penca in **Timotej Pucelj**, je najprej igrala z ekipo iz Žužemberka in jo premagala. Žužemberčani so na koncu osvojili tretje mesto, naši fantje pa so se za drugo in prvo mesto borili z odbojkarji iz OŠ Braslovče. Ti so domačine premagali le za dve točki. Naša ekipa je tako osvojila drugo mesto. Vzdušje na šoli je bilo ves dan zelo veselo, pozitivno in polno motivacijskih besed. Igralca **Nejc Penca** in **Peter Bregar** sta dejala, da so se na tekmo pripravljali v šoli in popoldne s treningi ter na prijateljskih tekmah. Dejala sta, da je nasprotna ekipa iz Braslovč imela zelo dobro tehniko in je pošteno zmagala.



Trener naše ekipe **Boštjan Tomazin** je povedal, da je z rezultatom zadovoljen, saj so fantje igrali po svojih najboljših močeh in se do konca borili. Tako kot trener so bili tudi igralci zadovoljni z rezultatom, njihov cilj za naslednje leto pa je prvo mesto na državnem prvenstvu. Fantom in trenerju za odličen športni dosežek iskreno čestitamo! ■



Čestitamo!



MATURANTSKO ČETVORKO 2023 PLESALI TUDI ŠENTJERNEJSKI DEVETOŠOLCI

Piše / foto: TANJA BRATE

V petek, 19. maja 2023, so točno opoldne mladi po Sloveniji in Evropi zaplesali maturantsko četvorko že enaindvajsetič. Plesna zveza Slovenije je kot koordinator projekta European Quadrille Dance Festival koordinirala ulično četvorko v 21 domačih mestih in še petih drugih evropskih državah – na Slovaškem, Madžarskem, v Srbiji, Severni Makedoniji in Črni gori. Tako je na ploščadi pred OŠ Šentjernej zaplesala tudi celotna generacija šentjernejskih devetošolcev, ki so poleg četvorke ubrano odplesali še ča-ča-ča, jive in tango ter se tako pripravili na plesni nastop na letošnji valeti. ■



IZ DELA DRUŠTEV

DAN ODPRTIH VRAT DRUŠTVA ZA SAMOOSKRBO NOVA ZEMLJA

Piše: ANDREJ BREČKO

Foto: arhiv društva

V soboto, 13. 5., smo imeli dan odprtih vrat in kljub slabemu vremenu se je zbralo kar nekaj ljudi. Lepo je bilo videti, kako nekateri cenijo naše delovanje in ustvarjanje. Ob prikazu



posestva, rastlinjakov, sadovnjaka, zelenjavnega in zeliščnega vrta ter slamnate hiše, smo se pogovarjali o vsem sedanjem dogajanju in kako pomembno je biti čimbolj samooskrben. Med obiskovalci so bili tudi nekateri, ki se še spominjajo, kako je bilo včasih, ko so ljudje marljivo obdelovali zemljo in kupili le najbolj nujne potrebščine. Takrat so bili ljudje veliko bolj zdravi in brez vseh zdravil. Sedaj pa imamo polne mize vsega, vendar se veliko temu sploh ne more reči hrana ampak mašilo. Ljudi je presenetilo, koliko vsega je nasajenega, kako čudovito (rodovno) posestvo nastaja pri nas in kako ustvarjamo z reciklažo. Malo smo se tudi podložili s taščinimi dobrotami, žena Janja pa je pripravila zeliščni čaj in nekaj naših izdelkov (mazila, mila, dezodorante, sadike



zelišč in aloe vere, marmelade, leseni glavniki, knjiga Mesto luči, ki jo je napisala prijateljica po navdihu našega načina življenja). Lepo je deliti z ljudmi naše ustvarjanje in videti, da nas vedno več vidi, da je živeti sonaravno ključ za naše preživetje. ■

UTRINKI IZ PLESNE PRODUKCIJE PLESNI VRTILJAK S TINKO ŠMINKO



Piše: IRENA ZUPANČIČ

Foto: SONJA KRALJ

Vsi vemo, kako pomembna je gibalna dejavnost za otroke. Ples je ena od najbolj priljubljenih oblik te dejavnosti, ki združuje zabavo, učenje in ustvarjalnost. Otroci se naravno odzivajo na glasbo in ritem, kar jih vodi k plesnim korakom in izražanju skozi gibanje. Starši pa imajo ključ-

no vlogo pri spodbujanju otrokove ljubezni do plesa. Tako kot starši tudi mi v Športno kulturnem društvu Hopla Šentjernej strmmo k temu, zato smo že 17. leto zapored pripravili plesno produkcijo z naslovom Plesni vrtiljak, ki je privabil ljubitelje plesa, predvsem pa starše, stare starše ter bratce in sestre nastopajočih otrok. Otroci s plesom raziskujejo sebe in svet, ki jih obdaja. Ker so v izražanju še povsem svobodni, njihove misli še niso obremenjene, jih ples

sprošča, osrečuje in zadovoljuje. Otrokom želim nevsiljivo predstaviti pozitivne učinke plesa na njihovo samozavest, ustvarjalnost, ravnotežje in koordinacijo. Kot smo že večkrat slišali, s plesom lahko otroci izražajo čustva. Največkrat nas ob plesu obidejo pozitivna čustva, ker plešemo iz veselja. Otrok se jih tako nauči prepoznati in jih potem lažje priključiti tudi v vsakdanjem življenju.

Otroci preko plesa spoznavajo svoje telo, sebe in počasi pričenjajo razumeti druge v prostoru ter svoj osebni prostor.

Plesna produkcija je potrditev, da so otroci ustvarjalci, od katerih se lahko veliko naučimo, tako pedagogi kot tudi gledalci. Pomembno se mi zdi, da ples širimo otroci in odrasli.

V bodoče si želimo, da bi plesne igrice in hip hop obiskovalo več dečkov. Predsodki o tem, da ples ni za dečke, so še vedno zelo prisotni, kar dela krivico vsem pozitivnim učinkom plesa.

Srečna sem, da živim življenje obkrožena s plesom in otroki, saj mi otroci kot osebnosti dajo veliko, ne glede na to, da so v plesnem smislu na začetku nepopolni list papirja.

Zahvaljujem se Občini Šentjernej, ekipi KCPT in vsem, ki ste pripomogli, da smo izpeljali tako čudovit plesni dogodek. ■



ZASADITEV NA ŠENTJERNEJSKI UČNI POTI

Pišejo / foto: ČD Šentjernej & DV Šentjernej

V četrtek, 20. aprila 2023, smo šentjernejski čebelarji in vinogradniki na pobudo župana Jožeta Simončiča skupaj izvedli akcijo zasaditve rastlin na Šentjernejski učni poti.

Vinogradniki iz Društva vinogradnikov



Šentjernej so posadili trte, ki jih je doniral Jernej Martinčič iz Martinčič, trsničarstvo, vinogradništvo d. o. o. Čebelarji Čebelarkega društva Šentjernej pa smo obnovili gredice z zasaditvijo medovitih rastlin, del sadik je donirala Ana Bregar iz Cvetličarne Miklavčič.

Po uspešno opravljenem delu je sledilo druženje pod kozolcem gostišča Pri Jerneju. ■

SAJENJE DREVES NA PODRUŽNICI OREHOVICA

Piše: NATAŠA BREGAR

Foto: arhiv OŠ Šentjernej

Učence in zaposlene na PŠ Orehovica so v prvih pomladnih dneh prijetno presenetili čebelarji iz Čebelarskega društva Šentjernej. Že drugo leto zapored so nam podarili medovita drevesa. Ker na podružnični šoli radi skrbimo za naravo in smo radi del nje, smo se njihovega darila zelo razveselili. Zadnji četrtek v mesecu marcu je ekipa šestih čebelarjev prinesla sadike dreves in nam jih pomagala posaditi. Čebelarji so opravili težje delo, saj so skopali jame. Učenci 4. in 5. razreda pa so drevesa posadili. Tako smo s skupnimi močmi posadili 12 sadik različnih vrst dreves: vrbe, breze, jelke, breka, divje češnje in javorja. Na koncu smo bili vsi zadovoljni, saj smo preživeli prijetno urico na zraku, spoznali nekaj novih vrst dreves, uživali v prijetni družbi ter vremenu, hkrati pa smo opravili tudi koristno delo in obogatili okolico podružnične šole za dobrobit čebelic kot tudi sedanjih, predvsem pa bodočih učencev

in zaposlenih. Najlepša hvala Čebelarskemu društvu Šentjernej in prostovoljcem, ki so nam pomagali. NAJ MEDI.

VTISI UČENCEV

- Danes smo sadili različna drevesa s petošolci. Všeč mi je bilo, ko smo zalivali drevesa. Naučil sem se nekaj novih imen dreves. / *Ožbej Padaršič, 4. e*
- Posadili smo veliko dreves. Z Aleksom, Lili in Patricijo smo nabrali rože. Ker smo imeli premalo zemlje, smo jih dali k rastlini. Zelo sem se zabavala. / *Vita Bratkovič, 4. e*
- Danes, 30. 3. 2023, mi je bilo všeč, ker je sajenje dreves koristno za planet in ker smo okoli drevesa postavili še rože. / *Aleksregar, 4. e*
- Namesto družbe smo odšli ven saditi drevesa s petošolci. Bilo je kar toplo. Veliko smo se pogovarjali in se zabavali. Poznam več vrst dreves, zdaj pa sem spoznal še več medovitih dreves. Bilo mi je res všeč. / *Vid Iršič, 4. e*
- Ta današnji dan mi je bil zelo všeč. Ven smo odšli posaditi divjo češnjo, javor, smreko in rože. Pomagal sem saditi in pobirati kame-



nje. Ta dan mi je bil zelo všeč. / *Nik Turk, 4. e*

- Posadili smo veliko dreves, pobirali kamenje in zalivali drevesa. S petošolcem sva pobrala kamen, ki je bil res zelo težak. / *Evgen Kruh, 4. e*
- Zelo dobro sem se počutila. Ko sem sadila drevesa, sem si že predstavljala, kako bo naša okolica lepa. Na koncu smo še k nemu drevesu postavili rože. / *Angela Jakše, 4. e*
- Imela sem najboljše prijatelje, ki so se odločili, da okrasimo zemljo okoli drevesa. / *Lili Škoda, 4. e*
- Posadili smo veliko dreves. Predstavljala sem si, kako bo lepa okolica. Na koncu smo posadili rože. / *Žan Florjančič, 4. e*
- Všeč mi je bilo, da smo pomagali bližnjim čebelarjem. / *Filip Andrejčič, 4. e* ■

Delavnica društva Romanco – Rman v VNRC Šmihel

Piše / foto: Romsko zeliščarsko društvo Romanco – Rman

V petek, 21. 4. 2023, smo izvedli še eno delavnico na prostem v Večnamenskem romskem centru (VNRC) Šmihel v Novem mestu. Pogovarjali smo se o zeliščih ter spoznavali rastlino pljučnik in kako ga pripravimo za uporabo v romskem in slovenskem jeziku. Otroci so bili navdušeni nad spoznavanjem zdravilne rastline. ■



TRADICIONALNI POHOD PO POTEH HRANITELJEV OROŽJA

Piše / foto: ANTON JAKŠE



Polijsko veteransko društvo Sever Dolenjske in Bele krajine, v organizaciji Pododbora Šentjernej je v soboto, 13. 5. 2023, organiziralo tradicionalni pohod po poteh hraniteljev orožja na območju Odbora Novo mesto. Najprej smo obiskali hranitelje orožja 91, nato pa organizirali pohod na katerem smo si ogledali grad Prežek in vodohram Cerov Log v Zevniku. Pot smo nadaljevali skozi zaselek Kira ter si ogledali spomenik NOB v Gorenjem Vrhpolju. Pohod smo končali v Cerovem Logu in po pozdravnem govoru župana Občine Šentjernej Jožeta Simončiča nadaljevali z družabnim srečanjem. ■

TURNIR V PETANKI V CEROVEM LOGU

Piše: SLAVKO FRANČIČ

Foto: arhiv DU Šentjernej

Odlično razpoloženi petankarji iz različnih krajev Slovenije in tujine smo se v četrtek, 27. 4., zbrali na turnirju v petanki v Cerovem Logu. Prišli smo iz Dolenjske, Posavja, Bele krajine, Koroške, Ljubljane in Avstrije. 28 ekip, 90 igralcev sta po uvodnem pozdravu organizatorjev in himni Šentjerneja pozdravila župan Občine Šentjernej g. Jože Simončič in predsednik DU Šentjernej g. Slavko Antončič.

Turnir je ves čas potekal v športnem duhu in dobri volji, za kar je dodatno poskrbel tudi Slavko Frančič, svoj doprinos pa je dodalo še lepo vreme.

Brez pomoči nekaterih nam turnirja zagotovo ne bi uspelo organizirati tako, kot smo

ga. Hvala našemu sponzorju Steklarstvo Andrej Prah s. p., ker verjame v nas in nas spodbuja ter poskrbi, da smo tudi vizualno enotna ekipa. Hvala tudi JP EDŠ, d. o. o. Šentjernej in Občini Šentjernej za vso pomoč, GD Cerov Log za najem prostora. Za prispevek pri pokalih pa hvala Janezu Bregarju. Seveda hvala tudi vsem našim članom in članicam, ki ste pomagali pri pripravi in izvedbi turnirja. Božu Kodriču in Mileni Iskra se prav tako zahvaljujemo za pomoč pri administrativnem delu izvedbe turnirja, Tatjani Kuhar pa za pomoč pri strežbi.

Predvsem pa iskrena, iskrena hvala vsem igralcem in gledalcem, ki ste se turnirja udeležili v tako velikem številu. Brez vas tudi tega turnirja ne bi bilo.

Pa še rezultati turnirja, za katere smo podelili pokale in priznanja:

- *fair play:* ekipa Zverine;
- *najstarejša igralka:* Plut Anica – ekipa Semič;
- *najstarejši igralec:* Krhin Martin – ekipa Mali Slatnik;
- *najglasnejši navijač:* Slavko Frančič;
- *3. mesto:* ekipa Splavar 3 Brezno;
- *3. mesto:* ekipa Čatež mix;
- *2. mesto:* Modra frankinja;
- *1. mesto:* Medvedi – Ljubljana.

Šentjernejčani smo imeli 3 ekipe, ki so dosegle naslednje rezultate:

- *11. mesto:* Petelini Steklard;
- *17. mesto:* Petelini;
- *18. mesto:* Petelini Bacardi.

Člani in članice petankarske ekipe Petelini Šentjernej upamo, da ste se imeli lepo in da se boste vrnili tudi prihodnjič. ■



DRUŠTVO UPOKOJENCEV ŠENTJERNEJ – SEKCIJA »HOJA«

Piše / foto: JOŽICA KODELIČ

AKTIVNOSTI V APRILU 2023

Prvi torek v aprilu se je nas zbralo 19 pohodnikov in smo se odpeljali na Javorovico. Sledil je vzpon do vrha košenic, nakar smo se obrnili v dolino vse do lovske kočice na Pragu. Občudovali smo naravo, ki se je že kar začela prebujati. Lepo je že zacvetela resa na poti proti Pragu in tudi druge cvetlice. Pod kočico na Pragu pa se je že močno razbohotil čemaž. Ker so pa bili naši nahrbtniki še kar težki, smo jih spraznili, si privoščili malico in ob prijetnem druženju in klepetu tudi zapeli.



Naredili pa smo tudi že načrt za naslednji teden. Enoglasno smo se strinjali, da gremo na Ržišče. Na pot smo se odpravili iz Šentjerneja čez Vrbovce do Velikih Vodenic in do cerkve sv. Marije Magdalene na Ržiščih. Tu se je nam odprl zelo lep pogled na dolino vse do Kamniških Alp. Po krajšem postanku smo se spustili po gozdu mimo zidanic proti dolini in na razpotju smo se obrnili proti Hrvaški gori, nadaljevali pot do Ledčice vasi, mimo vasi Brezje vse do naše Tanje Luzar, kjer smo si privoščili dobro kavico, nato pa je sledil povratek v Šentjernej. Tega dne smo naredili kar 11 km in naše noge, ki niso več rosno mlade, so bile že kar utrujene.



V soboto, 13. 4. 2023, je v Sloveniji potekala akcija »OČISTIMO SLOVENIJO«. Tudi naša skupina pohodnikov se je udeležila te akcije. Zbrali smo se na dvorišču društva in kot edini častno zastopali društvo upokojencev. Od občine smo dobili vreče in rokavice ter se podali na pot. Po trasi, ki so jo nam predlagali delavci JP EDŠ, d. o. o. Šentjernej smo nabrali krepkih šest vreč smeti, kar smo bili mnenja, da je to zelo veliko in smo bili res začudeni, da je naša okolica tako umazana.

Zelo lepo bi bilo, da posamezniki odlagajo smeti v kontejnerje in ne kar v naravo.



V torek, 18. 4. 2023, smo se udeležili že 70. pohoda »Spoznavajmo Dolenjsko in Belo krajino«, ki ga je organiziralo DU Prečna.

Po pozdravnem nagovoru predsednika DU in predsednika KS Prečna smo se pohodniki pod vodstvom g. Vidmarja podali na 9 km dolg pohod.

Pot nas je vodila mimo pristave Luknja, nad dolino reke Temenice, do razvalin gradu Luknja, pod njim pa privre na dan reka Temenica. Tukaj smo imeli krajši postanek s predstaviljo gradu Luknja, plezalne stene, hidroelektrarne in podzemne jame Luknja. Grad Luknja je v

pisnih virih prvič omenjen leta 1351 in je veljal za enega najbolj utrjenih dolenjskih gradov. Eden od prvih lastnikov gradu je bil tudi znameniti Erazem Predjamski. Žal je bil grad po prvi svetovni vojni puščen propadanju, ker se je zadnji lastnik g. Seidel zaradi denarnih težav, plačila davka na strehe odločil, da ga razkrije in tako pusti v nemilosti propadanja. Nasproti razvalinam je plezalna stena, katero vzdržuje Alpinistično društvo Novo mesto in ima dve težavnostni smeri. Pod razvalinami pa se bohoti hidroelektrarna Prečna, ki je začela delovati leta 1920. Zaradi dotrajanosti so elektrarno 1. februarja 1972 zaprli in konzervirali, po temeljiti obnovi in rekonstrukciji pa so jo leta 1985

znova zagnali in deluje še danes. Jama Luknja se odpira v dolini Luknja. Dolžina jame je 307 m, višina 12 m. Vodoravna jama ima dva vhoda. Pred vhodom v jamo je stalen izvir vode. Pri raziskovanju jame so odkrili veliko zanimivih stvari, ostankov še iz časa kamene dobe, veliko kamenega orodja, najdeno je tudi okostje alpskega svizca in orla, kot tudi človeške kosti. Od tu smo pohod nadaljevali pod gradom Luknja, nad ribogojnico, po Rudolfovi poti po gozdu, šli čez vas Suhor in nato zopet po gozdni poti proti Kuzarjevemu Kalu in nazaj do izhodiščne točke v prečni, kjer so nas gostitelji prav prijetno pogostili, pa tudi pesmi ni manjkalo. ■

47. Športne igre PZDU Dolenjske in Bele krajine



Piše: SLAVKO FRANČIČ

Foto: arhiv DU Šentjernej

Vsredo, 12. 4. 2023, je bilo na Uršnih selih pokrajinsko tekmovanje Dolenjske in Bele krajine v pikadu za moške. Ekipa DU Šentjernej je osvojila 1. mesto in se zopet uvrstila na državno prvenstvo. Tekmovanja so se udeležili: Slavko Frančič, Jože Smrekar, Jože Jordan, Jože Župan in Milan Jakše. Posamezno pa je Slavko Frančič prav tako osvojil 1. mesto. Čestitke vsem. V petek, 14. 4. 2023, pa je bilo v Škocjanu pokrajinsko tekmovanje Dolenjske in Bele krajine v pikadu za ženske. Iz DU Šentjernej so se tekmovanja udeležile: Zvonka Žnidaršič, Marija



Vene, Jožica Frančič, Marija Pavlič in Milena Rodič. ■

TAM, KJER VRTNICE ŽE CVETO

Piše: BRANKA PETKOVŠEK

Foto: arhiv DK Šentjernej

Prvo majsko soboto smo se članice Društva kmetič Šentjernej odpravile na letno ekskurzijo v Vipavsko dolino, kamor nas je povabila članica Rebeka, saj po rodu izvira iz tistih krajev.

Najprej smo se sprehodile in si ogledale slovenske Benetke oziroma Vipavo. Prva posebnost sta bila egipčanska sarkofaga, ki ju je v Slovenijo dal pripeljati arheolog Anton Lavrin. Pri sprehodu skozi mestce, ki stoji na vodi, saj je reka Vipava v Evropi edina reka z deltastim izvirom, smo si ogledale kar nekaj znamenitosti. Med njimi cerkev sv. Štefana, ozke ulice z znamenito gradnjo, ki kljubuje burji, stari glavni plac, izvir reke Vipave Podfarovž, grad Tabor in Lanthierijevo graščino. Ob tem smo prepoznale lokacije kadrov iz televizijske serije Najini mostovi. In tudi mostovi so nekaj zanimivega v Vipavi, kar 25 jih je. A nekaj drugega je še posebej pritegnilo pozornost naših članic. Vrtnice. Cvetoče vrtnice, ki so krasile ulice, zidove starih hiš in s svojimi žarečimi barvami navduševale.

Po krajšem premoru in sladoledu pri Marjanci, smo se odpravile v vas Lozice, kjer nam je svoje delo in izdelke predstavila gospa Mirjam Božič, ki ima nasad šipka in vrtnice bolgarke. Z njo smo se lahko pogovorile o postopkih in težavah predelave in izdelave različnih prehranskih in kozmetičnih izdelkov, njihovega pravilnega poimenovanja in prodaje.

Kosilo v treh dejanjih smo imele na turistični kmetiji Avino v Gradišču. Ker je ta domačija znana tudi kot osmica, smo za predjed dobile klasični krožnik osmice z domačim pršutom



in sirom. Veselilo nas je tudi dejstvo, da smo poleg dobre hrane in dobrega domačega vina, pridobile tudi nekaj kulinarčnih idej in receptov.

Po kosilu smo se odpravile proti vasi Goče, ki

stoji na vrhu hriba in s stisnjenimi ulicami v obliki Andrejevega križa kljubuje burji in ohranja nekdanjo podobo. Vas je polna streh pokritih s korci in kamni, zaprtih notranjih dvorišč, imenovanih »borjači«, s kamnitimi portali, imeno-



vanimi »kalone« in posebnimi kamnitimi oltarji »pili«. Prijazna domačinka nam je odprla vrata cerkve sv. Andreja, kjer smo občudovale osvetljeni oltar in zapele pesem Mariji v čast. Za zaključek smo se zapeljali skozi Ajdovščino ali, kot nam je prijetna vodička Karmen predsta-

vila posebnosti vipavskega narečja, »Wajdoušno« do izvira reke Hubelj. Impozanten izvir v strmi steni je videti prav strašljivo na podobah ob večjem dežju. Pri zaključni skupinski fotografiji pa nam je v kader skočil še eden izmed mnogih tekačev Ultra trail maratona po Vipa-

vski dolini, ki smo jih tekom dneva srečevale in jih bodrile ob njihovem podvigu. Tako lep in topel dan, v družbi prijetne in zgovorne vodičke Karmen, prijaznih in gostoljubnih Vipavcev nam bo še dolgo ostal v lepem spominu ... tam, kjer so vrtnice ob mostovih cvetele ... ■

STROKOVNA EKSURZIJA PO BIH IN DALMACIJI



Piše: JOŽE BEVC

Foto: arhiv DV Šentjernej

Bosna in Hercegovina – država, ki je vsekakor vredna obiska, saj je fascinantna, lepa, gostoljubna, včasih tudi šokantna. Pri pripovedovanju njene zgodbe pa imajo veliko vlogo tudi tamkajšnja vina. Največ vina pridelajo na področju Hercegovine, kar je bil namen naše strokovne ekskurzije. Najpogostnejše so bele sorte žilavke in rdeče sorte blatine. Imajo pa še trnjak, vranac, plavko, smederevko itd. V petek, 14. aprila 2023, smo se ob 0.00 izpred KC Primoža Trubarja v Šentjernej odpeljali preko Hrvaške v BiH. Mimo Banja Luke, Zenice, Sarajeva smo v jutranjih urah prispeli v Konjic. Kakor se za Bosno spodobi, smo imeli za zajtrk burek oziroma sirnico. Nato so nas vodičke popeljale po Titovem bunkerju. Fascinantna gradnja za tiste čase, vredno ogleda. Po krajšem postanku v mestu Jablanica, (ogled porušenega mosta čez Neretvo), smo nadaljevali pot v Mostar. Po dobrem kosilu nas je vodič popeljal po starem delu Mostarja. Seveda je najzanimivejši obnovljen obokan most nad Neretvo. Polni vtisov mesta in njihove kulture, smo zapustili Mostar in se napotili proti vinogradniškemu območju. Prvo klet smo obiskali v Čitluku, Vinarija Andrija. Nova klet, sodobna tehnologija, zanimiva vina, prijetni gostitelji in seveda dobra družba. V hotelu Kaktus so nas postregli z večerjo. Sledil je zaslužen počitek. Po zajtrku smo najprej obiskali Međugorje z vsemi značilnostmi. V soboto je bila prva Klet

Marjanović. Mlad predstavnik pete generacije vinogradnikov nam je predstavil njihove vinograde in odlična vina. Naslednja postaja, Vinarija Rubis, nas je presenetila z lepo starejšo kletjo v središču vasi. Začasno smo zapustili BiH in šli na kosilo v delto reke Neretve, restavracija Đuda i Mate. Po panoramski vožnji ob Jadranski obali, smo prišli v Vinarijo Terra Madre. Pričakal nas je čudoviti pogled na Jadransko obalo in njene otoke. Vozili smo se med novimi vinogradi, ki so zasajeni v drobljenem kamenju. Spraševali smo se, kje vse raste vinska trta. V lepem ambientu smo imeli degustacijo njihovih vin. Zapeljali smo se še po novem Pelješkem mostu, naredili postanek za slikanje in se zapeljali v Neum v hotel Jadran

na večerjo. Presenetili so nas z živo glasbo in zabavali smo se pozno v noč. V nedeljo, po zajtrku, smo se napotili proti Šibeniku. Obiskali smo Vinarijo Testament. Zopet smo bili presenečeni, kje vse raste vinska trta. Okoli vinarije so hektarji drobljenega kamenja, na katerem so zasajeni vinogradi. Lepi razgledi, prsrčen sprejem in zanimiva vina. Kosilo smo imeli v Etnolandu v Pakovem selu pri Drnišu. Domačinka nam je predstavila zanimivo zgodbo starih običajev in nato so nas postregli z odličnim kosilom. Z lepimi spomini in zadovoljni smo se z vmesnimi postanki v večernih urah vrnili domov. Hvala vsem udeležencem naše strokovne ekskurzije za prijetno družbo. Hvala tudi Občini Šentjernej za sodelovanje. ■



23. SKUPŠČINA GZ ŠENTJERNEJ

Piše: MARTIN LUŽAR,
predsednik GZ Šentjernej

Foto: arhiv GZ Šentjernej

V prostorih PGD Orehovica je 1. aprila potekala 23. skupščina Gasilske zveze Šentjernej. Na skupščini so bili prisotni delegati in predstavniki prostovoljnih gasilskih društev Gasilske zveze Šentjernej in gostje. Gostje so bili podžupan Občine Šentjernej, predstavnik Gasilske zveze Slovenije in predsedujoči Gasilske regije Dolenjska, predstavniki sosednjih gasilskih zvez Gasilske regije Dolenjske, poveljnik regijskega štaba Civilne zaščite in predstavnik URSZR Novo mesto, poveljnik štaba Civilne zaštite Občine Šentjernej, poveljnik občinskega gasilskega poveljstva Občine Škocjan in predstavnik Vatrogasne zajednice Kamanje s sosednje Hrvaške.

Na skupščini so pregledali delo v preteklem letu, poročila o delu so predstavili predsednik gasilske zveze, poveljnik, predsedniki komisij, ki delujejo na gasilski zvezi, in tudi nadzorni odbor. Vsi so poudarili, da je bilo leto 2022 pestro leto, da so se stvari po epidemiji zopet postavile v utečene tirnice in da je bilo leto zaznamovano tudi z dvema velikima gasilskima dogodkoma – Gasilsko olimpijado v Celju in požarom na Krasu, na katerih so sodelovali



tudi gasilci iz Gasilske zveze Šentjernej. Glede na to, da je letošnje leto v gasilski organizaciji kongresno leto, so na skupščini izvolili tudi novo vodstvo, člane upravnega odbora in poveljstva. Za novega predsednika je bil izvoljen Martin Lužar, za poveljnika pa Gregor Kos. Po statutu so bili za člane upravnega odbora izvoljeni predsedniki gasilskih društev, ki so včlanjeni v Gasilsko zvezo Šentjernej, Marjan Cerinšek kot tajnik in Renata Ruperčič kot blagajničarka Gasilske zveze Šentjernej. Za člane poveljstva so bili izvoljeni poveljniki gasilskih društev, ki so včlanjeni v Gasilsko zvezo Šentjernej, in Tomaž Rangus kot namestnik po-

veljnika Gasilske zveze Šentjernej. Prejšnjemu vodstvu so se zahvalili za opravljeno delo, posebna zahvala pa je bila namenjena Alešu Medletu, ki je od leta 2000, ko je bila ustanovljena Gasilska zveza Šentjernej, opravljal najvišje funkcije, in sicer od leta 2000 do leta 2013 je opravljal funkcijo poveljnika, od leta 2013 do letošnjega leta pa je opravljal funkcijo predsednika Gasilske zveze Šentjernej. V zahvalo so mu predali umetniško sliko.

Skupščino so nagovorili tudi gostje, ki so prejšnjemu vodstvu čestitali za opravljeno delo, novemu vodstvu pa zaželeli veliko delovne vneme in uspehov pri njihovem delu. ■

Čistilna akcija PGD Ostrog

Piše / foto: KATARINA PUCELJ

V soboto, 22. 4. 2023, smo v Ostrogu v lastni režiji organizirali čistilno akcijo. Zbrali smo se v popoldanskih urah in z veliko dobre volje očistili del našega okoliša. Udeležilo se je kar nekaj vaščanov Ostroga, po končani akciji je sledila malica, ki so jo pripravili domači gasilci. Veseli smo, da smo lahko prispevali k čistejšemu in bolj urejenemu okolju. ■



NOVO GASILSKO VOZILO ZA PGD STARA VAS – LOKA

Piše: TANJA BRATE

Foto: EMIL TURK

V maju so se v Prostovoljnem gasilskem društvu Stara vas – Loka, katerega predsednica je pred kratkim postala Janja Hudoklin, skupaj z županom Jožetom

Simončičem, razveselili prejema novega gasilnega vozila GVP-1. Uradni prevzem bodo pripravili prihodnje leto skupaj z gasilsko veselico. Do nove pridobitve bodo v PGD Stara vas – Loka prišli s prostovoljnimi prispevki članov in krajanov obeh vasi ter donatorjev, saj celotna naložba s priklopo stane nekaj več kot 80 tisoč

evrov. Največji del, 70 odstotkov vrednosti naložbe, kar je dobrih 56 tisoč evrov, bo iz proračuna prispevala Občina Šentjernej. Gasilno vozilo GVP-1, ki bo namenjeno tako prevozu moštva kot interventnim akcijam, so v društvu nujno potrebovali. Prejšnje vozilo

je bilo že dotrajano in ni ustrezalo vsem standardom. Z novim vozilom bodo mlade gasilce lahko brez težav vozili na tekmovanja, jeseni pa bodo kupili še pripadajočo prikolico, na katero bodo lahko naložili opremo za intervencije.

Društvo, ki bo letos praznovalo 86 let in ima okrog 70 članov, je z novim gasilskim avtom dobilo nov zagon za nadaljnje delo. Tudi prejšnje vozilo jim bo služilo še vsaj leto dni, ponosni pa so tudi na preko sto let staro brizgalno. ■



TEČAJ PIONIRJA IN MLADINCA

Piše: **RENATA RUPERČIČ**

Foto: **BOŽIDAR RUPERČIČ**

Člani Prostovoljnega gasilskega društva Maharovec smo se odločili in na nivoju društva izvedli tečaj za pionirja in mladince. Cilj tečaja je usposobiti mlade gasilce za izvajanje osnovnih preventivnih nalog v gasilski organizaciji.

Društvo brez mladine nima prihodnosti, zato je naša osnovna naloga, da v svoje vrste privabimo čim več mladih. Otroci se vključujejo v gasilske vrste kot pionirji (od 7. do dopolnjenega 11. leta) ali kot mladinci (od 12. do dopolnjenega 16. leta). Na vprašanje, zakaj si želijo postati gasilec/gasilka največkrat dobimo odgovore – ker bi radi pomagali ljudem, živalim, ker si želijo pri-

dobiti novo znanje, spoznati delo prostovoljnega gasilca in se udeležiti tekmovanj. In tako je padla ideja – mentorji smo v sodelovanju s poveljnikom našega društva, pripravili načrt usposabljanja za našo mladino. Tekom usposabljanja so mladi pridobili znanje iz področja prve pomoči, gasilskih vozil in opreme, požarne preventive ter številna druga področja. Usposabljanje je potekalo sproščeno. Mladi so pokazali veliko znanja, ki so ga pridobili v šolah, doma s strani staršev in iz različnih dnevnih situacij, s katerimi se soočajo dnevno. Z najmlajšimi smo si ogledali tudi nekaj kratkih filmov vezanih na požar, potres, suša ... in kako ravnati v takih situacijah. Najbolj pa so bili veseli, ko so si lahko ogledali naša vozila ter si nadeli intervencijske obleke. Pri mladincih pa smo poleg ostalih vsebin iz učnega načrta, dali velik poudarek na prvi pomoči;

oživljanje in uporaba AED avtomatski defibrilator. Ker ima naše društvo defibrilator pritrjen na GD se nam je zdelo prav, da so tudi mladi seznanjeni, da je le-ta namenjen nudenju pomoči v primeru nenadnega srčnega zastoja in kako ga uporabiti.

Na tem mestu bi se rada zahvalila mladini in njihovim staršem, vsem mentorjem za pomoč pri izvedbi usposabljanja, vsem operativnim članom in našemu fotografu, ki vestno skrbi za slike in beleženje dogodkov, ki so za vedno shranjeni v arhivu društva.

Za konec pa še misel: »Mladi se tako že zavedajo, da smo prostovoljni gasilci ljudje, ki smo pripravljeni del svojega prostega časa nameniti izobraževanju, usposabljanju, vzdrževanju gasilske tehnike in opreme, ter jasno pomoči bližnjemu v nesreči.« ■

50 LET DELOVANJA PGD CEROV LOG

Piše: **DAVID KRALJ, predsednik PGD Cerov Log**

Vabimo vas k udeležbi ob praznovanju **50. obletnice** delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Cerov Log, ki bo v **petek 23. junija 2023, ob 17. uri** ter v **soboto, 24. junija 2023, ob 17. uri**. Prireditve bo potekala v naslednjem vrstnem redu:

PETEK, 23. 6. 2023:

- 17.00 – slavnostna seja ob 50. obletnici delovanja PGD Cerov Log (prireditveni prostor na Gmajni)

SOBOTA, 24. 6. 2023:

- 17.00 – zbor gasilcev (pri gasilskem domu)
 - 17.30 – gasilska parada
 - 18.00 – slavnostna akademija ob 50. obletnici PGD Cerov Log
 - 19.30 – blagoslov in predaja novih pridobitev – prenosne gasilske črpalke ter prikolice za prevoz gasilske opreme
 - 20.00 – **gasilska veselica z ansamblom Veseli Dolenjci** (prireditveni prostor na Gmajni)
- Vljudno vabljeni! **NA POMOČ!** ■

OBČNI ZBOR TD ZVON GRADIŠČE

Piše / foto: JANJA ŠKEDELJ

V Turističnem društvu TD Zvon Gradišče smo 22. aprila organizirali občni zbor na prostem. Na občni zbor smo prišli skoraj vsi člani društva. Medse pa smo sprejeli tudi 15 novih članov. Občni zbor smo začeli z govorom predsednika društva Slavka Škedlja ter izvolitvijo delovnega odbora. Nadalje smo poročali o izvedenih aktivnostih ter finančnem poročilu za lansko leto. Vsem prisotnim na občnem zboru pa smo predstavili tudi plan aktivnosti za tekoče leto ter plan aktivnosti za naslednje leto, 2024. V



društvu TD Zvon smo sprejeli nekaj predlogov glede novih aktivnosti, s katerimi se bomo še več družili v letu 2023 in 2024. Predlaganih je bilo veliko idej o športnih aktivnostih ter o predlogih za izlet.



Po občnem zboru smo si želodčke napolnili z odojkom in ovčetino, ki so jo skrbno spekli naši spretni kuharji. Za najmlajše pa so pripravili čevapčiče in hrenovke. Manjkala pa ni tudi domača rujna kapljica in sok. ■

NOGOMETNI TURNIR

Piše / foto: JANJA ŠKEDELJ

Kljub muhastemu aprilskemu vremenu, smo 27. aprila v Gradišču imeli nogometni turnir. Že navsezgodaj zjutraj so gradiški fantje nogometno igrišče pokosili in narisali črte ter na gole napeli mreže. Po kosilu pa so letošnji organizatorji turnirja iz Maharovca začeli s peko odojka. Na nogometni zelenici so se pomerili moški in ženske. Pri moški ekipi je po napeti tekmi vodstvo slavilo TD Zvon Gradišče, z rezultatom 5 : 2. Maharovčani so tokrat morali priznati



poraz. Pri ženskem obračunu, pa so zmago slavile Maharovčanke, z rezultatom 1 : 0. Vse štiri ekipe so se pogumno borile do konca. Vsi sodelujoči v nogometni tekmi, so si na koncu prijateljsko segli v roko. Po tekmah in prostih strelah so nas Maharovčani pogostili z odojkom, čevapčiči, hrenovkami



ter svežo zelenjavo. Odžejali pa smo se z domačo rujno kapljico. Tako Maharovčani kot Gradiščani smo bili veseli ponovnega prijateljskega sodelovanja, zato ga bomo še naprej ohranjali kot tradicionalni nogometni turnir. Pri tem se TD ZVON Gradišče zahvaljuje Maharovcu za gostitev in udeležbo v tako velikem številu. ■

POHOD NA JAVOROVICO

Piše / foto: JANJA ŠKEDELJ

Na praznik dela, 1. maja, smo se člani društva TD Zvon Gradišče v velikem številu odpravili peš na Javorovico. Zbrali smo se na parkirišču pri Kartuziji Pleterje oz. Muzeju na prostem in se po navodilih vodiča Dejana Rangusa odpravili proti Vratnemu in naprej mimo spomenika padlemu neznanemu partizanu. Ko smo začeli s pohodom, nas je še malo zeblo, kmalu zatem pa smo si že slekli dolge rokave.

Hodili smo po gozdni poti in premagali kar nekaj strmih predelov. Nato smo prispeli na Prag, kjer imajo lovci svojo postojanko. Na Pragu, pri lovskem domu, smo si pogreli

grla s toplim čajem in malico ob toplem ognju. Nato smo preostanek poti nadaljevali do Javorovice. Do cilja smo tako prehodili v dveh urah. Po prihodu na cilj smo bili izmučeni, a veseli. Po



koncu kulturnega programa, zasluženi topli malici in sladoledu, smo se počasi odpravili v dolino peš. Izbrali smo bližnjico skozi gozd. Po tej poti nas je vodil gospod Slavko Antončič, ki večkrat svoje učence vodi po tej poti na Javorovico in nazaj v šolo. ■



TD ZVON GRADIŠČE PRI ŠENTJERNEJU

vabi 10. 06. 2023 na

18. KMEČKE IGRE Z VESELICO IN BOGATIM SREČELOVOM

*Zabavali nas bodo Ansambel Veseli Dolenjci
ter predskupino Ansambel Užitek*



**Pričetek kmečkih
iger ob 16:30.**

**Pričetek veselice
ob 20:00.**

POMLAD V TD VRHPOLJE

Piše: **BETKA LUŠTEK**

Foto: arhiv TD Vrhpolje

DELAVNICA LIČENJA

V mesecu marcu, ki ga imenujemo tudi mesec žensk, smo nekaj pozornosti in aktivnosti v Turističnem društvu Vrhpolje posvetili dekletom, ženam in mamam. Poleg otroških delavnic, kjer so otroci ustvarjali šopke in voščilnice ob dnevu žena in materinskem dnevu, smo pripadnice nežnejšega spola imele delavnico ličenja z vizažistko Urško Pavc. Ker je tehnologija »vrhpoljskega mlina« že nekoliko zastarela in le-ta nima več tako visoke kapacitete ☺, nam je Urška pokazala osnove dobrega ličenja, izbiro ličil in barv ter razliko med dnevnim in nočnim make-upom. Ob tem pa smo veselo poklepetale, se iskreno nasmejale in se pocrkljale z degustacijo izbranih vin pleterske kleti. Obokusnemu vinčku, veselemu razpoloženju je naša lepota in samozavest še posebej zasijala.

DELAVNICA ŽIVETI NARAVO

2. aprila, v času prebujanja narave, ko se je na naših mizah pojavil regrad in čemaž, smo v Vrhpolju gostili izjemno gospo Darjo Vrana, ki nam je pokazala, kako živeti z naravo. Darja Vrana nadaljuje delo svojega moža Daria Cortese, ki je živel nabiralništvo in naravo. Skupaj sta izdala knjigo Novice iz divjine. V knjigo je zajeta snov delavnice Divje hrane. Kot je v knjigi predstavljeno, smo na delavnici spoznali nabiranje in pripravo vseh bistvenih spomladanskih užit-

nih divjih rastlin. Skupaj smo poklepetali in se zavedeli dožemanja Narave, njenih prehranskih, zdravilnih in čarnih moči. Prav okoli nas rastejo divjinke, ki so uporabne in tudi zelo okusne, kar smo se na delavnici lahko tudi prepričali. Sveži namazi in naravni napitki so nas z okusi

zelo prijetno presenetili. Hvala Darja. Večkrat bi se morali ustaviti, umakniti iz vsakdanjega tempa ter spregledati in uživati naravo.

VELIKONOČNI POHOD

Za velikonočni ponedeljek, 10. aprila, smo v TD



Vrhpolje odprli sezono pohodništva v 2023. Po obilno obloženih mizah velikonočnih dobrot, smo si vzeli čas za druženje s prijatelji in rekreacijo ter jo mahnili po poti do bližnjih vinskih

goric. Spremljala sta nas sonce in prebujena narava naravnost do naših vinogradnikov, ki so poskrbeli, da med potjo nismo bili žejni, pa tudi ne lačni. Veselo druženje smo zaključili v

Vajendolu pri Hudoklinovih. Hvala za gostoljubje, mi pa se že veselimo naslednjega skupnega pohoda in druženja, pohoda na Gorjance 17. junija. ■

DRUŠTVO UPOKOJENCEV, SEKCIJA REKREACIJA

Piše: JANJA ŠKEDELJ

Foto: ANICA ŠKEDELJ

Redna telesna aktivnost ob dobri družbi je odličen način zaviranja procesov staranja. In tega se zelo dobro zavedajo v Društvu upokojencev Šentjernej, sekcija Rekreacija, saj že nekaj let organizirajo rekreacijo za starejše. Vadbica za starejše je izjemnega pomena pri ohranjanju zdravja, telesne energije in moči za vsakdanje življenje. Zadostna telesna dejavnost skozi celotno življenjsko obdobje zmanjšuje možnost pojava krhkosti ter posledične odvisnosti pri starejših, saj telesna neaktivnost lahko še hitreje vodi v izgubo mišične mase, slabšanje ravnotežja in koordinacije ter s tem povečano možnost padcev.

Starejši ljudje potrebujejo predvsem reden trening, ki je sistematičen, postopen in prilagojen njihovim potrebam. Večina potrebuje trening za razvoj moči in gibljivosti ter na drugi strani vaje za ohranjanje ravnotežja in koordinacije. Trening za moč je najpomembnejši del vadbe za starejše, saj neposredno vpliva na ohr-



njanje mišične mase, kostne gostote ter hormonskega ravnovesja telesa.

Z rednim izvajanjem vaje in ohranjanjem telesne aktivnosti, se doseže večja prilagodljivost, izboljšano moč in stabilnost, zmanjšano tveganje resnih padcev, zdravje srca in ožilja ter nižji krvni tlak, zmanjšano nevarnost tesnobe in depresije, izboljšan spanec, višja socialna povezanost in boljše družabno življenje.

V Društvu upokojencev Šentjernej, sekcija Rekreacija, rekreacijo vodi Anica Škedelj. Članice sekcije se redno dobivajo vsak ponedeljek ob 18. uri v farovžu v Šentjerneju. Rekreacija poteka od oktobra do maja. Ker v maju končujejo sezono, oktobra medse vabijo nove člane. Z novimi vadbami bodo začeli prvi ponedeljek v mesecu oktobru v farovžu v Šentjerneju, ob 18. uri. ■

Kmetijsko gospodarstvo Tonček Trbanc iz Mihovice – partner v EIP projektu Deblo++

Piše / foto: dr. DRAGAN ŽNIDARČIČ

Projekt obravnava problematiko, ki se pojavlja pri organizaciji dela v gozdu, s čimer se pogosto srečujejo kmetijska gospodarstva. Rešitve, ki jih bo prinesel projekt, bodo tudi predvsem v digitalni obliki in bodo uporabne za končnega uporabnika – kmetijska gospodarstva in ostale lastnike gozda.

Projekt Deblo++ se izvaja med letoma 2020 in 2023 in pri njem sodelujejo RIng, razvojna družba, d. o. o., kot vodilni partner, Biotehniški center Naklo, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, 2KM Consulting d. o. o., podjetniško in poslovno svetovanje, Robust, razvoj, proizvodnja, trženje, d. o. o., Prochrom-comp, trgovina in posredništvo, d. o. o., KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Kranj, kmetijsko gospodarstvo Gašper Zabret, kmetijsko gospodarstvo Boštjan Per, kmetijsko gospodarstvo Mitja Gantar, kmetijsko gospodarstvo Tonček Trbanc in kmetijsko gospodarstvo Gregor Turnšek. Cilj in namen projekta Deblo++ je iskanje rešitev na področju problematike celostnega in trajnostnega upravljanja gozdov na ravni posameznega upravljavca

oziroma kmetijskega gospodarstva. Strokovno sta izpostavljena tako ekonomski kot okoljski vidik upravljanja gozdnih zemljišč.

Namen projekta je načrtovanje gospodarjenja z gozdovi ter dodajanje vrednosti lesu, in sicer skozi celotno gozdno-lesno verigo; z začetkom na področju ustreznega in sodobnega načrtovanja upravljanja z gozdom, nadaljevanjem pri optimizaciji odvzema lesa iz gozdnega sestoja preko skrajšanih logističnih verig do končne in uporabe lesa.

Splošni cilj projekta je izboljšati gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji. Ostali cilji pa so povezani s prilagajanjem podnebnim spremembam, ohranjanjem biotske raznovrstnosti gozdov,

njihovim trajnostnim upravljanjem in organizacijo izkoriščanja z gospodarskega in okoljskega vidika ter spodbujanjem komunikacije in sodelovanja med lastniki oziroma upravljalci gozdov ter drugimi deležniki.

Ključni rezultati projekta se bodo odražali v novih znanjih in ugotovitvah s področja trajnostnega upravljanja in izkoriščanja gozdov, v rešitvah, ki bodo kreirale posestni načrt in bo uporaben za gospodarjenje z gozdovi na ravni kmetijskih gospodarstev, v platformi z bazami podatkov in modularnimi storitvami, povezanimi z izdelavo posestnega načrta in v novih podatkih z ranljivimi območji gozdov (t. i. »vročimi točkami«). ■



Delovno srečanje članov konzorcija Deblo++ na kmetiji Trbanc.



OTROŠKA FOLKLORNA SKUPINA ŠENTLORA UVRŠČENA NA REGIJSKO SREČANJE OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN RINGARAJA 2023

Piše: MAJA MIKLAJŽ SINTIČ, *mentorica*

Foto: MIHA TURK

V petek, 14. 4. 2023, je v organizaciji Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti OI Novo mesto v Kulturnem centru Primoža Trubarja Šentjernej potekalo območno srečanje otroških folklornih skupin Ringaraja 2023. Na srečanju so se predstavile štiri skupine, ki delujejo v okviru območne izpostave Novo mesto, med njimi tudi šolska OFS Šentlora, ki se je predstavila z novo koreografijo Cvetnik. Tekmovanje je spremljala strokovna spremljevalka Nina Mažgon Mueller, ki je po srečanju vodila razgovore z mentorji skupin in jim podala ocene nastopov. Celoten program je povezovala Neža Cerinšek. OFS Šentlora se je po mnenju ocenjevalke predstavila z zelo premišljenim programom, ki

vključuje ubrano in čisto dvo in triglasno petje, solistični pevski nastop Urbana Martinčiča, suvereno izvedbo godcev na diatonični harmoniki Vida Verbiča in Anžeta Vodopivca, predstavitev zgodbe Cvetnik, ki jo je prepričljivo pripovedoval Vid Rozman, in seveda natančno plesno koreografijo plesalk in plesalcev, ki so plesno in gledališko obvladali odrski prostor. OFS Šentlora je **dosegla regijsko raven** in s tem **srebrno priznanje**, ki ga je prejela na regijskem srečanju otroških skupin, ki je potekalo 26. aprila 2023 v Domu kulture Brežice. OFS Šentlora sestavlja 12 plesnih parov: Žana Salobir in Urban Martinčič, Julija Masnik in Gal Švalj Pleskovič, Zarja Kralj in Oto Jurečič, Hana Kržičnik in Vid Rozman, Tisa Bašelj in Lan Črnica, Mia Li Bartol in Luka Krmc, Petra Penca in Jure Grgovič, Ana Sirk in Anže Bevc, Lara Jarkovič in Nika Hosta, Lana Gavrilovič in Alexandra Šinček, Nina Turk in Liza Šinkovec ter Neža



Šenica in Tim Blatnik. Vsem folklornicam in folklornikom čestitam za odličen dosežek ter jim želim še veliko dobre volje za nadaljnje delo. ■



TRETJEŠOLCI V LJUBLJANI

Pišejo: učenke in učenci tretjega razreda

Foto: MAJA MIKLAJŽ SINTIČ & KATJA HODNIK

V torek, 18. 4., in v sredo, 19. 4. 2023, smo tretješolci izvedli naravoslovni dan – zaključno ekskurzijo v Ljubljano. V zgodnjih jutranjih urah smo se z avtobusom odpeljali proti našemu glavnemu mestu. Avtobus nas je najprej pripeljal do ljubljanskega živalskega vrta, kjer smo takoj pohiteli na ogled hranjenja morskih levov. Kakšne norčije so zganjali! Nato smo imeli

voden ogled po živalskem vrtu, kjer se nas pozdravljale različne živali, ki so se razkazovale in nastopale kot še nikoli. Najbolj zanimivi in vznemirljivi trenutki so bili, ko smo imeli možnost prijeti in božati čisto pravega pitona in se prepustiti žgečkanju paličnjaka, se približati visoki žirafi in mogočnemu slonu in se skozi varovano steklo spogledovati z levom, gepardom, leopardom ... Najbolj pa so nas nasmejale skoraj podivjane in vreščeče opice. Seveda je bil najzanimivejši del v živalskem vrtu igranje na najrazličnejših igralih: toboganih, trampolinah, žogah in plezalih. Zanimiva doživetja v



živalskem vrtu smo zaključili z osvežitvijo s sladoledom in se hitro vkrkali na avtobus, ki nas je popeljal v center Ljubljane. Kot pravi turisti smo se v strnjeni dolgi kači sprehodili mimo Drame, Trga republike, od koder smo opazovali parlament, nadaljevali pot skozi park Zvezda, se za trenutek zasidrali pri sidru, malo posedeli na klopcah in opazovali mestni vrvež ter občudovali Ljubljanski grad. Na Prešernovem trgu smo se poklonili našemu pesniku, prehodili vse tri mostičke in se vkrkali na ladjico, ki nas je popeljala po reki Ljubljanici, od koder smo opazovali nabrežje mesta ter prepevali. Ker se je ura odhoda hitro bližala, smo na ljubljanski tržnici kupovali različne spominke, se vkrkali na avtobus ter se polni prelepih vtisov odpeljali proti Šentjerneju, kjer so nas na šolski avtobusni postaji pričakali naši starši. Preden

smo se poslovili, smo si zaklicali vesel hura in si pomahali v slovo.

Bilo je preprosto lepo tudi zato, ker sta nam služila lepo vreme in dobra volja. ■



TEHNIŠKI DAN V ŠESTEM RAZREDU

Foto: arhiv OŠ Šentjernej

V četrtek, 20. 4. 2023, smo učenci šestega b in a-oddelka odšli na Inštitut za celulozo in papir v Ljubljano. Naslednji dan so se tja odpravili še učenci 6. c in d. Ob 8.00 smo se odpeljali s šolske avtobusne postaje. Šli smo na avtocesto. Po eni uri vožnje smo prispeli v Ljubljano.

Najprej smo imeli predstavitev, na kateri smo izvedeli veliko o papirju in njegovi uporabi. Po njej smo imeli malico in si šli ogledat laboratorije.

V prvem laboratoriju so pokazali, kako se naredi papir, v drugem smo izvedeli, kako se kemično obdelajo snovi za papir, in v tretjem, kako preverijo maso, debelino in gramaturo. Ko smo si ogledali vse laboratorije, smo šli pogle-



dat proizvodnjo izdelave papirja. Naredili smo tudi svoj papir iz pripravljene mase. Nato smo izdelan papir odnesli domov. Na koncu smo imeli kviz, ki je bil povezan z vsem, kar smo se tega dne naučili.

Po kvizu smo se odpravili na avtobus in se z novim znanjem vrnili v Šentjernej. / Maks Franko, 6. b ■



RAZISKOVANJE MATIČNE ŠOLE

Foto: MOJCA KRUH

V petek, 21. aprila, smo učenci 5. d raziskovali OŠ Šentjernej. V Šentjerneju smo odšli z rednim avtobusom. Najprej smo pogledali, kje so stranišča in pritličje. Ura je bila toliko, da smo si morali iti že pogledat film.

Film je imel naslov Divja Slovenija, ogledali po smo si ga v Kulturnem centru Primoža Trubarja. Bil je dokumentarni film o živalih, ki živijo v Sloveniji. Predstavljeni so bili najra-

zličnejši ptiči, vse do žab in srn, pa še medvedi in zajci, pa tudi sove in nepoznani plazilci. Če sem iskrena, je bil zanimiv in poučen, na trenutke pa tudi smešen.

Odšli smo nazaj in naprej raziskovali. Raziskali smo vse prostore predmetne stopnje. Ogledali smo si tudi ravnateljevo pisarno in tajništvo. Našli smo učilnice za angleščino, fiziko, geografijo, zgodovino ... Učiteljica Mojca Lampe Kajtna nam je razkazala svojo učilnico za likovni pouk. Kdo bi si mislil, kaj vse je bilo tam in koliko umetnin, tako nenavadnih



in resničnih. Ogledali smo si tudi novo telovadnico, ki je kar dišala po novem. Če povzamem, ogledali smo si šolo in film, nato pa smo šli nazaj peš. Šli smo mimo rom-

skega naselja, zato so nas tam čakali policisti. Ni in ni mi bilo jasno zakaj, ampak vendarle. Vse to se je dogajalo dopoldne, zato smo prišli v našo, orehoviško, šolo ravno na kosilo. Bilo je zanimivo, poučno in zdelo se mi je, da je vse skupaj šlo zelo hitro. Bilo mi je všeč. / **Špela Florjančič, 5. d**

2 1.4.2023 smo se odpravili v OŠ Šentjernej. Ko smo prišli, smo se sprehodili po šoli. Bila je zelo velika. Ogledali smo si novo zbornico, garderobe, kje so učilnice ... Bili

smo tudi v ravnateljevi pisarni. Bilo je zelo lepo. Ko smo v šoli pojedli malico, smo se odpravili v Kulturni center Primoža Trubarja. Ogledati smo si šli film Divja Slovenija. Bil je zelo zanimiv film in poučen film. Naučil sem se veliko o živalih. Ko smo ga pogledali, smo se odpravili nazaj proti šoli peš. Bila je zelo dolga pot. Dan je bil zelo lep. / **Nejc Turk, 5. d**

I z četrta na petek smo prespali v šoli. Ko smo se v petek zbudili in preoblekli, smo z rednim šolskim avtobusom odšli v Šen-

tjernej. Ko smo prišli v Šentjernej, smo se sprehodili po šoli. Potem smo odšli v Kulturni center Primoža Trubarja, kjer smo si ogledali dokumentarni film Divja Slovenija. V šoli smo pojedli malico. Nato smo odšli do ravnatelja. Ravnatelj nam je odklenil novo prenovljeno telovadnico. Odšli smo še pogledat učilnico likovne umetnosti. Imajo zelo velik lijak in veliko pripomočkov za izdelavo iz gline. Ko smo si ogledali celo šolo, smo se odpravili peš nazaj v Orehovo, kjer smo pojedli kosilo. / **Julija Grubar, 5. d** ■

NOČ KNJIGE NA PŠ OREHOVICA

Piše: NATAŠA BREGAR

Foto: NATAŠA BREGAR & MAJA CIRNSKI

*»Dokler na svetu vsakdo sam
ne sme odrezati svoj krajec kruha,
od krvi zemlja ne bo nikdar suha.
Saj – verjemite mi – velika stvar
je takle majhen, tanek košček kruha.«
Frane Milčinski – Ježek*

Dogodek ob letošnji noči knjige smo pripravili tudi na PŠ Orehovica in z njim obeležili 23. april, svetovni dan knjige. Dogodek se je odvijal 20. in 21. aprila, saj smo v šoli tudi prespali.

Tema letošnjega dogodka je bila mir. Dopoldnevala se je z našim vzgojnim načrtom, saj smo v tem obdobju dali poudarek razvijanju empatije.

V delavnicah, ki smo jih pripravile in izvajale tamkajšnje zaposlene, je sodelovalo 60 učencev. Ti so preko branja, poustvarjanja, petja, igranja na instrumente ter ustvarjanja lutk, plakatov in stripov izražali svoj odnos

do miru v vseh vidikih našega življenja. Z izdelki smo opremili panoje in pripravili razstavo.

Kot se za tak literarno-družabni dogodek spodobi, smo se po končanih delavnicah tudi družili. Najprej v šolski telovadnici, nato v jedilnici in na nočnem pohodu z lučkami. Najmlajše je bilo malo strah, a so vseeno veselo hodili, glasno klepetali in se bodrili.

Lačni tudi nismo bili. Za naše lačne želodčke je z večerjo in zajtrkom poskrbela naša gospodinja Mateja.

Večer smo zaključili ob družabnih igrah in bra-



nju. Ker pa je bil večer poln različnih dogodkov, smo kljub utrujenosti težko zaspali. In na šoli je za trenutek zopet zavladal – mir. ■



OGLED ČISTILNE NAPRAVE

Foto: IRENA ZAGORC & BRIGITA STANČIN

Vsredo, 19. 4. 2023, smo imeli četrtošolci naravoslovni dan. V Šmalčki vasi smo si ogledali čistilno napravo in zbirno reciklažni center.

Najprej smo si ogledali jašek, kjer zbirajo odpadno vodo. Nato smo odšli do ogromnega stroja, ki ločuje odpadke in odpadno vodo. Odpadna voda gre v velika bazena, kjer se ločita blato in voda. Čisto vodo spustijo v potok, blato pa gre v stroj. Od tu ga dajo v zabojnike,



ki jih odpeljejo v zažigalnico ali pa v Cerod, kjer ga zmešajo s pepelom in z njim pokrijejo od-

padke. Najbolj zanimivi so mi bili bazeni. / **Žak Colner, 4. a**

V zbirno reciklažnem centru so bili poleg smetnjakov tudi pralni stroji. Najbolj zanimiva je bila posoda za zbiranje odpadnega jedilnega olja. Gospod nam je povedal, da olja ne smemo zlivati v školjko ali v umivalnik. V čistilni napravi me je bilo pri ogledu bazenov z odpadno vodo kar strah, da bi se most podrl. Ampak na to sem kmalu pozabila, ker sem se zatopila v ogled bazena. Bil je res zanimiv. Na koncu pa sem videla, kje odteka očiščena voda. Nazadnje smo si ogledali napravo, ki je iz cevke metala stisnjeno blato, ki se je prej v bazenu posedlo. Tu mi je najbolj smrdelo. Sprehodili smo se tudi skozi laboratorij, ki je bil poln zanimivih reči.

Ta dan je bil zame zelo poučen. Zdaj vem, kako ravnati z nekaterimi odpadki. Komaj čakam,

da to znanje prenesem naprej. / **Žana Zagorc, 4. c**

Na naravoslovnem dnevu sem izvedela, kako deluje čistilna naprava.

Z zbirnega mesta odpadno vodo prečrpa jo v napravo, iz katere se izločijo vse snovi, ki ne sodijo v kanalizacijo. Iz naprave se umazana voda pretaka po ceveh, da pride do bazena, kjer poteka glavno čiščenje. V bazenih se blato posede na dno, voda pa ostane na površju. Blato, ki se posede, se zopet po cevi prenese do naprave, ki blato ožame. Voda iz blata izhlapi, da dobijo le še majhne kocke blata, ki padejo v zabojnik pod napravo.

Delovanje čistilne naprave se mi je zdelo zanimivo in poučno. / **Brina Glavan, 4. d**

V sredo smo imeli učenci četrtilh razredov naravoslovni dan.

Najprej smo se razdelili v dve skupini. Prva skupina, v kateri sem bila tudi jaz, si je najprej ogledala delovanje čistilne naprave. Najbolj navdušena sem bila nad bazeni. Zapravila sem si, da imajo pri čiščenju odpadne vode veliko vlogo tudi bakterije.

Po ogledu čistilne naprave smo se sprehodili še do zbirno reciklažnega centra. Ogledali smo si vsebino zabojnikov, ki so namenjeni za ločeno zbiranje odpadkov. Gospod nam je povedal, da je zelo pomembno, da stvari, preden jih pripeljemo na odpad, čim bolj razstavimo in ločimo. Tako imajo oni manj dela.

Na naravoslovnem dnevu sem spoznala veliko novega. / **Vita Bratkovič, 4. e** ■

VESELA ŠOLA

Piše / foto: **MIHA GORENC**

Zaključek šolskega leta ja za večino zelo stresno obdobje. Učenca Jakob Žaren in Matic Cafuta iz 7. c OŠ Šentjernej pa imata svetlikajoča razloga za (na)sme. Na državnem tekmovanju Vesela šola, ki je potekalo 12. 4. 2023, sta namreč osvojila srebrno (Matic) in zlato (Jakob) priznanje. Slednji je med vsemi sedmošolci osvojil odlično 8. mesto v državi.

Vesela šola, ki jo že 53 let organizira založ-



ba Mladinska knjiga s pomočjo revije PIL, otrokom nudi prijetno, zabavno in veselo učenje najrazličnejših aktualnih vsebin. Letošnje so bile npr. Jože Plečnik, Ukrajina, Prepovedane knjige, Amazonski pragozd, Kuhinje sveta itd. Otroke spodbuja k celovitemu pridobivanju znanja, veščin in spretnosti. Njen namen je širjenje splošnega znanja na hudomušen in igriv način, kar je tudi eden od ciljev osnovne šole – učencem privzgojiti veselje do učenja in znanja ob širjenju splošne razgledanosti.

Zato bomo z Veselo šolo nadaljevali tudi v prihodnje, uspešni in marljivi zasedbi pa se lahko naslednje leto pridružite novi veseljaki! ■

ZBIRANJE DENARNIH PRISPEVKOV ZA BREZDOMNE IN ZAPUŠČENE ŽIVALI

Piše: **SUZANA PEKOLJ, koordinatorica akcije**

Učenci 6. a in 6. b-oddela OŠ Šentjernej so se pri pouku geografije brez oklevanja odzvali predlogu, da bi finančno podprli veterinarsko oskrbo najbolj ranljivih uličnih psičkov in muckov, za kar si prizadeva Zavod PIT.

V zelo kratkem času smo zbrali 200 evrov, ki smo jih donirali omenjenemu društvu 4. aprila, ko je bil svetovni dan zapuščenih in brezdomnih živali.

Naši učenci so dokazali izredno srčnost in takojšnjo pripravljenost za pomoč. Znesek bi bil še višji, če ne bi bila akcija tako časovno omejena.

Takšna dejanja potrjujejo, da le lahko verjamemo v sočutnejši svet.

Hvala, 6. a in 6. b! ■



Zahvala
za sodelovanje

UČENCI 6. a RAZREDA - OŠ ŠENTJERNEJ

*Mnenje je najvišja oblika človeškega znanja.
Ne potrebuje dejstev, ne razumevanja.
Najvišja oblika znanja je empatija.*

*Hvala za vsa pomoč in podporo, hvala tudi smo
za vse skupaj zgrajene mostove iz slabega v boljše
znanje in za njihovo dobrobit.*

Istreneno lepa hvala.

Datum
4. 4. 2023

Zavod Pit
zavodpit.si
VARNOSTNA KOPIRANJE: 0100000000
Številka računa: 0100000000
Številka računa: 0100000000



Zahvala
za sodelovanje

UČENCI 6. a RAZREDA - OŠ ŠENTJERNEJ

*Mnenje je najvišja oblika človeškega znanja.
Ne potrebuje dejstev, ne razumevanja.
Najvišja oblika znanja je empatija.*

*Hvala za vsa pomoč in podporo, hvala tudi smo
za vse skupaj zgrajene mostove iz slabega v boljše
znanje in za njihovo dobrobit.*

Istreneno lepa hvala.

Datum
4. 4. 2023

Zavod Pit
zavodpit.si
VARNOSTNA KOPIRANJE: 0100000000
Številka računa: 0100000000
Številka računa: 0100000000

ZDRAVI IN ČISTI ZOBJE

Foto: MOJCA KRUH

V oktobru je v naši šoli potekalo tekmovanje ZDRAVI IN ČISTI ZOBJE. Vsi od prvega do petega razreda smo tekmovali. Vsak mesec so prihajale zobozdravnice, ki so nam

najprej dale rožnate tabletko. Nato so nas poklicale po abecedi in nam pregledale zobe. Preden so odšle, so napisale točke. V mesecu maju je bilo konec tekmovanja. Ko je bilo konec tekmovanja, so v naš razred prinesle priznanje, ker smo zmagali v tekmovanju ZDRAVI



IN ČISTI ZOBJE. Mi smo bili zmagovalni razred na šoli. / Karin Vivodinac Blažič, 5. d

Tekmovanje se je začelo oktobra in končalo maja. Potekalo je tako, da smo dobili rožnate tabletko. Potem je zobozdravnica ocenila, če dobimo točko ali ne. Na začetku smo bili zelo slabi, proti koncu pa vse boljši. Na koncu smo zmagali. Vsi smo bili pozitivno presenečeni. To tekmovanje mi je bilo všeč. / Izak Ambrožič, 5. d ■



UČENCI OŠ ŠENTJERNEJ OSVOJILI ODLIČNO 2. MESTO NA KROSU V MURSKI SOBOTI

Piše / foto: ZDENKA KROŠL

Po šolskem tekmovanju v krosu, ki je bilo 12. 4. 2023 na hipodromu v Šentjerneju, so se prvi trije učenci v vsaki generaciji uvrstili na državno tekmovanje, ki je potekalo 20. 4. 2023 v Murški Soboti. Udeležilo se ga je 38 učencev in učenek naše šole. Učenci od 5. do 9. razreda so se udeležili tekmovalnega dela, kjer so se fantje od 5. do 7. razreda in vsa dekleta pomerili v teku na 1000 m ter fantje iz 8. in 9. razreda v teku na 1500 m. Učenci 3. in 4. razreda pa so sodelovali v netekmovalnem delu in pretekli 500 m. Proga je bila speljana na prelepem terenu ob Soboškem jezeru.

Vsi učenci so dosegli odlične rezultate.

Posebna pohvala gre učencema Roku Cvelbarju (5. razred) in Nejcu Pencu (9. razred), ki sta postala državna podprvaka.

Odlično so kros odtekli tudi Elen Antončič (4. mesto), Nina Zore (8. mesto), Oto Jurečič (11. mesto), Brina Bobič (12. mesto), Petra Penca (12. mesto), Julija Masnik (13. mesto) in Zarja Kralj (14. mesto).

Med ekipami posameznih razredov je ekipa

učencev in učenk 5. razreda osvojila 1. mesto. Sestavljali so jo Roko Cvelbar, Rok Sintič, Martin Trbanc, Elen Antončič, Ema Hudoklin in Maša Rebselj.

Ekipa učenk in učencev 8. razreda, ki so jo zastopali Gašper Rangus, Gašper Uhernik, Miha Krnc, Nina Zore in Pia Pirnar, je osvojila 2. mesto.

Ekipa učenk in učencev 6. razreda, v kateri so tekmovali Petra Penca, Julija Masnik, Zarja

Kralj, Oto Jurečič, Lan Černila in Samire Brajdich, pa je osvojila 3. mesto.

Prav tako so kros odlično odtekli učenci 3. in 4. razreda v netekmovalnem delu, saj so vsi prišli na cilj v prvi polovici tekačev. Najbolje sta se odrezala Jan Vrtačič in Jakob Masnik, saj sta bila druga med svojimi vrstniki.

V skupnem seštevku vseh tekmovalcev so učenci in učenke Osnovne šole Šentjernej osvojili odlično 2. mesto. ■



ŽABE NA TABORU PREDŠOLSKIH OTROK



Taboru predšolskih otrok (11.–12. 5. 2023)

Piše / foto: SONJA KRALJ

Po rahlem razočaranju glede vremenske napovedi, smo vsi veseli končno dočakali četrtek. Po zajtrku smo se odpravili na avtobus, ki nas je popeljal na Čatež, na Turistično kmetijo Zevnik. Težko pričakovani prvi dan tabora se

je pričel. Na kmetiji so nas zelo prijazno sprejeli in po uvodnem pozdravu smo se udeležili animacij, ki so jih pripravili za nas. Lastnik kmetije Vid nam je razkazal konjski hlev in spoznali smo njihove konje. Nato smo se seznanili s konjsko in jahaško opremo, spoznali veliko novih izrazov, kakor tudi uporabo predstavljenih predmetov. Pridobljeno zna-

nje smo takoj preizkusili v praksi, in sicer s športnimi igrami ekip in prinašanjem opreme v samokolnico. Zmagovalci smo bili vsi. Sledilo je prijetno druženje s konji. Bili smo jim čisto blizu, saj smo jih imeli priložnost pred ježo temeljito skrtačiti. Tako smo začutili njihovo veličino, mogočnost in ob enem nežnost. Izkazali pa so nam neverjetno umirjenost in zaupanje. Sledilo je jahanje konj, Princa in Rdečka. Tega smo se tudi najbolj veselili. Vid in njegova žena Jana sta nam pričarala pravo pustolovščino, saj smo poleg jahanja na konjih izvajali tudi gibalne in koordinacijske vaje. Gospa Elka je poskrbela, da smo si napolnili želodčke in se nato v dežju odpravili na pohod na Sv. Vid – Šentvid. Z obvezno opremo, kot so škornji in pelerine, smo se podali v hrib. Pot nas je vodila skozi gozd, kjer je zaradi deževnega obdobja pot prekrivalo blato. Pogumno smo premagovali ovire in kaj hitro ugotovili, da nas nič ne ustavi. Otroci so ugotovili, da je teren odličen ravno za njih, saj smo navsezadnje Žabe. Pogumne Žabe, ki izkoristijo vse, kar nam je dano. Resda smo bili na koncu podobni pujskom, ki zapustijo blatno kopel, a veselje in zadovoljstvo sta na koncu slavila. Prijetno utrujeni smo bili z mislimi že pri večerji in želeli smo si nočnega pohoda z lučkami. Ker dež ni prenehal, smo namesto pohoda izvedli pravljčni večer ob lučkah. Predali smo se zgodbi indijančka, ki je s pomočjo svojega konja odkrival svet. Po vseh doživetjih tega dne smo bili že toliko utrujeni in vznemirjeni, da smo zelo hitro zaspali. Igrača, ki nas je spremljala od doma, nas je ponesla v sladke sanje.

Zjutraj nas je pričakalo oblačno vreme, ki je kaj kmalu spustilo na tla tudi dežne kaplje. Okrepčali smo se z zajtrkom in se polni energije odpravili v Brežice. Med potjo smo prečkali reki Krko in Savo. Opazovali smo njun tok in združitev. Sotočja žal nismo videli, kajti drevje je že obdano z listjem in preprečuje pogled nanj. Prispeli smo do gradu v Brežicah. Ogledali smo si njegovo zunanost, veličino in mogočnost. Otroci so nestrno pričakovali njim ljubi del, in sicer sladkanje s sladoledom. Pot nas je vodila mimo vodovodnega stolpa do slaščičarne. S potešenimi želodčki smo se med deževnimi kapljami vrnili na kmetijo. Tam pa nas je presenetilo pismo gozdno – konjskega škrate. Le-ta nam je skril zaklad, ki smo po ga po nekaj zvutih namigih, ki nam jih je pustil škrate, uspešno našli. Čas na kmetiji nam je zelo hitro minil. Pripravili smo vso potrebno prtljago za odhod in čas, ki nam je še ostal do prihoda avtobusa, izkoristili za ogled risanke o konjih. Polni lepih vtisov in hvaležni za nove izkušnje, smo se nato vrnili staršem v objem. ■



TEK, BARVE IN NARAVA

Pišeta / foto: **SONJA KRALJ & ANDREJA PERŠE**

Gibanje je otrokova biološka potreba. Otrok je raziskovalec, ki se uči z dejavnostjo. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) priporoča, da so otroci in mladostniki vsak dan telesno aktivni od 60 do 90 minut, saj telesna dejavnost ni dobra samo za skladen telesni razvoj in zdravje, temveč tudi za uspeh v šoli. Če otrok veliko časa preživi sede ali leže, je veliko možnosti za nastanek kognitivnih težav. Vsako uro sedenja naj bi otrok nadomestil z dvema urama igranja ali drugo telesno dejavnostjo. Otrok v igri uživa in se skozi igro uči. V skupini Žabe se tega pravila držimo in si postavljamo

različne izzive. Zelo radi se gibamo in igramo zunaj. Svež zrak nam prija. Tokrat smo preplet osvajanja znanj, spretnosti in sposobnosti osvajali preko gibanja, razvrščanja, raziskovanja, ustvarjanja in podobno. Klasičen tek smo si malce otežili. Športne copate in stezo smo zamenjali za travnik in gumijaste škornje. Kljub temu smo bili spretni, hitri, predvsem pa srečni in zadovoljni. Ob enem smo tekli tudi za otroke v Afriki, saj smo vključeni v celoletni projekt »Tek podnebnih sprememb«, kjer s pretečenimi kilometri otroci sodelujejo v solidarnosti do ljudi v revnejših državah, predvsem v Afriki, ki jih posledice podnebnih sprememb najbolj prizadenejo. S pretečenimi kilometri otrok želimo v šolskem letu 2022/23 pomagati zgraditi že trinajsti »Krog solidarnosti okoli planeta

Zemlje« (en krog okoli ekvatorja meri 40.075 km, za 13 krogov je potrebno skupaj preteči 520.975 km). V času trajanja projekta z otroki vsaj enkrat na mesec izvajamo kratke vsebinske delavnice, v katerih se pogovarjamo o problematiki podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki in o namenu teka. Solidarnosti tek izvajamo pogosto in na različnih lokacijah. Gibanje v naravi imamo preprosto radi. Nudi nam raznolikost v vseh pogledih. Obkroža nas z neverjetnimi barvami. Ali se kdaj vprašate, kakšnega okusa ali vonja bi bile zelena, rumena, rožnata ali modra barva? Ali pa morda kako bi zvenele? Kako bi jih občutili, če bi se jih lahko dotaknili? Barve narave so tako čudovite in raznovrstne, navdihnile so ljudi, da so pri poimenovanjih njihovih odtenkov uporabili imena rastlin, živali in mineralov. »Žabe« smo barve iskale in jih tudi nabrale. Posredno, preko plodov narave. V vrtcu smo jih nato razvrščali in izdelali plakat BARVE NARAVE. ■

ZAKLJUČEK PROJEKTA BRALNI PALČEK

Piše: **ŽAKLINA KUŠLJAN, vodja projekta Bralni Palček**

Foto: **ROBERT KOKOL, Foto Asja**

Branje z otrokom je zagotovo neprecenljiva naložba za življenje, saj spodbuja otrokov intelektualni, jezikovni in čustveni razvoj, širi besedni zaklad in vpliva na celotni razvoj, otrok se uči življati v knjižne junake in razmišljati skozi oči drugih. Obenem se razvije močna povezanost med otroki in starši. Razlogov, zakaj je branje pomembno, je torej veliko. Projekt BRALNI PALČEK v Vrtcu Čebelica Šentjerneje izvajamo že veliko let. Otroci ob dolgih zimskih večerih berejo skupaj s starši, seveda starosti primerno slikanico, to pa potem

predstavijo svojim sovrstnikom v vrtcu na več načinov – v jutranjem krogu, pred spanjem, kot TV zvezda, z risbo, seveda tu domišljija ne pozna meja in prav vsaka skupina ima drugačen način za predstavitev le-te. Ob zaključku projekta so vzgojiteljice pripravili že deveto predstavo za otroke in starše našega vrtca. Predstava Žabica Žana,

katere avtorica v celoti je vzgojiteljica Martina Medle, je v sredo, 19. 4. 2023, kar dvakrat nasmejala obiskovalce Kulturnega centra Primoža Trubarja. Žabica Žana je neizmerno želela videti reke, jezera, morje, a si je, kljub prijetnim in neprijetnim dogodivščinam, po svoji poti, želela vrniti med svoje prijatelje v mlako. Navsezadnje ji je tudi uspelo. ■





Marcus Pfister: **MAVRIČNA RIBICA** **SE NE BOJI VEČ**

MK, 2023 / Mavrična ribica se odloči, da bo pomagala bolnemu Grbavčku. Z Malo Modro odideta v Vražjo sotesko po zdravilne alge. Ostale

ribice so zelo zaskrbljene, saj je Vražja soteska najnevarnejši kraj v morju. A prijateljici vseeno odideta. Strah ju je. Globlje se spuščata v sotesko, bolj je temno in z vseh strani prežijo pošasti. Končno najdeta rdeče alge, jih nabereta in se odpravita nazaj domov. Bosta premagali težko pot in pomagali Grbavčku, da bo ozdravel? Slikanica je imenitna iztočnica za pogovor o prijateljstvu, medsebojni pomoči, premagovanju strahov.



Kristina Ohlsson: **PRIMER SRHLJIVE** **SENCE**

Miš, 2023 / Švedsko pisateljico Kristino Ohlsson slovenski mladi bralci že poznajo po napeti in malce srhljivi trilogiji Stekleni otroci, Srebrni

deček in Kamnita družina. Tokrat imamo pred seboj prvi del zbirke Agencije za duhove z naslovom Primer srhljive sence. V Agencijo za duhove prihajajo ljudje, ki so srečali duhove in si želijo, da bi jih nehali strašiti. V njej delata Elza in Kale, ki sta strokovnjaka za duhove, saj jima je dedek predal svoje znanje. V prvi knjigi spoznamo Francija Franka, ki se je preselil v Megleni dol, si našel lepo stanovanje, a v njem se dogajajo čudne stvari, ves čas sliši razne glasove, včasih padajo predmeti na tla, knjige padajo s polic ... Bo Elzi in Kaleju uspelo razvozlati skrivnostno dogajanje?



Bren Macdibble: **JAZ, ČEBELA**

Miš, 2023 / Roman se dogaja v prihodnosti, v času, ko so čebele že izumrle. Mirabela je desetletna deklica, ki živi na sadjarski kmetiji s sestro in dedkom. Najbolj od vsega

si želi postati čebela, za kar pa mora biti zelo dobra pri umetnem opraševanju cvetov. Življenje na kmetiji ni lahko, a Mirabela je srečna, življenje pa se ji popolnoma spremeni, ko jo mama odpelje v mesto. Tam vlada velika družbena razslojenost, na eni strani množice revnih, lačnih ljudi v capah, na drugi strani bogataši, ki imajo vsega v izobilju. V taki bogataški družini dela tudi njena mama. A Mirabela ima eno samo željo, vrniti se na podeželje k sestri in dedku. Ji bo uspelo? Zgodba s srčno in pogumno deklico nas prevzame, hkrati pa v nas zbudi strah za prihodnost sveta brez čebel, sveta, kjer primanjkuje hrane, sveta, ki ga pesti suša ...



Carsten Henn: **SPREHAJALEC KNJIG**

MK, 2022 / Carl Kollhoff je ostareli knjigarnar, ki je tekom let do knjig in svojih bralcev razvil poseben odnos. Njegove stranke namreč ne hodijo v knjigarno, ampak jim on sam zvečer, ko se knjigar-

na zapre, dostavi naročene knjige. Kot pravi knjigoljub jih poimenuje po literarnih junakih, ki so jim podobni, vsi pa so posebneži, ki iz tega ali onega razloga ne želijo zapustiti svojega doma. Nekega dne se Carlu na vsakodnevem obhodu pridruži živahna devetletnica, ki starcu ponudi popolnoma drugačen pogled na njegovo delo in stranke. Deklica namreč meni, da Carlovi bralci ne naročajo knjig, ki jih v resnici potrebujejo in bi jih lahko osrečile. Odloči se, da bo to spremenila. Oda knjigam in branju, ki nas opominja, kako pomembno lahko knjige vplivajo na naša življenja.



Carolyn Brown: **BOSONOGO POLETJE**

Meander, 2023 / Kate Steele, dedinja nafne družbe, je vedela, da je njen pokojni mož Conrad prevarant. Vendar se ji ni prav nič sanjalo, da se je v času njunega zakona poročil še z dvema ženskama.

Edina stvar, ki ji je ostala po njunem zakonu in ki jo želi obdržati, je kočja ob jezeru v Bootlegu v Teksasu. Na žalost pa kmalu spozna, da imata povsem enake načrte tudi obe drugi ženi. Ognjevita in odločna Jamie, ki ima hčerko Gracie, si želi, da bi bil Conrad še živ, samo zato, da bi ga lahko lastnoročno ubila. Želi pa obdržati posest, ki ji je ostala za njim. Enako razmišlja tudi Amanda, osemindvajsetletnica, ki pod srcem nosi Conradovega otroka. Tisto poletje se vse tri znajdejo v Bootlegu, za petami jim je vztrajni kriminalist, ki je prepričan, da je vsaj ena izmed njih, če ne celo vse tri skupaj, vpletena v Conradov umor. Za vse tri je poletje polno spoznanj, novih poznanstev in neskončnih bosonogih večerov na verandi. Godlja, v kateri so se znašle, jih združi, postanejo prijateljice, se sprijaznijo s preteklostjo in se napotijo svetli prihodnosti naproti.



Stefanos Ksenakis: **ŽIVLJENJE JE DARILO**

Primus, 2023 / Grški podjetnik je svoj literarni prvenec objavil leta 2018 in kaj hitro je le-ta postal mednarodna uspešnica. Poimenoval ga je zvezek čudežev. Gre za zbirko kratkih zgodb, ki vse nas

spomnijo na najpomembnejše v življenju – sreča se skriva v malenkostih in vsak dan imamo več razlogov za veselje, srečo, hvaležnost. Avtor v knjigi razmišlja tudi o vlogi očeta in odnosu, ki ga imajo starši do otrok. Zgodbe so preproste, tako kot so tudi najpomembnejše lekcije življenja v resnici zelo enostavna. Knjiga bralce opominja, da je vsak dan darilo in nič ni samoumevno.

DOBRE IN SLABE

(Vrtnica za ljubezen, knjiga pa za vedno)

Piše / foto: SIMONA GOLČMAN

V zadnjih tednih, ko je zelena barva vztrajno lezla proti vrhu Gorjancev, smo med drugim obeležili dan upora proti okupatorju, praznik dela, svetovni dan zdravja, svetovni dan Romov, svetovni dan brez avtomobila, svetovni dan plesa, svetovni dan ptic selivk, svetovni dan gasilcev, svetovni dan čebel, 23. april pa je svetovni dan knjige in avtorskih pravic. To je dan, ko praznuje knjiga in vsi bralci sveta. Praznovanje dneva knjige je povezano s starim ljudskim običajem, ki izhaja iz Katalonije, ko si Katalonci od nekdanj na dan svetega Jurija podarjajo vrtnico in knjigo. Vrtnica je za ljubezen, knjiga pa za vedno. Dan je posvečen promociji branja, in ko je atlet, učitelj, pisec, prevajalec in založnik Janez Penca prejel naziv častni občan MO Novo mesto, je med drugim izjavil: »Bralci so zmagovalci! Vendar ne v tekmi, kjer je kdo poražen, ampak v tekmi, kjer so vsi zmagovalci.«

BRANJE IN MOŽGANI: Ljudje nimamo posebne genske zasnove za branje, kot jo imamo na primer za govorjenje. To pomeni, da v možganih nimamo specializiranega centra za branje, ampak pri branju sodeluje veliko različnih možganskih struktur, na primer center za vidno zaznavanje, prepoznavanje črk, dostop do izgovorjave, prepoznavanje pomena, slikovitost predstavljanja, čustveno vpletenost, iskanje analogije, sklepanje, kritično analizo, empatijo ... Pri branju se vzpostavljajo in krepijo povezave med vsemi temi centri. V digitalni dobi vse več beremo z zaslonov in vse manj tiskanih besedil. Vendar je pri branju z ekrana stopnja pozornosti manjša kot pri branju knjige in zato besedilo slabše razumemo. Pri branju z ekrana je manj tako imenovanega globokega branja, ko se v branje potopimo in mu posvetimo vso pozornost. Verjetno ste to opazili tudi že pri sebi – če berete članek na internetu, se težje osredotočite, bolj pogosto članek samo preletite, "preskrolate", medtem ko se članku v časopisu bolj posvetite. Kognitivni znanstveniki opozarjajo na nevarnost, da bi opuščanje globokega branja povzročilo izjemno škodo v razvoju človeške empatije in kritičnega mišljenja. V tej luči lahko že bolje razumemo, kaj je želel z bralci – zmagovalci povedati gospod Penca.

KAJ BEREMO: Branje je torej pomembno, pomembno pa je tudi, kaj beremo. Vse kaže, da nas bolj privlačijo slabe novice kot dobre. V elektronski obliki *Dolenjskega lista* obstaja rubrika *Najbolj brano*. V zadnjem času sem bila

pozorna na naslove najbolj branih novic in ugotovila, da gre v veliki večini za novice iz črne kronike: Potresni sunek v bližini Brežic, Usoden padec s traktorja, Umrl 67-letni kolesar, Nesreča na dolenjski avtocesti, Pri Bizeljskem v jarek ... Ena od razlag, zakaj smo bolj pozorni na slabe novice, izhaja iz pradavnine, ko je bilo za preživetje naših prednikov pomembno, da so bili seznanjeni z vsemi grozečimi nevarnostmi in črnimi scenariji. Ampak danes živimo v razmeroma varnem okolju in novica o avtobusni nesreči v Indiji ali o družinskem nasilju v Lendavi nam prav nič ne koristi in tudi ne pripomore k večji kvaliteti življenja.

Mate Dolenc je roman *Vampir z Gorjancev* postavil v šentjernejsko okolje. V zgodbi se prepletajo študentsko življenje, ljubezenska zgodba, fantastika, erotika, gozdovi Gorjancev, razkopani grobovi ter vampirji kot simbol politične oblasti. O knjigi vam pripovedujem, ker sem se ob razmišljanju o novicah spomnila na zgodbo v njej: pestro večerno dogajanje v šentjernejskih točlnicah je zmotilo zavijanje gasilske sirene. Domačini so se zbrali sredi trga, in ko se je mimo pripeljal gasilski kombi, so se zapodili za njim – v avtomobilih, na kolesih in mopedih. Sledili so mu, ko je zavil na poljsko pot in ko se je izkazalo, da je pot napačna, je trajalo precej časa, da se je nakopičena kolona zadenjsko izmotala iz slepe ulice. Kolesarji so se lažje rešili iz prometne zagate in prvi dosegli goreči kozolec sredi polja. Ko je gasilsko vozilo končno prispelo do kraja požara, je zato v naglici zapeljalo kar čez kolesa, ki so ležala po tleh. Gasili pa niso, ker je kozolec medtem že pogorel. Torej bo držalo, da nas slabe novice bolj privlačijo, ker verjetno je bilo pri uničenju kozolca prisotnih dosti več ljudi kot pri njegovi gradnji.

KULTURA STRAHU: Pogosto slišimo, da je zahodna družba zaznamovana s kulturo strahu. V takšni kulturi prežetih nevarnosti nikoli ne zmanjka. Pomislite, česa vsega smo se bali v preteklih letih: terorističnih napadov, antraksa, sarsa, recesije, prašičje gripe, Severne Koreje, ebole, beguncev in migrantov, korone ... Bojimo pa se tudi prihodnosti, izgube, osamljenosti, staranja, tveganja ... Neskončen seznam strahov, pri čemer imajo močan vpliv tudi mediji. Koliko novic pri večernih poročilih ima negativen in koliko pozitiven predznak? Pa je res vse tako narobe, ali imamo le popačen pogled na svet, ker nas dosežejo samo določene novice? V naši kulturi je strah postal sredstvo manipulacije in nadzora – orožje povampirjenih korporacij. Ameriški predsednik

Franklin D. Roosevelt je v svojem nastopnem govoru izrekel preroške besede: »Edina stvar, ki se je moramo bati, je strah sam.«

Morda ste že slišali za indijansko zgodbo o dveh volkovih? Dedek plemena Cherokee pripoveduje svojemu vnuku o boju, ki se dogaja znotraj nas. V nas živita dva volkova. Eden je hudoben, jezljiv, nevoščljiv, ljubosumen, žalosten, pohlepen, aroganten, zamerljiv, lažno ponosen, zagledan vase, prestrašen. Drugi pa je dober, vesel, miren, ljubeč, upajoč, usmiljen, empatičen, radodaren, resnicoljuben in zaupljiv. Vnuček vpraša dedka, kateri volk zmaga in dedek mu odgovori: »Tisti, ki ga hraniš!«

MARKETINŠKI HOLOKAVST: Adrien Brody v filmu *Detachment* (Odmaknjenost) v vlogi učitelja svojim učencem pripoveduje o tem, kako smo vsak dan preko različnih medijev zasipani s podobami in informacijami, ki v nas sprožajo nasprotujoča si mnenja, ki jim verjamemo, čeprav se hkrati zavedamo, da so lažna. Za lažjo predstavo navajam nekaj primerov takšnih prepričanj: *Biti moram lepa, da bom lahko srečna. Potrebujem operacijo, shujševalno kuro in modna oblačila, da bom lepa. Voziti moram avto, velik kot hiša, da bom vreden. Jesti moram prehranska dopolnila, da bom močat*. Gre za neke vrste marketinški holokavst, katerega namen je ustvarjanje umetnih potreb in vzgoja potrošnikov. Obramba pred tem namernim poneumljanjem pa je, da beremo. Namesto, da vpijamo vsiljene predstave, z branjem spodbujamo lastno domišljijo, krepimo svojo zavest in vzpostavim svoj



lasten sistem vrednot. Bralci smo zmagovalci! **VABILO:** Šentjernejsko glasilo se mi zdi dober primer časopisa, katerega poudarek je na dobrih novicah. V njem lahko beremo o zagnanem delu številnih društev, o uspešnih posameznikih in podjetnikih, o kulturnih prireditvah in športnih uspehih, o bogati zgodovini in naravnih vrednotah kraja... Sama kot priseljenka tudi s pomočjo tega glasila spoznavam kraj in njegove ljudi. Nekateri moji znanci in prijatelji

iz drugih občin so ob prebiranju elektronske oblike glasila pozitivno presenečeni nad njegovim obsegom, vsebino in oblikovanjem – nima vsaka občina tako bogatega glasila, ki poleg tega izhaja vsak mesec, saj ko berete ta prispevek, potekajo že intenzivne priprave na novo številko. Še večje bogastvo pa se skriva v prostorih Kulturnega centra Primoža Trubarja, kjer ima svoj dom knjižnica. Branje je v bistvu zelo poceni hobi. Za nekaj evrov na leto nam

je na voljo ogromno knjižnih naslovov in to ne samo iz Šentjernejske knjižnice, ampak tudi iz matične Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in vseh ostalih krajevnih knjižnic. Preko medknjižnične izposoje pa nam je na dosegu vse znanje tega sveta – v trenutku, ko se naučimo brati! Zato povabljeni k prebiranju Šentjernejskega glasila tudi v prihodnje, vabljeni v knjižnico, pazite, katerega volka hranite in pazite nase. ■

AKCIJA »OČISTIMO NAŠO VAS«

Pišejo: člani kluba TOLSTVRHČANI

Foto: ALENKA FRANKO

Bil je lep prvoaprilski dan, pa vendarle, kar boste prebrali ni bila prvoaprilska šala, temveč ena od nalog našega kluba.

Že nekaj let zapored se člani kluba »Tolstvrhčani« zberemo z namenom, da z dobro voljo in nasmehom na licih zakorakamo skozi številne ceste, poti, pa tudi v grmovje, opremljeni z vrečami za smeti.

Ne boste verjeli ali pa, tudi mi smo presenečeni. Na vsakih nekaj metrov se srečujemo s kupi smeti, med njimi je največ pločevink popitega

piva. Vsi veseli in zadovoljni se na koncu akcije zberemo, si povemo kaj vse nas je pričakalo po in ob cestah, še veliko več pa v grmovju ob cesti. Pa vendar si rečemo, naredili smo dobro stvar, nič hudega, če smo utrujeni, umazani, premraženi ali mokri, da je le pogled na našo vas lepši. Toda ne boste verjeli, ni minilo niti 24 ur, ko dvakrat pogledaš ali prav vidiš, pred mano spet leži prazna pločevinka od piva, malo naprej embalaža pokajenih cigaret, in še kaj. Pa kaj, si rečeš, skloniš se, pobereš in odneseš tja, kamor sodi.

Saj ne, da ne želimo zopet in zopet očistiti našo vas, ne moremo pa kar mirno in v nedogled vsak dan igrati smetanje.



Tudi mi smo del tega planeta, tudi mi si želimo čistega okolja, v bližini imamo izvir ene najčistejših voda, pa vendar se sprašujemo – do kdaj bo tako.

Dragi mimoidoči, vozniki in popotniki, ki potujete skozi našo vas, odložite svoje odpadke tja, kamor sodijo. Verjemite mi, hvaležni vam bomo mi, še bolj pa naša mati narava. ■

MAJSKO PRAZNOVANJE

Piše: ANTON TRPIN

Foto: MEGAFoto

Prazniki imajo svojo močno odmevnost v človekovem življenju. So postaje v njegovem popotovanju, kjer se človek ustavi, premisli, zahvali, obudi spomine in stopa naprej bolj sproščen, veder in sprejemljiv za duhovni svet.

Praznovanja so zelo različna in tudi njihovi učinki so različni. Če je praznovanje samo po sebi samo zato, da je, potem je takšno prazno-

vanje prazno in malo odmevno ali celo slabo. Praznovanja so lahko osebne narave, družbene, društvene ali verske narave. Vsa imajo svojo vrednost in pomen.

VERSKA PRAZNOVANJA

To leto je v mesecu maju precej verskih praznovanj, ki ponujajo lepe duhovne utrinke. Čeprav je konca meseca maja (28. maj) praznik binkošti ga postavljam na prvo mesto. Binkošti so tretji največji katoliški praznik v Cerkv. Spominjamo se, kako je prežaril apostole, da so bil

sposobni oznanjati tedanjemu svetu Jezusov evangelij. Ti, sprva neuki ribiči, so v moči Svetega Duha napolnili Jeruzalem z Jezusovo besedo in nato odšli v svet. Med drugim tudi v Rim. Prihod Svetega Duha se je zgodil petdeset dni po Jezusovem vstajenju. Zato se tudi imenuje (Pentekoste). Iz mladih dni se rad spominjam, kako so na večer pred tem praznikom okrasili vsa okna z zelenimi vejami. Takrat nisem razumel, kaj je to pomenilo. Danes vem. Zelena barva je znamenje življenja, rasti. In Sveti Duh je tisti, ki daje življenje v Cerkv in da raste v pravo smer. V času v katerem živimo so potrebni binkošti. Binkošti, ki bi preobrazil to »človeško krvavo meso«, ki se vedno bolj razoseblja, ki ne vidi več človeškega, kaj šele duhovnega. Binkošti so potrebne vse naše institucije, da zavel bo pravi Duh – duh vzajemnosti, pravičnosti, čut za skupnost, solidarnost in ljubezen. Potrebne so binkošti našim mladim, da bi znali in zmogli prav uporabljati moderna komunikacijska sredstva. Da bi nad njimi ostali gospodarji in ne sužnji. Vsi potrebujemo Duha, novih binkošti. Naj nas njegova moč napolni!

PRAZNIK PRVEGA SVETEGA OBHAJILA

Letos spremljam že 35. generacijo k prvemu svetemu obhajilu. Pa vsaka generacija je nekaj posebnega, nova in vedno znova preseneča.



Čeprav se obredi ponavljajo, čeprav se zdi, da je že vse ustaljeno. Vendar temu ni tako. To so novi ljudje, so ljudje, ki imajo drugačne starše. So ljudje, ki nosijo v sebi drugi in drugačen svet. So enkratni in edinstveni. In kot take jih treba sprejeti.

Praznovanje tega praznika se tudi nekoliko spreminja. Vsebinsko ostaja vedno isto. Pri maši prejemajo v veri resničnost živega Jezusa v podobi kruha. To je za otroke najtežja resnica, vendar počasi dojemajo. Verske resnice ne moremo doumeti z razumom, ampak jih sprejemamo v veri. Z leti se ta vera krepi in prejme tega zakramenta je vedno bolj privlačen in željan. Ta praznik tudi povezuje družino kot skupnost, povezuje tudi sorodnike in prijatelje. V navado je prišlo, da imajo ob tem prazniku lepo število povabljenih gostov. To je lepo in prav. Škoda bi bila, če ta zunanji del prazno-

vanja zasenči bistveni del – sveto obhajilo. Ostajajo lepi spomini. Sam sem prejel prvo sveto obhajilo 29. junija 1950. To so bili časi največjega nasprotovanja veri. V cerkvi smo imeli sveto mašo. Po maši je g. župnik menil, da bo povabil slavljenke v župnišče na belo kavo in nismo smeli čez cesto. Prepoved s strani milice. In tako so dobro kavo prinesle žene iz župnišča in smo jo popili pod cerkvenim zvonikom. Dogodek, ki se je vtisnil globoko v spomin. Letošnja skupina prvoobhajancev je nekaj posebnega. Imamo kar 3 pare dvojčkov. In še nekaj, dva sta iz Afrike – Mark In Ana.

PRAZNIK MARIJE POMAGAJ

V mesecu maju praznujemo poseben praznik Marije Pomočnice kristjanov (24. maja). Ta praznik je vpeljal pp. Pij VII, ko se je mogel srečno vrniti iz Francije, kamor so odvedli v pregnan-

stvo. Vrnitvi je pripisal pomoč Marije. Že pred tem pa so Marijo častili kot Pomočnico kristjanov. Na pobudo pp. Pija V. so v času turških ropanj molili rožni venec. Na njegovo pobudo je ves svet sklenil molitev rožnega venca in 7. oktobra 1571 je krščanska vojska premagala mnogo močnejšo turško posadko pri Lepantu. To zmago so pripisovali molitvi rožnega venca in Marijini pomoči. Nato je nastal tudi praznik Rožnovenske Matere božje (7. oktober). Za konec pa delček duhovne oporoke nadškofa Antona Vovka: »Pod Triglavom sem doma, pa nisem bil v njegovem kraljestvu. Moji edini izleti so bili v dijaških letih ob nedeljah zjutraj na Brezje, vedno peš in navadno s čevlji v rokah ... Blažena jutra, ki so nas mlade dijake v Kranju vsak dan zbiral v farni cerkvi pri obhajilni mizi! ... Žrtve in Marijino varstvo so klesale poklic. Mariji čast hvala!« ■

MAJ

Maja vse cveti,
narava se prebujala,
mraza več ni,
toplota se ponuja.
Veliko ljubezni se maja rodi,
saj toplota spodbuja strasti.
Vse ozeleni,
je kot mavrica za oči.
Maj je čas začetka skupnih poti,
zato je takrat veliko ohceti.

Vera Žabkar

.....

ČEBELICE MARLJIVE

Mimo letijo,
se nič ne bojijo,
Ko na cvetek hitijo,
polno zaposlene,
dokler cvetek ne ovane.
Pridne in marljive,
če si jim preblizu,
tudi zamerljive.
Spoštujemo jih in se jih veselimo,
ter kot one pridni bodimo.

Sonja Simončič

.....

KUKAVIČJI OČETJE

Vsi poznamo drobno ptico,
izmikajočo sivo kukavico.
V tuje gnezdo se spusti,
jajce izvali in ga tam pusti.
Brezskrbno odleti,
za jajce ji več mar ni.
Koliko otrok na svetu živi,
ko njihovi očetje so kukavice bili?
Ko v tuje domove so lažne upe spustili

in se z nedolžnimi materami veselili.

Jim svoje gene pustili,
ko pa prišel je čas,
na mamo in otroka pozabili.
Ko sinovo srce zaman je ihtelo,
ko je leta in leta trpelo,
ker si je samo besedo:
»rad te imam, sine moj,« želelo!
V takih zgodbah resnica boli,
a le topline in sprejemanja si vsak želi.
Ne bežite,
kot kukavica ne odletite,
ponos požrite in za svojo kri poskrbite.
A se mogoče le odgovornosti bojite?

Sonja Simončič

.....

URŠIKA ZALA, MALO DRUGAČE

Tam v Ljubljani, na Livadi,
lepa bila, sploh pomladi,
Urška zala je živela,
prevzetnost pa je tudi imela.

Res bila je odlična učenka,
res bila ni ona enka,
lepo si prihodnost pletla,
s konkurenco je pometla.

Ni bilo tej puncici para,
nikdar nihče je ne okara,
kajti punca ta, ima talent,
vedno ujame vsak moment.

Tudi rada je plesala,
ritem ves čas je držala,
nič je ura ni skrbela,
je plesala do večera.
Al' princa ona je čakala,
čim si ga je ogledala,

le da imel je BMW-ja,
že z njim po cesti je drvela.

V njegov avto se usedla,
pripela si pas,
tedaj pa že on je,
pritisnil na gas.

Konji v avtu začeli so teč,
Al' Urške videl nobeden ni več.

Eva Hosta

.....

ZAKAJ IMAMO RADI PRIJATELJE?

Zakaj imamo radi prijatelje,
je težko vprašanje še za pisatelje.

Prijatelj ne more biti vsak,
a pravi prijatelj je naš skrivni junak.

Prijatelji so naš zaklad,
zaklad pa je treba varovat.

A najboljši prijatelj bo pač vedno tam,
brez da bi nas sploh vprašal kam.

Biti s prijatelji, to je res kul,
skupaj preživimo časa ful.

Da se smejimo skupaj še dolgo v noč,
tako si nabiramo skupno moč.

Vedno s prijatelji, kamor pač grejo,
pa tudi če to pomeni piknik pod vejo.

Skupaj se bomo pritoževali,
v težkih časih si pomagali.

Skupaj bomo noči prežokali
in ponosno se bomo skupaj vstali.

In šli bomo daleč, dalje, naprej,
ker smo pravi prijatelji za vselej.

Eva Hosta

NAVADNA PLAHTICA

lajša ženske težave

ZDRAVILNE
RASTLINE

Priprava: SABINA JORDAN KOVAČIČ



rastlino, na primer na brežinah. Posadimo pet do sedem rastlin na kvadratni meter. Rastlina se sicer nekoliko počasneje razrašča.

PRIPRAVA ČAJA

Dve čajni žlički zdrobljenega zelišča prelijemo s skodelico vrele vode. Pokrit poparek naj stoji od 5 do 10 minut, nato ga precedimo. Čaj iz plahitice nima izrazitega vonja, ima pa grenek in nekoliko trpek okus.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI

Dnevni odmerek posušene droge za odraslega človeka je 5 do 10 g zelišča. Eno skodelico sveže pripravljene čaja pijemo dvakrat do trikrat na dan med obroki.

Plahitica je primerna tudi za otroke, ko imajo drisko, saj ima blago delovanje. Pri njih jo uporabljamo v manjših dnevni odmerkih. Od prvega do četrtega leta je dovolj 1,5 do 3 g zelišča, od četrtega do desetega leta 3 do 5 g, medtem ko se od starosti desetih let naprej lahko uporablja običajne odmerke kot pri odraslih. Podatkov o varnosti uporabe med dojenjem in nosečnostjo, ni. Niti ni poročil o medsebojnem delovanju z drugimi zdravili. Ni znanih neželenih učinkov pri uporabi plahitice, zato velja za varno zdravilno rastlino tudi ob dolgotrajni uporabi nizkih odmerkov.

Liste in cvetove sušimo nerazkosane. Nadrobimo jih šele tik pred uporabo, ko pripravljamo čaj.

ZANIMIVOSTI

- Ob vlažnem in deževnem vremenu se na njenih listnih režah proti sredini lista stekajo drobne kapljice vode. Le te so vzbudile pozornost alkimistov, da so jih uporabljali v poskusih ustvarjanja zlata. Ravno zaradi teh poskusov je dobila rastlina kasneje rodovno ime *Alchemilla*.
- Ime plahitica prav tako izhaja iz njenih listov, ki predstavljajo nekakšen plašček. Mogoče celo zato, ker kot plašček varuje ženske pred tegobami in vsem hudim?
- V antičnih delih plahitice ni zaslediti, pri starih Germanih pa je bila že zelo cenjena in posvečena boginji narave in rodovitnosti – Friggi. V 16. stoletju najdemo zapise in slave o njej v vseh spisih o zdravilnih rastlinah.

Viri: bodieko.si, naberisicaj.si ■

Navadna plahitica ali hribska resa (*Alchemilla vulgaris*) je močna, do 70 cm visoka, zelena ali modrikasto zelena trajnica. Spada v družino rožnic. Razmnožujemo jo z delitvijo korenin ter ima zemeljski elementarni vpliv. Stebla so gola ali dlakava, listi so zgubani, mehki in dlakavi. Listi rastejo v pritlični rozeti in so dlanasto krpasti – s 5 do 11 krpami, spodaj so rahlo dlakavi, po robovih nazobčani. Ima majhne cvetove, ki so zelenkaste do nežno rumene barve ter rastejo v češuljasti obliki.

V Sloveniji raste najmanj 25 vrst plahitice, ki vsebujejo podobne učinkovine, zato natančno določanje ni potrebno.

KJE RASTE

Rastlina je skoraj brez vonja, po okusu pa je grenka in trpka. Navadna plahitica cvete od maja do avgusta na vlažnih travnikih, na bregovih potokov, na obronkih gozdov, in sicer predvsem v gorskem svetu, v nižini jo najdemo bolj poredko.

KDAJ IN KAJ NABIRAMO

Plahitico lahko nabiramo od maja do septembra, vendar je najbolje, da to storimo maja in junija, ko je rastlina v polnem cvetu. Cvetično rastlino praviloma nabiramo v suhem vremenu. Cvetiče zelišče odrežemo približno 5 cm nad zemljo in nabrano posušimo v senci na prepihu. Suho zelišče je brez vonja, trpkega in grenkega okusa. Vsebuje čreslovine, grenčine, flavonoide, eterično olje v sledovih, saponine, sluzi, rudninske soli itd.

ZDRAVILNI UČINKI

Plahitica ima dolgo zgodovino uporabe in je v ljudskem zdravilstvu nadvse priljubljena. Že od nekdaj so jo uporabljali pri zdravljenju ureznin ter ran, kot notranje pa pri driski in

ženskih tegobah. Klinično je plahitica slabo raziskana rastlina.

Najbolj znana je po učinkovanju na številne ženske težave, predvsem menstrualne – beli tok, neredna menstruacija, premočna menstruacija, menstrualni krči, vnetje rodit in nožnice. Dolgotrajna uporaba plahitice naj bi zmanjšala nelagodje ob menopavzi in močne menstruacije. Uporablja se jo tudi za pripravo na porod, saj ugodno deluje na maternico. Plahitica zmanjšuje krvavitev s tem, ko vpliva na skrčenje žil. Pospešuje celjenje ran, zato si lahko z njo pomagamo pri krvavenju v ustih, ter pri drugih ranah in urezninah.

Ker plahitica vsebuje čreslovine, ki učinkujejo adstringento, se jo uporablja tudi proti driski. Zaradi njenih sedativnih učinkov nekoliko pomirja, zmanjša nervozo in pripomore k trdnemu spancu.

NAČINI UPORABE

Čaj ali poparek uporabimo za vse zgoraj našteje ženske tegobe. Za lajšanje menstrualnih težav je potrebno piti čaj iz plahitice dva dni pred in med menstruacijo in sicer do 3 skodelice na dan. Čaj pijemo tudi za pomirjanje in ob driski. Za pripravo na porod začnemo piti čaj iz plahitice nekaj tednov pred porodom.

Z ohlajenim poparkom iz plahitice izpiramo rane, tako zunanje kot notranje (na primer vnetje v ustni votlini, vnetje dlesni).

Sedečo kopel pripravimo tako, da damo večjo količino poparka iz plahitice v toplo vodo v katero se usedemo. Kopel uporabimo ob vnetju nožnice in povečanem vaginalnem izločanju – belemu toku.

V kuhinji se uporabljajo mladi listi, tako sveži kot kuhani. Liste lahko uporabimo za dekoracije ali kot krožniček – nanj na primer položimo namaz.

V vrtnarstvu jo lahko uporabimo kot pokrovno

Vpliv konoplje pri večanju biotske pestrosti, nastopi zaradi neuporabe fitofarmacevtskih sredstev in cvetenju in drugi polovici leta, ko nudi velike količine cvetnega prahu v prehrano številnim organizmom.

PRED SETVIJO NAVADNE (INDUSTRIJSKE) KONOPLJE

Pišeta: TONČKA JESENKO, KGZS & MATEJA STRGULEC, KGZ Novo mesto

Foto: MATEJA STRGULEC

Konoplja je vsestransko uporabna rastlina. Uporabljamo jo v prehrani ljudi in živali, v tekstilni, kozmetični, papirni industriji, gradbeništvu in kot biogorivo. Konoplja vsebuje preko 70 znanih kanabinoidov, ki so v »zeleni lekarni« vedno bolj prepoznani kot podpora našemu endokanabinoidnemu sistemu. Čeprav je konoplja pomembna predivnica, je zaradi vsebnosti THC in širjenja narkomanije njena pridelava pod posebnim nadzorom. Za njeno pridelavo se odločajo tisti, ki želijo na trgu ponuditi posebno hrano in izdelke. Samo navdušenje nad konopljo ni dovolj za uspešno pridelovanje. Pridelovalci morajo dobro poznati lastnosti rastline in specifične posameznih sort. Pridelavo svetujemo kmetom, ki sprejemajo njeno ekstenzivno pridelavo z nižjimi pridelki, znajo ovrednotiti njen velik doprinos k varovanju kmetijskih virov, hkrati pa imajo načrt, kako bodo pridelke prodali.

Tla pred setvijo dobro pripravimo in izvedemo temeljno gnojenje. Konopljo sejemo od prve polovice aprila do sredine junija. Kadar

pridelujemo konopljo za seme oz. olje jo sejemo redkeje, za vlakna pa gosteje. V poljskih preskušanjih v okviru projekta EIP Konoplja gostota setve (poraba semena 20 oziroma 40 kg semena/ha) ni pokazala bistvenega vpliva na količino pridelka. Na samo porabo semena ima vpliv tudi debelina zrna pri posameznih sortah, največkrat pa se priporoča 20–30 kg semena/ha. Sejemo jo lahko z žitno sejalnico na medvrstno razdaljo 12,5–15 cm, razdaljo v vrsti 5–10 cm, na globino setve 3 cm. Redkejša setva lahko izvedemo tudi s koruzno sejalnico na medvrstno razdaljo 50–70 cm in razdaljo v vrsti 20–30 cm.

Konopljo se v Sloveniji lahko goji na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 ha, pri ekoloških pridelovalcih pa je pridelava možna na površini večji od 0,01 ha (100 m²). Konopljo se lahko goji za namen pridelave semena za nadaljnje razmnoževanje, za proizvodnjo hrane in pijače, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za pridelavo vlaken, za krmo živali in za druge industrijske namene. Sejati je dovoljeno le sorte, ki so našteje v Skupnem katalogu sort poljščin (evropska sortna lista), objavljenem vsako leto v uradnem listu Evropske unije in na spletni strani Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

(UVHVR). Z letošnjo spremembo Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka posevek ne bo smel presegati 0,3 % THC v odvzetem vzorcu cvetov konoplje.

Setev je letos treba prijaviti na MKGP do 1. julija s predpisano vlogo za pridobitev dovoljenja, kateri moramo priložiti uradne etikete z embalaže semena.

V primeru ugodnih vremenskih razmer imamo zelo hitro vegetativno rast in cvetenje, ki nastopi s krajšanjem dneva (po 21. juniju). Semena dozori v 100–150 dneh. Mlada konoplja je odlična za čaj, cvetoča pa za izdelavo eteričnih olj in pašo čebel v obliki cvetnega prahu z moških rastlin. Tudi stebila mlade konoplje so zelo uporabna za izdelavo različnih izdelkov. Spravilo konoplje za seme, kar je najbolj kritična točka v pridelavi, pa se izvaja običajno v septembru.

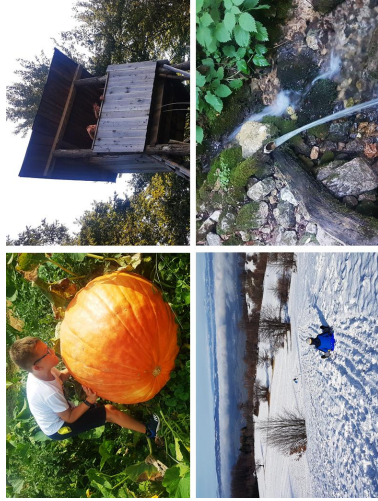
Konoplja popestri kolobarje in ohranja biodiverziteto v prostoru, saj v pridelavi običajno ni rabe fitofarmacevtskih sredstev in ob pogoju,

Hektar konoplje iz ozračja odstrani od 9 do 15 ton CO₂, kar je podobno količini, ki jo odstrani mlad gozd, vendar je za rast konoplje potrebnih le pet mesecev.



da je vreme naklonjeno ter izvedemo zmerno gnojenje, lahko pričakujemo pridelke semena v višini 1–2 toni na hektar (do 35 % olja v semenu), do 5–10 t suhih stebel ter cvetove. Konoplja v kolobarju pozitivno vpliva na zmanjšanje zapleveljenosti, slabo pa prenaša ostanke herbicidov od predhodnih kultur v kolobarju. Konoplja prinaša številne okoljske koristi. Od konca leta 2020 poteka v okviru ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 projekt EIP **Vloga industrijske konoplje pri prilagajanju podnebnim spremembam ter varovanju virov v kmetijstvu**, v katerem pod vodstvom KGZ Maribor sodelujejo še štirje kmetijsko gozdarski zavodi, KGZS, pet pridelovalcev konoplje in Zadruga Konopko, s ciljem združiti že obstoječa znanja in rezultate znanstvenih in svetovalnih ustanov s področja pridelave in rabe konoplje ter jih v čim večjem obsegu prenesti v prakso, do slovenskih zainteresiranih pridelovalcev konoplje. ■

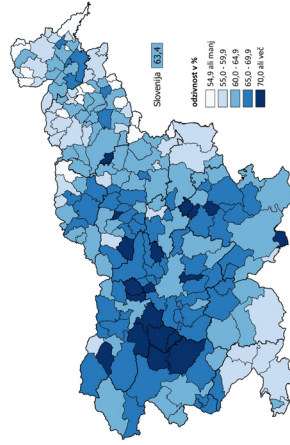
ŠENTJERNEJ



NEKAJ DEJSTEV O ZDRAVJU V OBČINI

Zdravstveno stanje in umrljivost

- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 24,5 koledarskih dni na leto, v Sloveniji pa 19,4 dni.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil višji od slovenskega povprečja, za sladkorno bolezen pa blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 1,7 na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,0.
- Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 8,6 na 1000, v Sloveniji pa 6,4.
- Delež uporabnikov pomoči na domu je bil blizu slovenskemu povprečju.



Slika 1. Odzivnost v Program Svit, 2021



Zdravstvena pismenost v Sloveniji

Pomen zdravstvene pismenosti

Skrb za zdravje od posameznika zahteva sprejemane vrste odločitev glede vključevanja v zdravstveno obravnavo in sodelovanja v njej, ko je bolan, preventivne ravnanja ter izvajanja dejavnosti za ohranjanje in krepitev zdravja. Osnovo takšnemu odločanju predstavljajo zdravstvene informacije, do katerih morajo posamezniki znati dostopati, jih razumeti, presoditi njihovo ustreznost ter jih uporabiti v svojem vsakdanjem življenju. Skupke kompetenc, znanj in motiviranosti za uspešno izvedbo vseh korakov procesa obdelave zdravstvenih informacij imenujemo zdravstvena pismenost.

Raziskave ugotavljajo, da osebe z višjo stopnjo zdravstvene pismenosti v vsakdanjem življenju sprejemajo boljše odločitve, povezane z zdravjem, uporabljajo več preventivnih in manj akutnih zdravstvenih storitev, kot pacienti so z zdravstvenimi delavci v večji meri zmogni komunicirati o svojih zdravstvenih težavah ter lahko prevzamejo aktivnejšo vlogo pri samooskrbi svoje bolezn. Vse to prispeva k višji kakovosti življenja, boljšemu zdravstvenemu stanju in nižji umrljivosti. Zagotavljanje zdravstvene pismenosti je tako eden izmed ključnih javnozdravstvenih ciljev za izboljšanje in krepitev zdravja prebivalstva. Ob tem ima pomembno vlogo tudi prilagojenost zdravstvenega sistema ter drugih z zdravjem povezanih struktur in dejavnosti različnim stopnjam zdravstvene pismenosti uporabnikov. Vrsta teh dejavnosti poteka tudi v lokalnih skupnostih, kjer delujejo zdravstveni domovi, zdravstvenovozgojni centri oz. centri za krepitev zdravja, nevladne organizacije na področju zdravja, občinske uprave in drugi. Nacionalni inštitut za javno zdravje je v letu 2020 izvedel Nacionalno raziskavo zdravstvene pismenosti (HLS – S19) za pridobitev vpogleda v različne dimenzije zdravstvene pismenosti prebivalcev Slovenije. Raziskava predstavlja eno izmed izhodišč razvoja usmeritev za izboljšanje zdravstvene pismenosti pri nas ter uveljavljanje sistemskih prilagoditev za izboljšanje dostopnosti in spodbujanje skrbi za zdravje prebivalcev.

Izvedba raziskave

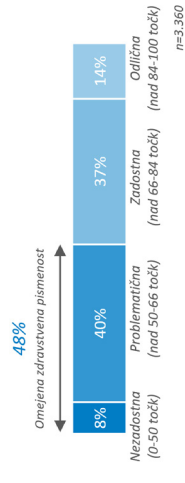
Raziskava je bila izvedena v sodelovanju z mednarodno mrežo M-POHL (WHO Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy). V raziskavi je sodelovalo 3.360 odraslih prebivalcev Slovenije, ki so bili za zagotavljanje ustreznega reprezentativnosti izbrani z verjetnostnim vzorčenjem. Podatki so bili zbrani s spletnim, osebnim in poštanim anketiranjem.

Vprašalnik je zajemal vprašanja, povezana z iskanjem, razumevanjem, presojanjem in uporabo informacij na področjih zdravstvene obravnave, preprečevanja bolezni in promocije (krepitev) zdravja. Odgovori so predstavljali osnovo za izračun doseženega števila točk (od 0 do 100) in s tem stopnje splošne zdravstvene

pismenosti, ki je bila na osnovi literature razvrščena v štiri kategorije: odlično, zadostno, problematično in nezadostno zdravstveno pismenost.

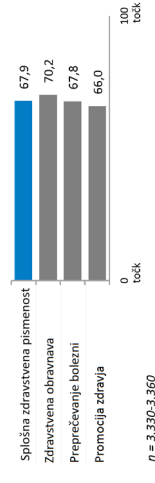
Stopnja splošne zdravstvene pismenosti odraslih

Glede na doseženo število točk ima skoraj polovica odraslih prebivalcev Slovenije nezadostno ali problematično splošno zdravstveno pismenost (Slika 3). Ta rezultat opozarja, da lahko pri razmeroma velikem deležu odraslih pričakujemo povečano verjetnost težav s pridobivanjem, razumevanjem, presojo in uporabo informacij, povezanih s skrbjo za zdravje.



Slika 3. Delež oseb v posamezni kategoriji dosežka splošne zdravstvene pismenosti.

V povprečju so anketiranci pri splošni zdravstveni pismenosti dosegli 68 točk od 100 možnih, pri čemer se je število točk po posameznih področjih razlikovalo (Slika 4). V splošnem so anketiranci opravila na področju preprečevanja bolezni in promocije zdravja pogosteje ocenili kot težka v primerjavi z opravi na področju zdravstvene obravnave.

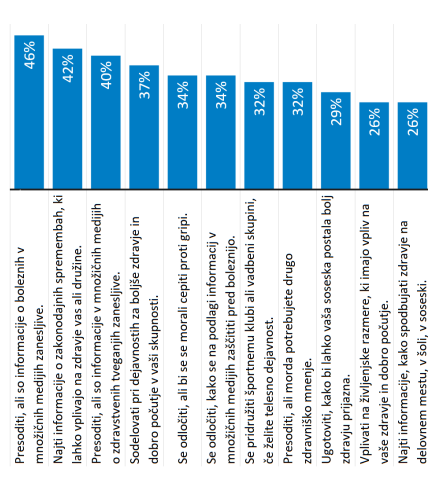


Slika 4. Povprečno doseženo število točk pri splošni zdravstveni pismenosti po posameznih področjih skrbi za zdravje.

Zahtevnost posameznih opravil

Več kot dve petini anketirancev sta kot težko ali zelo težko ocenili presojo zanesljivosti medijskih informacij o boleznih in zdravstvenih tveganjih ter iskanje informacij o zakonodajnih spremembah, povezanih z zdravjem (Slika 5). Približno tretjina jih je kot težko ali zelo težko navedla odločitve za cepljenje proti gripi, zaščito pred boleznijo na podlagi informacij v medijih ter presojo potrebnosti drugega zdravniškega mnenja. Med pogostejše težje ocenjenimi so tudi nektarja opravila iskanja informacij in vključevanja v aktivnosti promocije zdravja v bivanjskem in lokalnem okolju. Slabi dve petini anketirancev sta kot težavno označili sodelovanje v skupnostnih dejavnostih za boljše zdravje, kar je med drugim lahko posledica pomanjkanja tovrstnih aktivnosti v nekaterih lokalnih okoljih, neobveščenosti o njih ali drugih težav z vključevanjem vanje. Dobra četrtina anketirancev meni, da bi (zelo) težko poiskali načine za spodbujanje zdravja v svojem okolju ali izboljšali z zdravjem povezane življenjske razmere.

Izstopajoča je tudi skoraj tretjina posameznikov, ki kot težko ali zelo težko navaja pridružitve v športnem klubu ali vadeni skupini ob želji po telesni dejavnosti, pri čemer sta bila izpostavljena predvsem vpliva starosti in finančne položaja oz. prikraščenosti. Prikraščenost je bila izračunana na podlagi samoocene težavnosti kritja mesečnih življenjskih stroškov ter stroškov za morebitne samoplačniške zdravstvene storitve in zdravila. Težavnost vključitve v takšne aktivnosti je izrazila dobra petina anketirancev brez finančne prikraščenosti, skoraj polovica zelo finančno prikrašanih ter več kot polovica starejših od 70 let. To kaže na pomembnost finančne dostopne in različnim starostnim skupinam prilagojene organizirane telesne dejavnosti.



Slika 5: Deleži ocen "težko" ali "zelo težko" za opravila, ki jih je kot takšna ocenila več kot četrtna anketirancev.

Družbene razlike v zdravstveni pismenosti

Za usmerjanje ukrepov in izvajanje dejavnosti za dvig zdravstvene pismenosti je pomembno tudi razumevanje razlik med različnimi družbeno-ekonomskimi skupinami prebivalstva. Pri tem je posebno pozornost potrebno namenjati ranljivim skupinam. Kot izstopajoči dejavniki so se izkazali starost, izobrazba in dohodek. Dosežena zdravstvena pismenost upada s starostjo in se povečuje z izobrazbo (slika 6). Pri tem je nižja povprečna stopnja še posebej izstopajoča med osebam, stariimi 70 let ali več, ter osebam z osnovnošolsko ali nižjo izobrazbo, v manjši meri tudi med srednje poklicno oz. strokovno izobraženimi. Podatki tudi kažejo v povprečju občutno nižjo stopnjo zdravstvene pismenosti med finančno bolj prikrajšanimi posamezniki. Te ugotovitve so še posebej zaskrbljujoče, saj se nižja stopnja zdravstvene pismenosti najpogosteje izraža pri tistih skupinah prebivalstva, pri katerih so tudi pogosteje prisotna zdravstvena tveganja.

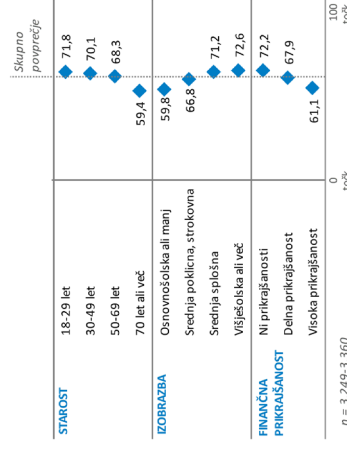
Več o raziskavi in njenih rezultatih je na voljo v poročilu <https://nizj.si/publikacije/zdravstvena-pismenost-o-draslih-v-sloveniji/>.

Nacionalna raziskava zdravstvene pismenosti v Sloveniji je potekala v okviru projekta Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji – ZaPIS, ki ga sofinancirata Republika Slovenija v višini 20 % vrednosti in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v višini 80 % vrednosti.

Vsebinsko sta pripravila Nejc Berzelak in Sanja Vrbovšek, Center za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja

Naslavljanje problematike zdravstvene pismenosti

Visok delež odraslih z nezadostno ali problematično stopnjo zdravstvene pismenosti, izpostavljena težava: nizke izvedbe nekaterih opravil obdelave zdravstvenih informacij pri skrbi za zdravje ter ugotovljene neena- kosti glede na družbeno-ekonomski položaj kažejo na nujnost naslavljanja problematike zdravstvene pisme- nosti v Sloveniji. To je med drugim mogoče doseči s formalnim in neformalnim izobraževanjem ter z ustre- znimi prilagoditvami zdravstvenih storitev in drugih dejavnosti, namenjenih skrbi za zdravje. Takšne pril- goditve zajemajo enostavno dostopno in razumljivo podajanje zdravstvenih informacij, dvig prepoznavno- sti zaupanja vrednih virov informacij ter spodbujanje vključevanja prebivalcev v široko dostopne dejavnosti za preprečevanje bolezni in krepitev zdravja.



Slika 6: Povprečno doseženo število točk pri splošni zdravstveni pismenosti glede na družbeno-ekonomske značilnosti anketirancev in primerjava s skupnim povprečjem (označenim črtkano)

Upoštevanje teh vidikov je ključno tudi pri dejavnostih za ohranjanje in krepitev zdravja na lokalni ravni. To ne vključuje le storitev promocije zdravja, preventive in kurative v primarnem zdravstvenem varstvu, temveč imajo nepogrešljivo vlogo tudi za krepitev zdravja pozneje dejavnosti drugih ključnih deležnikov v lokalnih skupnostih – občin, izobraževalnih ustanov, organizacij s področja socialnega varstva, nevladnih organizacij, gospodarskih družb ter mnogih drugih organizacij in posameznikov. Razumevanje in upoštevanje problematike zdravstvene pismenosti pri načrtovanju in izvajanju teh dejavnosti lahko poveča njihovo dostopnost in uspešnost pri ohranjanju in krepitev zdravja ter dvigu zdravstvene pismenosti lokalnega prebivalstva.

Več o raziskavi in njenih rezultatih je na voljo v poročilu <https://nizj.si/publikacije/zdravstvena-pismenost-o-draslih-v-sloveniji/>.

Nacionalna raziskava zdravstvene pismenosti v Sloveniji je potekala v okviru projekta Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji – ZaPIS, ki ga sofinancirata Republika Slovenija v višini 20 % vrednosti in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v višini 80 % vrednosti.

Vsebinsko sta pripravila Nejc Berzelak in Sanja Vrbovšek, Center za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja

Kazalniki zdravja v občini: Šentjernej

Prikazane so izbrane vrednosti kazalnikov zdravja za občino v primerjavi z upravno enoto, statistično regijo in Slovenijo. Graf kaže primerjavo kazalnikov na ravni občine z vrednostmi povprečjem. Kazalniki so testirani na statistično značilnost. V grafih občinari zaradi majhnega števila dogodkov (ali pričakujemo večja nihanja vrednosti kazalnikov med posameznimi leti). Definicije, dodatni podatki in mejni prikazi so dostopni na NUIZ spletni strani <http://obcine.niz.si>.

- ● ■ ■ ■ Položaj občine glede na povprečje Slovenije (■) in glede na razpon vrednosti po občinah od najnižje do najvišje (■). Pri kazalnikih, kjer ni oznake, v opazovanem časovnem obdobju ni bilo pojava (¹⁾).

Bane in oblike oznak pomenijo: ▲ Zelena – občina je statistično značilno boljše od povprečja preostale Slovenije; ▼ Rdeča – občina je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije; ◆ Rumena – občina je statistično značilno enako zmerno do boljša od povprečja preostale Slovenije; ○ Bela – vrednost izbrane kazalnice zaradi majhnosti slovenske populacije (malinskega statističnega primerov) ni zanesljiva.

Kazalnik	Občina	UE	Regija	SLO	Enota	Manj od povprečja	Več od povprečja
	0,98	/	/	1,00	indeks		
11 Razvitost občine							
12 Prirast prebivalstva	3,6	3,3	2,1	-0,9	%		
13 Starejše prebivalstvo (nad 80 let)	4,9	5,0	5,4	5,5	%		
14 Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	15,6	14,0	14,8	12,7	%		
15 Stopnja delovne aktivnosti	69,7	69,7	68,5	66,1	%		
21 Telenis finies otrok	50,0	[§]	[§]	43,7	Indeks		
22 Prekomerna prehranjenost otrok	33,2	[§]	[§]	28,7	%		
25 Poškodovani v transportnih nezgodah	1,3	1,0	1,2	1,1	SSS/1000		
26 Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	13,2	10,3	9,6	8,5	%		
213 Dostop do varnih kolesarskih in sprehajalnih poti	98,7 ^m	95,8	96,3	97,5	%		
214 Sodelovanje pri odločitvah skupnosti	54,5 ^m	53,0	54,2	50,8	%		
31 Odzivnost v Programu Svit	63,7	66,8	66,1	63,4	%		
32 Presejanost v Programu Zora	70,6	70,9	70,8	71,7	%		
34 Presejanost v Programu DORA	84,4	81,5	80,1	78,0	%		
4.2 Bolniška odsotnost	24,5	21,2	20,8	19,4	dnevi		
4.3 Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	0,7	0,3	0,3	0,5	SSS/1000		
4.4 Bolezni, neposredno pripisjive alkoholu (15 let in več)	1,4	1,5	1,5	1,7	SSS/1000		
4.5 Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	5,6	5,3	5,5	5,4	SSS/100		
4.6 Prejemniki zdravil zaradi poviš. krvnega tlaka	27,4	25,3	24,5	22,4	SSS/100		
4.7 Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	13,5	12,4	12,2	11,9	SSS/100		
4.8 Srčna kap (35-84 let)	1,7	2,0	1,9	2,0	SSS/1000		
4.9 Možganska kap (35-84 let)	2,6	2,5	2,5	2,4	SSS/1000		
4.10 Novi primeri raka	611	586	550	569	SSS/200.000		
4.15 Novi primeri raka debelega črevesa in danke	106	71	65	64	SSS/200.000		
4.16 Novi primeri raka pljuč	51	66	71	70	SSS/200.000		
4.17 Novi primeri raka dojke	125	126	125	129	SSS/200.000		
4.19 Novi primeri raka želodca	25	22	21	22	SSS/200.000		
4.11 Zlom kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	8,6	6,4	6,4	6,4	SSS/1000		
4.12 Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	14,8	14,7	14,9	14,5	SSS/100		
4.13 Pomoč na domu	1,2	1,2	1,3	1,7	%		
4.20 Oviranost pri vsakodnevni skrbi zase	10,5 ^m	6,3	3,9	6,6	%		
4.14 Klopni meningoencefalitis	6,0	1,7	7,0	7,3	SSS/200.000		
5.1 Umrljivost po stalnem bivališču	993	945	976	933	SSS/200.000		
5.2 Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	67	67	70	69	SSS/200.000		
5.3 Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	192	155	154	151	SSS/200.000		
5.6 Umrljivost zaradi raka pljuč (0-74 let)	47	33	40	38	SSS/200.000		
5.7 Umrljivost zaradi samomora	12	20	19	18	SSS/200.000		

Legenda: // kazanik na tej administrativni ravni in smiselni: sss: starostno standardizirana stopnja na 100.1000 ali 100.000 prebivalcev, na slovensko populacijo 172041; * : spremenjeni izračuni po stalnih bazičnih namestih po obsegu je poljarski; ** : opozorilo! Podatki niso na voljo za vse občine zaradi uveljavljanja covid-19 epidemije in; Podatki temeljijo na objavljenem pregledniku "Metodološka pojava" na spletni strani. Opozorilo: Podatki niso na voljo za vse občine zaradi uveljavljanja covid-19 epidemije in; Podatki temeljijo na objavljenem pregledniku "Metodološka pojava" na spletni strani.

Pojasnilo h kazalnikom:

Opisano 10.11.2021. 11.12.2021. 12.12.2021. 13.12.2021. 14.12.2021. 15.12.2021. 16.12.2021. 17.12.2021. 18.12.2021. 19.12.2021. 20.12.2021. 21.12.2021. 22.12.2021. 23.12.2021. 24.12.2021. 25.12.2021. 26.12.2021. 27.12.2021. 28.12.2021. 29.12.2021. 30.12.2021. 31.12.2021. 1.1.2022. 2.1.2022. 3.1.2022. 4.1.2022. 5.1.2022. 6.1.2022. 7.1.2022. 8.1.2022. 9.1.2022. 10.1.2022. 11.1.2022. 12.1.2022. 13.1.2022. 14.1.2022. 15.1.2022. 16.1.2022. 17.1.2022. 18.1.2022. 19.1.2022. 20.1.2022. 21.1.2022. 22.1.2022. 23.1.2022. 24.1.2022. 25.1.2022. 26.1.2022. 27.1.2022. 28.1.2022. 29.1.2022. 30.1.2022. 31.1.2022. 1.2.2022. 2.2.2022. 3.2.2022. 4.2.2022. 5.2.2022. 6.2.2022. 7.2.2022. 8.2.2022. 9.2.2022. 10.2.2022. 11.2.2022. 12.2.2022. 13.2.2022. 14.2.2022. 15.2.2022. 16.2.2022. 17.2.2022. 18.2.2022. 19.2.2022. 20.2.2022. 21.2.2022. 22.2.2022. 23.2.2022. 24.2.2022. 25.2.2022. 26.2.2022. 27.2.2022. 28.2.2022. 29.2.2022. 30.2.2022. 31.2.2022. 1.3.2022. 2.3.2022. 3.3.2022. 4.3.2022. 5.3.2022. 6.3.2022. 7.3.2022. 8.3.2022. 9.3.2022. 10.3.2022. 11.3.2022. 12.3.2022. 13.3.2022. 14.3.2022. 15.3.2022. 16.3.2022. 17.3.2022. 18.3.2022. 19.3.2022. 20.3.2022. 21.3.2022. 22.3.2022. 23.3.2022. 24.3.2022. 25.3.2022. 26.3.2022. 27.3.2022. 28.3.2022. 29.3.2022. 30.3.2022. 31.3.2022. 1.4.2022. 2.4.2022. 3.4.2022. 4.4.2022. 5.4.2022. 6.4.2022. 7.4.2022. 8.4.2022. 9.4.2022. 10.4.2022. 11.4.2022. 12.4.2022. 13.4.2022. 14.4.2022. 15.4.2022. 16.4.2022. 17.4.2022. 18.4.2022. 19.4.2022. 20.4.2022. 21.4.2022. 22.4.2022. 23.4.2022. 24.4.2022. 25.4.2022. 26.4.2022. 27.4.2022. 28.4.2022. 29.4.2022. 30.4.2022. 31.4.2022. 1.5.2022. 2.5.2022. 3.5.2022. 4.5.2022. 5.5.2022. 6.5.2022. 7.5.2022. 8.5.2022. 9.5.2022. 10.5.2022. 11.5.2022. 12.5.2022. 13.5.2022. 14.5.2022. 15.5.2022. 16.5.2022. 17.5.2022. 18.5.2022. 19.5.2022. 20.5.2022. 21.5.2022. 22.5.2022. 23.5.2022. 24.5.2022. 25.5.2022. 26.5.2022. 27.5.2022. 28.5.2022. 29.5.2022. 30.5.2022. 31.5.2022. 1.6.2022. 2.6.2022. 3.6.2022. 4.6.2022. 5.6.2022. 6.6.2022. 7.6.2022. 8.6.2022. 9.6.2022. 10.6.2022. 11.6.2022. 12.6.2022. 13.6.2022. 14.6.2022. 15.6.2022. 16.6.2022. 17.6.2022. 18.6.2022. 19.6.2022. 20.6.2022. 21.6.2022. 22.6.2022. 23.6.2022. 24.6.2022. 25.6.2022. 26.6.2022. 27.6.2022. 28.6.2022. 29.6.2022. 30.6.2022. 31.6.2022. 1.7.2022. 2.7.2022. 3.7.2022. 4.7.2022. 5.7.2022. 6.7.2022. 7.7.2022. 8.7.2022. 9.7.2022. 10.7.2022. 11.7.2022. 12.7.2022. 13.7.2022. 14.7.2022. 15.7.2022. 16.7.2022. 17.7.2022. 18.7.2022. 19.7.2022. 20.7.2022. 21.7.2022. 22.7.2022. 23.7.2022. 24.7.2022. 25.7.2022. 26.7.2022. 27.7.2022. 28.7.2022. 29.7.2022. 30.7.2022. 31.7.2022. 1.8.2022. 2.8.2022. 3.8.2022. 4.8.2022. 5.8.2022. 6.8.2022. 7.8.2022. 8.8.2022. 9.8.2022. 10.8.2022. 11.8.2022. 12.8.2022. 13.8.2022. 14.8.2022. 15.8.2022. 16.8.2022. 17.8.2022. 18.8.2022. 19.8.2022. 20.8.2022. 21.8.2022. 22.8.2022. 23.8.2022. 24.8.2022. 25.8.2022. 26.8.2022. 27.8.2022. 28.8.2022. 29.8.2022. 30.8.2022. 31.8.2022. 1.9.2022. 2.9.2022. 3.9.2022. 4.9.2022. 5.9.2022. 6.9.2022. 7.9.2022. 8.9.2022. 9.9.2022. 10.9.2022. 11.9.2022. 12.9.2022. 13.9.2022. 14.9.2022. 15.9.2022. 16.9.2022. 17.9.2022. 18.9.2022. 19.9.2022. 20.9.2022. 21.9.2022. 22.9.2022. 23.9.2022. 24.9.2022. 25.9.2022. 26.9.2022. 27.9.2022. 28.9.2022. 29.9.2022. 30.9.2022. 31.9.2022. 1.10.2022. 2.10.2022. 3.10.2022. 4.10.2022. 5.10.2022. 6.10.2022. 7.10.2022. 8.10.2022. 9.10.2022. 10.10.2022. 11.10.2022. 12.10.2022. 13.10.2022. 14.10.2022. 15.10.2022. 16.10.2022. 17.10.2022. 18.10.2022. 19.10.2022. 20.10.2022. 21.10.2022. 22.10.2022. 23.10.2022. 24.10.2022. 25.10.2022. 26.10.2022. 27.10.2022. 28.10.2022. 29.10.2022. 30.10.2022. 31.10.2022. 1.11.2022. 2.11.2022. 3.11.2022. 4.11.2022. 5.11.2022. 6.11.2022. 7.11.2022. 8.11.2022. 9.11.2022. 10.11.2022. 11.11.2022. 12.11.2022. 13.11.2022. 14.11.2022. 15.11.2022. 16.11.2022. 17.11.2022. 18.11.2022. 19.11.2022. 20.11.2022. 21.11.2022. 22.11.2022. 23.11.2022. 24.11.2022. 25.11.2022. 26.11.2022. 27.11.2022. 28.11.2022. 29.11.2022. 30.11.2022. 31.11.2022. 1.12.2022. 2.12.2022. 3.12.2022. 4.12.2022. 5.12.2022. 6.12.2022. 7.12.2022. 8.12.2022. 9.12.2022. 10.12.2022. 1

Virji podatkov: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ministrstvo za finance, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Fakulteta za šport (UL), Register raka, Inštitut Republike Slovenije za socialno varnost

EN SAM VBOD KLOPA NAM LAHKO TRAJNO SPREMENI ŽIVLJENJE

Piše: MATEJA ZUPANČIČ, dipl. m. s., NIJZ, območna enota Novo mesto

Foto: arhiv NIJZ

Spomladi več prostega časa preživimo v naravi, kjer na nas prežijo klopi, ki lahko prenašajo resne bolezni. Aktivni postanejo že zelo zgodaj spomladi, z dvigom temperature tal. Ob ustreznih pogojih pa lahko ostanejo dejavni vse do pozne jeseni. Običajno se zadržujejo pri tleh, v gozdni podrasti, grmovju, na robovih jas, ob rekah, močvirjih, v travi in na vrtu. Največ jih je do nadmorske višine 600 m, v višjih legah jih je manj. Ljudje in živali postanemo njihov gostitelj naključno, med tem, ko se gibamo na prostem. Klop nas zazna s svojimi čutili, zleze na naše telo in poišče primerno nežno mesto - lasišče, za ušesi, vrat, pazduha, roke, popek, dimlje, noge, kolena ali drugje. Na kožo se pritrdi tako, da svoj rilec porine globoko v kožo. Vboda običajno ne čutimo, zato je prisotnost klopa na koži pogosto spregledana. V kolikor je klop okužen, med sesanjem s slino v naše telo vnese povzročitelja bolezni in nam tako lahko trajno spremeni življenje.

Najpogostejši bolezni, ki jih v Sloveniji prenašajo klopi, sta lymska boreliozna in klopni meningoencefalitis.

LYMSKA BORELIOZA

Povzročitelj lymske borelioze je bakterija. V Sloveniji se pojavlja po celotni državi. Letno beležimo več tisoč novih primerov zbolelih. Čas od okužbe pa do prvih znakov bolezni je 3 do 32 dni. Pojavi se značilna kožna sprememba. Nastane neboleča rdečina, ki se počasi širi, na sredini blede in dobiva obliko kolobarja. Kožna sprememba je lahko ena sama ali pa jih je več. Lahko je na mestu vboda klopa ali pa



na različnih delih telesa. Rdečina lahko izgine brez zdravljenja, vendar okužba vseeno prodira dalje. Potrebno je vedeti, da spremembe na koži niso vedno prisotne. Po več mesecih ali letih po okužbi se lahko pojavijo znaki prizadetosti številnih organov ali organskih sistemov: kože, živčevja, sklepov, mišic, tudi oči in srca. Lymsko boreliozo zdravimo z antibiotiki, pomembno je zgodnje prepoznavanje bolezni, ker je zdravljenje takrat praviloma učinkovitejše.

Cepiva, ki bi bolezen preprečilo, še ni na voljo.

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS (KME)

Je bolezen osrednjega živčevja. Povzročitelj bolezni je virus. Slovenija spada med države z najvišjo obolevnostjo v Evropi. Letno beležimo nekaj sto novih primerov zbolelih. Virus se lahko na ljudi prenese z vbodom okuženega klopa. Okužimo pa se lahko tudi z uživanjem nepasteriziranega mleka/mlečnih izdelkov okuženih živali (ovce, koze, krave). Bolezen običajno nastopi v 7 do 14 dneh po vbodu klopa. Pojavi se neznačilna vročina (traja 2 do 4 dni), bolečine v mišicah, utrujenost in glavobol. Težave v nekaj dneh minejo, sledi obdobje navideznega izboljšanja, ki traja nekaj dni do tri tedne. Nato sledi obdobje prizadetosti osrednjega živčevja. Bolezen se kaže z visoko vročino in močnim glavobolom, slabostjo, bruhanjem in značilno otrdelostjo vratu. Lahko tudi z občutljivostjo na svetlobo, tresenjem rok, jezika ter težavami z zbranostjo. Najtežje je, kadar so prisotne motnje zavesti, ohromitve udov in/ali dihalnih mišic, redko pride tudi do smrti. Bolezen lahko pusti trajne posledice, kot so glavoboli, vrtoglavice, motnje sluha, zmanjšano delovno sposobnost, manjšo sposobnost koncentracije, depresijo in motnje razpoloženja ter

ohromitve. Zdravila za bolezen ni na voljo. Zdravljenje je omejeno le na lajšanje bolezenskih znakov in podporno zdravljenje (potrebno je bolnišnično zdravljenje).

Najučinkovitejši ukrep za zaščito proti KME je cepljenje. Priporočamo ga vsem osebam od enega leta starosti naprej, ki se gibljejo ali živijo na območjih, kjer se KME pojavlja. Cepivo je varno in učinkovito.

Od leta 2019 je v Sloveniji za določeno starostno skupino na voljo cepljenje proti KME v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ). In sicer za otroke, ki v tekočem letu dopolnijo 1 leto starosti in odrasle, ki v tekočem letu dopolnijo 49 let. Cepljenje je v breme OZZ še vedno mogoče tudi za zamudnike. Zamudniki so otroci rojeni v letu 2016 ali kasneje in odrasli, ki so dopolnili 49 let v letu 2019 ali kasneje. Za cepljenje in dodatne informacije se pozanimajte pri vašem osebnem izbranem zdravniku.

Samoplačniška cepljenja proti KME lahko opravite na območnih enotah Nacionalnega inštituta za javno zdravje (tudi v Novem mestu) ali pa pri svojem osebnem izbranem zdravniku.

Kako se lahko zaščitimo in preprečimo okužbe povezane s klopi?

- Nosimo oblačila svetlih barv, dolgih rokavov in hlačnic, ki pokrivajo večji del telesa;
- uporabljamo repelente (sredstva, ki odganjajo klopi);
- ob vrnitvi iz narave se temeljito pregledamo (lasišče, predel za ušesi, roke, dlani, dimlje, kolena in noge), se oprhamo, umijemo glavo in operemo oblačila;
- kadar opazimo že prisenanega klopa, ga čim prej odstranimo s pomočjo koničaste pincete. To storimo tako, da ga primemo čim bližje koži in ga z odločnim potegom izvlečemo, pri tem ga z ničemer ne mažemo, vrtimo ali kako drugače rotiramo;
- mesto vboda opazujemo še vsaj nekaj tednov po odstranitvi klopa;
- odsvetujemo uživanje nepasteriziranega mleka/mlečnih izdelkov domačih živali (koz, ovac in krav);
- za zaščito pred klopnu meningoencefalitisu svetujemo cepljenje od enega leta starosti dalje.

Odgovornost za zdravje sebe in naših bližnjih je največkrat v naših rokah. Z rednim vsakodnevним samopregledovanjem, pravočasnim obiskom zdravnika in s cepljenjem proti KME poskrbimo in zmanjšamo, da bi nam en sam vbod klopa trajno spremenil življenje. ■



KAKO SE LAHKO ZAŠČITIMO PRED KLOPI?



Najbolj učinkovit ukrep za zaščito proti klopemu meningocefalitisu je cepljenje.



Po vrnitvi iz narave natančno pregledamo telo, se tuširamo in umijemo glavo.



Oblečila naj bodo svetle barve, da klopa na oblačilih lažje opazimo.



Oblecimo majico z dolgimi rokavi in dolge hlače ter spodnji del hlačnic, pri gležnjih, zatilčimo v čevlje ali čez hlačnice povežemo nogavice.

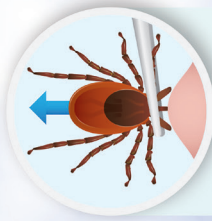


Repelent proti klopom nanašamo na kožo ter poskrpimo oblačila.



Klopi se nahajajo predvsem v gozdnih podraščih, v grmovju vlažnih mešanih gozdov, v travi in celo na vrtu.

KAKO ODSTRANIMO KLOPA?



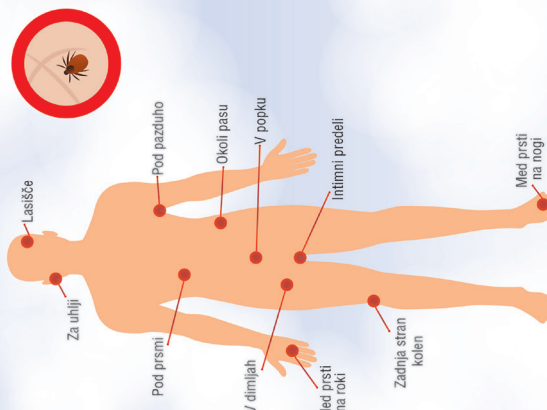
Klopa primemo s koničasto pinceto čim bližje koži in ga z enakomernim gibom izvlečemo. Pomembno je, da ga ne primemo za telo, temveč za glavico. Stisk telesa lahko namreč pospeši izločanje okužene sline v kožo. Če deli klopa ostanejo v koži, tudi te čim prej odstranimo. Po odstranitvi klopa očistimo kožo z alkoholom ali pa kar z vodo in milom.



V primeru vboda klopa je priporočljivo, da ga odstranimo čim prej.

KAM SE KLOPI NAMESTIJO?

PREGLEDAMO CELO TELO, ŠE POSEBEJ PA BODIMO POZORNI NA NASLEDNJA MESTA:



Pregledujemo se redno, ker se klop lahko skriva v oblačilih ali drugje v stanovanju in se na naše telo prisesa šele kasneje, čez kakšen dan ali dva.

Mesto vboda klopa opazujemo še vsaj mesec dni po odstranitvi klopa. V primeru pojava značilne rdečine na koži, ki se širi in v sredini blede, se posvetujte s svojim izbranim zdravnikom.

ŠPORT

KLARA LUKAN Z DRŽAVNIM REKORDOM ZMAGALA NA 5 KM NA DUNAJU

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: ALEŠ FEVŽER

Klara Lukan se je prvič udeležila cestnega teka na pet kilometrov, ki je potekal v sklopu dvodnevne dunajskega maratona, in dosegla zmago. S časom 15:32 je članica Kladivarja iz Celja za 38 sekund izboljšala državni rekord Helene Javornik iz leta 2000. Drugouvrščeno tekmičico, Hrvatico Ano Martinović, je prehitela za skoraj dve minuti.

Klara je po uspešnem nastopu povedala: »Prvič sem tekla na tekmi na pet km na cesti in moram priznati, da mi je ta razdalja celo bolj všeč kot tista na 10 km. Vse skupaj poteka hitreje in je tek bolj dinamičen. S sotekmovalcema sem v zelo prijetnem vzdušju in sončnem vremenu ter ob spodbudi ob progi odtekla zelo lepo tekmo za trening. Če ne bi imela pre-



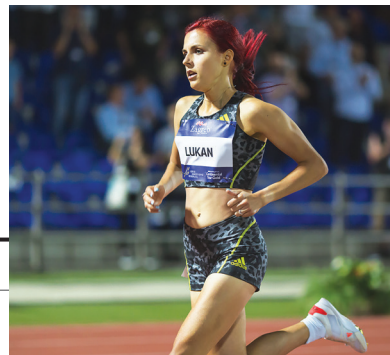
cejšnjega vetra v prsi bi bili pogoji naravnost idealni. Z državnim rekordom sem pokazala spodbudno uverturo glavnega dela sezone. Na stezi pričakujem še precej hitrejša časa.« ■

Zmaga na atletskem mitingu v Italiji

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: PETER KASTELIC

V petek, 5. maja, je Klara Lukan uspešno nastopila na italijanskem atletskem mitingu v Coneglianu. Zmagala je v teku na 3000 metrov, s časom 8:47,17 pa je za manj kot sekundo zaostala za državnim rekordom Maruše Mišmaš Zrimšek, ki znaša 8:46,44. ■



NA ŠENTJERNEJSKEM HIPODROMU OTVORITEV NOVE KASAŠKE SEZONE

Piše: LANA ZRINJANIN

Foto: MAJA CVELBAR & BORIS VRANIČ

PODELITEV LETNIH NAGRAD KLUBA ZA KONJSKI ŠPORT ŠENTJERNEJ

19. marca 2023 so se člani Kluba za konjski šport Šentjernej zbrali na volilnem občnem zboru. Izbrano je bilo novo – staro vodstvo kluba, na čelu s predsednikom Andražem Rumpretom, ki je poročal o delovanju kluba v letu 2022.

Na občnem zboru so bile podeljene klubske nagrade za leto 2022. Konj leta KK Šentjernej je ponovno Bershka MMS lastnika in trenerja Andreja Simončiča, ki je tako ubranil naziv najboljšega voznika in lastnika ter letos osvojil tudi naslov najboljšega trenerja Kluba za konjski šport Šentjernej. Razen Bershke MMS je za to z dobrimi rezultati v Italiji poskrbel tudi Boaz Nas. Bershka je po zmagah in rekordu najboljši konj kluba, čeprav sta je resno ogrožala odlični Paco Rui in Tomaž Novak s petimi zmagami v petih nastopih, za kar je Tomaž Novak prejel nagrado za posebne dosežke.



Uroš Bratkovič in Denit prvi zmagi naproti.

Najboljša rejca sta Anica in Ivan Košak, ki jim je naziv prinesla Jerca, lastnice Darje Dolinšek Trontelj. Jerca je odličnim nastopom v konkurenci starejših konj dodala tudi naziv prvakinja triletnikov.

OTVORITEV DIRKALNE SEZONE 2023

Potem, ko tradicionalne otvoritvene dirke za velikonočni ponedeljek v Ljutomeru letos niso bile izpeljane zaradi premajhnega števila prijavljenih kasačev, je Klub za konjski šport Šentjernej sploh prvič v svoji zgodovini priredil otvoritvene dirke nove kasaške sezone.

Na sončno nedeljo, 23. aprila se je, kljub zgodnjem datumu, na hipodromu v Šentjerneju zbrala lepa množica gledalcev. V Klubu smo se potrudili, da popestrimo spored s poni dirko v kateri so tekmovali najmlajši ter smo povabili člane Šentjernejske konjenice, ki so priredili med publiko odlično sprejeto dirko kmečkih dvovpreg.



Uroš Bratkovič na podelitvi nagrad (otroci in nečak, Lan Cvelbar).

V prvi točki sporeda po ponesrečenem prvem štartu, ko je eden od tekmovalcev končal na tleh, je štart bil ponovljen. V drugem štartu je dirko povedel Pierre na vajetih Lane Zrinjanin, ki v novi sezoni tekmuje za KK Ljutomer. Na nasprotni ravlini pred ciljem je postalo jasno, da se bosta za zmago udarila z domačim upom Denitom, ki ga je vozil Uroš Bratkovič. Skozi cilj je močnejši bil slednji, ki je za smrček prišel do prve zmage v karieri. Uroš je čustveno zmago posvetil nečaku Lanu Cvelbarju, ki mu je pred boleznijo velikokrat pomagal pri delu z Denitom. V naslednjih dveh točkah je šov uprizoril prekaljeni trener in voznik iz KK Komenda, Milan Žan, ki sta mu dve zmagi prišla Night Dancer in Cristofaro San. V tretji točki sta za domači klub 3. mesto osvojila Andrej Simončič in Bershka MMS ter 5. mesto Elisa Gali iz hleva Judež na vajetih Vita Šadla. Poni dirko je dobila najboljša voznica sezone 2022, Neža Gorenc s svojo Brino. ■

NAMIZNI TENIS – REKREATIVCI NTK ŠENTJERNEJ

Piše: JOŽE GRUBAR

Foto: arhiv NTK Šentjernej

Želja po igranju, druženju in uspehih nas rekreativce še bolj zbližuje in daje navdih k uspešnemu igranju. Tudi letošnja sezona 2022/2023 smo dvakrat na teden igrali v prostorih Kobre v Šentjerneju.

V sezoni, ki je za nami, smo se odločili za igranje lige za rekreativce med sabo. V septembru smo usklajevali način igranja in pravila, ter nato začeli v oktobru redno igrati z zapisovanjem rezultatov. Igrali smo šest mesecev, k igranju je pristopilo enajst rekreativcev.

Namen igranje lige je predvsem izboljšati osebni nivo igranja in v duhu športa biti tekmovalen.

V sezoni 2022/2023 smo se rekreativci NTK Šentjernej udeležili močnih mednarodnih turnirjev v Metliki, Črnomlju in na Čatežu. Zadovaljni s svojimi predstavami in novimi izkušnjami ugotavljam, da nam je še kako potrebno znanje in veščine igranja. Naš član Andrej Kuhar pa je na dveh turnirjih osvojil tudi pokal za tretje mesto.

Vabim vse, ki imate veselje za igranje namiznega tenisa, da se nam pridružite in skupaj naredimo še boljšo zgodbo v duhu športnega druženja. ■



OBISK PREDSEDNIKA NTZS



Piše / foto: MARJAN KOVAČIČ

V četrtek, 13. aprila, je klub NTK Šentjernej, kot prvi klub v državi, obiskal novi predsednik Namiznoteniške zveze Slovenije Tomaž Kralj. V dvorani Kobra Team smo mu predstavili de-

lovanje kluba in se dogovorili za sodelovanje z zvezo, v katero smo se tudi včlanili. Pohvalil je naše delo, svetoval kako ga še izboljšati in izrazil podporo najmlajšemu klubu v državi, ki bo 4. junija star tri leta. Ob tej priložnosti je Kralj, sam nekdaj odlični igralec ping ponga in slovenski reprezentant v mlajših kategorijah,



nekaj udarcev namenil vsem našim mladim igralcem. Na koncu obiska je nastala skupinska fotografija, žal ne z vsemi otroki, ki bo romala v naš arhiv in nas spominjala na prvi obisk predsednika, ki je obljubil, da bo še obiskal. ■

5. MRNTZ TURNIR V ŠKOFJI LOKI

Piše: DUŠAN PEZELJ

Foto: arhiv NTK Šentjernej

V nedeljo, 23. aprila 2023, je v škofje-loški dvorani Poden potekal letošnji 5. MRNTZ turnir, ki se ga je udeležilo okoli 180 mladih igralcev iz šestnajstih klubov regije, med njimi tudi 11 otrok NTK Šentjernej pod vodstvom trenerjev Venom Vrancem, Marjanom Kovačičem in Dušanom Pezljem.

Naši mladi igralci Nik Bojc, Martin Grubar, Gašper Glavan in Anže Bregar so v kategoriji 8.-9. razredov tokrat nastopili slabše kot na prejšnjih turnirjih. Res, da vadijo šele dobro leto in pol ter nimajo izkušenj, pa vendar bi lahko igrali bolj borbeno. Dobro igro je pokazal le Luka Bevec, ki je upošteval nasvete vadiateljev, se trudil in tako nekoliko omilil slabšo igro kolegov.

V kategoriji 6.-7. razredov se je Anže Vodopivec (obiskuje 6. razred) z dvema zmagama v skupini uvrstil v nadaljnje tekmovalje, kjer pa ga je kljub dobri igri, ugnal leto starejši igralec in je srečanje izgubil z 0 : 3.

Luka Conta (5. razred) je v skupini 5.-6. razredov ob dobri igri z eno zmago končal tekmovalje na 3. mestu v skupini.

V skupini 4.-5. razred je nastopil Nejc Koželj, ki pa tokrat ni imel svojega dne in se ni uvrstil v skupino na izpadanje. Žal je Brini Glavan, ki je bila dobro pripravljena in v formi, poškodba preprečila nastop na turnirju, upamo pa, da bo nared že 21. maja, ko bo v Ljubljani zadnji

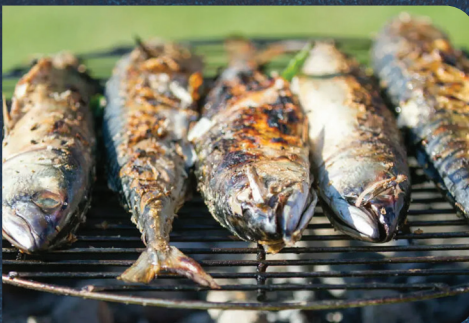
letošnji MRNTZ turnir. V Škofji Loki so nastopili tudi najmlajši igralci našega kluba in vadiatelje z dobrim igranjem razveselili in dokazali, da bodo v prihodnosti z zavzeto vadbo slovenskim in mnogim drugim tujim igralcem trn v peti. Rožle Lusavec je v skupini prvošolčkov z dvema zmagama in dvema porazoma osvojil tretje mesto, Maja Maznik (2. razred) je v kategoriji drugi in tretji razred prav tako osvojila tretje mesto, Urban Vodopivec (3. razred) pa je v skupini drugih in tretjih razredov z dvema

zmagama končal tekmovalje na 5. mestu. Vsi trije so prejeli spominske medalje.

Naši mladci vadijo trikrat (po uro in četrto), medtem ko njihovi vrstniki vihtijo loparje štirikrat, petkrat ali celo večkrat na teden najmanj po uro in pol. Želimo si sicer več vadbe, vendar je ta za enkrat povezana z dvorano in denarjem, ki pa ga v klubu ne premoremo. Srčno si želimo, da bo kmalu bolje, saj bi lahko v klub prišlo še več mladih, ker si Šentjernejčani zaslužijo klub, ki bi konkuriral najboljšim v državi. ■



Društvo kmetič Šentjernej bo v rubriki *Izbrani recept meseca* v letošnjem letu preizkušalo malo pozabljene recepte iz dolenjske regije in vas spodbujalo k popestritvi jedilnikov. Tokrat vam predstavljamo okusno jed naših babic **AJDVO KAŠO S ŠPARGLJI**, pri kateri smo namesto jurčkov uporabili sezonsko zelenjavo šparglje in **PEČENE POSTRVI** iz bližnje ribogojnice. ■



Ajdova kaša s šparglji

POTREBUJEMO:

200 g ajdove kaše, 300 g špargljev, 1 večja čebula, 100 g rdeče paprike, šopek svežega ali čajna žlička posušenega peteršilja, sol in poper po okusu, mleta dimljena sladka rdeča paprika (lahko tudi navadna), malo maščobe

POSTOPEK PRIPRAVE:

V lonec nalijemo vodo, ga pristavimo na štedilnik in počakamo, da zavre. Vso zelenjavo narežemo na poljubno veliko velikost (sama sem rezala šparglje na dolžino do pol cm, papriko na ožje trakce, čebulo na kockice). Zavreto vodo rahlo solimo in vanjo stresemo ajdovo kašo. Ajdovo kašo pri zmernem vrenju kuhamo približno 15 minut v pokritem loncu. Ko je ajdova kaša kuhana, jo odcedimo. V višji ponvi segrejemo malo maščobe in na njej na hitro popražimo čebulo, toliko, da malo postekleni, nato dodamo še narezane šparglje. Nežno mešamo in pražimo 2–3 minute. Nato dodamo še narezano rdečo papriko in vse skupaj premešamo. Dodamo še začimbe (sol, poper, peteršilj – če imamo svežega ga prej nasekljamo, mleto rdečo papriko) in pražimo še nadaljnjih 3–5 minut. Nato dodamo še kuhano in odcejeno ajdovo kašo. Vse skupaj dobro premešamo in na zmernem ognju pražimo še 2–3 minutke, da se sestavine premešajo in povežejo med seboj.

Postrvi kupite en dan prej v bližnji ribogojnici, jih očistite in pustite na hladnem. Postrvi nasolite in jih zlatorumeno zapecite (na oglju, plinski plošči ali v olju, po vašem okusu). Čimprej jih postrežete z ajdovo kašo in zeleno solato.

PREDLOGI:

V kolikor boste ajdovo kašo s šparglji postregli kot samostojno jed, lahko v ajdovo kašo dodate še 2–3 trikotnike topljenega sira in vse skupaj pomešate in tako naredite kremno ajdovo "rižoto" s šparglji, ki jo lahko jeste tudi hladno. Če vam ostane nekaj koščkov ribe, ji odstranite kosti, narežite na koščke in dodajte v hladno kašo.

Spodbujamo vas, da si večkrat v službo ali na pot vzamete ostanke včerajšnje kosila in da vse ostanke kosila koristno spremenite v drugo okusno jed. Tudi s tem prispevamo k zmanjšanju zavržene hrane (24. april je razglašen za Slovenski dan brez zavržene hrane).

Zbrala in za vas kuhala: **DANIJELA PAVLIČ, Društvo kmetič Šentjernej**

OSMEROSMERKA

PRAVILA: zapisane besede poišči v mreži v osmih smereh in jih prečrtaj. Ne prečrtane črke brane od leve proti desni in od zgoraj navzdol dajo končno geslo.

ARTIST / BOTANIKA / ČEVELJ / ČUJEČNOST / ČUK / EKSPLOZIJA / HREPENENJE / KAVA / KRITAČA / LIJAK / NAPOJ / NATAKAR / ODPIRALO / ODPRAVNINA / PANDA / PLAZ / POSODOVKA / SARKOM / STREHA / TOPOL / UHAN / URE / VALOVANJE / VLEKA / VRAČ / ZELENJAVA / ZIJALO / ZLOČIN

A	H	E	R	T	S	I	T	R	A
N	R	K	R	T	A	Č	A	R	V
I	E	S	A	R	K	O	M	A	A
M	P	P	K	O	E	P	L	O	J
V	E	L	A	Z	L	O	Č	I	N
A	N	O	T	M	V	A	U	R	E
R	E	Z	A	A	K	A	J	I	L
P	N	I	N	A	H	U	E	I	E
D	J	J	L	E	V	E	Č	L	Z
O	E	A	J	O	P	A	N	D	A
O	L	A	R	I	P	D	O	A	L
D	A	K	V	O	D	O	S	O	P
A	V	A	K	I	N	A	T	O	B

Pripravila: BRANKA KRAGOLNIK

GESLO: _____

VIC

Abeceda

Polica: »Gospod, ste kaj popili?«

»Ne, nič.«

»Bova testirala. Povejte abecedo nazaj!«

»Ž z v u t š s r p o n m l k j i h g f e d c b a.«

»Neverjetno, jaz tega ne bi mogel niti trezen.«

»Jaz tudi ne.«

ALI
POZNATE
SVOJO
OBČINO?



V prejšnji številki glasila smo vas spraševali, kje je bila posneta fotografija, ki smo jo objavili. Za pravičen odgovor, da je bila fotografija posneta na Špilarjevi špici, se zahvaljujemo MARJANU JEVIKARJU. Nagradenec bo nagrado, ki jo podarja Optika Optris d. o. o., prejel po pošti. **TOKRAT VAS SPRAŠUJEMO, KAJ JE NA OBJAVLJENI FOTOGRAFIJI IN KJE JE BILA POSNETA?** Vaše odgovore pričakujemo do petka, **16. junija 2023**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernejsko.si. V naslednji številki bo izžrebani nagradenec rubrike prejel nagrado, ki jo podarja Pekarna Šentjernej. Vabimo vas, da še naprej sodelujete in pošiljate odgovore. ■

GPI
tehnika

GRADBENIŠTVO
PROJEKTIVA
INŽENIRING

GEODETSKE STORITVE



Izkušnje. Zaupanje. Strokovnost. Predanost.

gradimo vaše vizije

Inženirska geodezija:

- geodetski načrt
- zakoličba objektov

Katastrski postopki:

- ureditev meje parcele
- parcelacija
- označitev meje parcele
- izravnava meje
- določitev območja stavbne pravice in območja služnosti
- spremembe bonitete zemljišč
- vpis stavbe in delov stavbe
- vpis sprememb podatkov o stavbi in delu stavbe

Brezplačno povpraševanje in svetovanje.

pooblaščen inženir

David Merlin, mag. inž. geod. geoinf.

☎ 031 616 196

✉ geodezija@gpi-tehnika.si



Pravilen odgovor križanke iz prejšnje številke je **VELIKA NOČ**. Tokrat je bila izžrebana **DARJA SMRKE**. Nagrajenka bo nagrado, ki jo podarja **Optika Optris d. o. o.**, prejela po pošti. Rešitev tokratne križanke pričakujemo do petka, **16. junija 2023**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernejsi.si. V naslednji številki bo izžrebani nagradenec križanke prejel nagrado, ki jo podarja **Pekarna Šentjernej**. Hvala vsem, ki pridno sodelujete in pošiljate odgovore. ■

						PRASNOV	OSKAR DEV	PLAKAT	HČERKA	 Občina Šentjernej		
				LASTNOST RDEČEGA, RDEČA BARVA						KRAJ S PLEZALNO STENO PRI ČRNEM KALU	ARHITEKT, GRADBENIK	VOJAŠKO OKLEPNO VOZILO
				STRMINA, BREŽINA								
				BEN AFFLECK			VZLETNA STEZA SNOV ZA STRJEVANJE MLEKA					
				OKRASNA NIT					LETEČI PETER JUNAČKA MIRE MIHOLIČ			
				LAHNO NIHANJE TONA						VLADO KRESLIN RAČUNALNIŠKA SLIČICA		
				AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ODPRT PROSTOR OB HISI	VOJAŠKO URJENJE	JELEN ALI SRNJAK Z VILASTIM ROGOVJEM	AZIJSKA ZVER		GUG, ZIBLJAJ NARAVNO VEČANJE TELES		NEKOLIKO MOČVIRNAT TRAVNIK OB VODI
				PRISLOV								
				ZRNO V KLASU					ČUDEŽ			
NABIRALEC OSTRIG									PISATELJICA PEROCI ROWAN ATKINSON	LENNON. VDOVA (YOKO) TOMMY LEE		
DRAG KAMEN, BERILIJEV SILIKAT								REDAR, VARUH				
								CLINT EASTWOOD				
ESTER AMILALKOHOLA IN OCETNE KISLINE										GARANJE TLAČANOV		
DEJANJE, AKT						MESTO S HOTELI IN IGRALNICAMI V NEVADI						
AMILACETAT - ester amilalkohola in ocetne kisline ADVERB - nepregibna besedna vrsta, prislov VIBRATO - hitro, lahno nihanje višine tona zaradi izraznosti												

PREGOVORI ZA MAJ

Ako prvega maja dan dežuje, dobro letino oznanjuje. / Če je velikega travna lepo, je dobro za kruh in seno. / Filip napija, Zofija popija. / Veliki traven moker, Rožnik pa mlačen, kmet bo to leto žejen in lačen. / Če maj se z vročino začneja, mraz se po Urbanu rad ne jenja. / Velikega travna mora biti tri dni mrzlo, če ni na začetku, bo na koncu tako. / Če je velikega travna dosti dežja, bo jeseni tudi dosti blaga. / Kadar pride mesec maj, vpraša, če je še v kašči kaj. / Dež ob vnebovходу za košnjo ni pogodu. / Sveti Pankracij, Servacij in Bonifacij so ledeni možje, če prej ni slane bilo, tudi pozneje ne bo mrzlo. / Če se Pankracij (12. 5.) na soncu peče, obilo mošta v sod priteče. / Če je pred Servacem poletje, mraz rad pritiska na cvetje. / Po svetmu Servati ni mraza se bati. / Če Zofija (15. 5.) zemljo poskropi, Vreme poleti prida ni. / Hladen majnik ti gotovo da slame dosti in tudi sena. / Majnika dosti dežja, obeta jeseni dosti vsega. / Velikega travna če pogosto grmi, se kmet dobre letine veseli. / O Urbanu se mora trta videti s hriba v hrib. / Če na Urbana (25. 5.) sonce sije, jeseni polne sode naliže. / Velikega travna mokrota, malega srpana suhota. / Veliki traven moker, rožnik pa mlačen, kmet bo to leto žejen in lačen.

optika
OPTRIS d.o.o.

Kotarjeva cesta 8a, 8310 Šentjernej
Telefon: 05 99 314 77 / Mobitel: 040 55 20 10
www.optikaoptris.si

DELOVNI ČAS:

od ponedeljka do petka 8.30-12.00 in 13.00-18.00
v soboto zaprto

MEGA foto

CENTER ZA FOTOGRAFIJO IN MOBILNO TELEFONIJO

A1

Vsi paketi TV in internet
po znižani ceni!

VOYO BREZPLAČNO

Novim naročnikom
podarjamo 20€
za nakup
dodatne opreme!

Cesta oktobrskih žrtv 2, Šentjernej 040 410 645 www.megafoto.si

 **ČEVLJARSTVO**
IZDELAVA KLJUČEV
Zoran Zrnić s.p.



DELOVNI ČAS

PONEDELJEK, SREDA, PETEK
9.-12. in 14.-17.

C.O.Ž. 9, 8310 Šentjernej, tel.: 07/30 81 726

zlatarstvo

BARTOL

graverstvo



NUDIMO VAM: zaročne prstane, poročne prstane, ure, baterije, izdelke iz stekla, priložnostna darila, aranžiranje daril, popravilo nakita, izdelavo šampilk, graviranje ...

Cesta oktobrskih žrtev 7, Šentjernej, tel.: 07/30-81-723

Pošlji SMS s ključno besedo
POMEŽIK5
na 1919 in daruj 5€.

Omogočimo počitnice
vsem otrokom!

Več informacij na www.zpms.si

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije



Ilustracija: Jana Fak



POBARVANKA
ZA NAJMLAJŠE

Riše:
MOJCA LAMPE
KAJTNA